Vážení katecheti!

Cílem katecheze ve třetím ročníku je doprovodit děti k setkání s Ježíšem eucharistickým, ke sjednocení se s ním ve svatém přijímání. Katecheti ve spolupráci s rodiči formují svědomí třeťáků a připravují je k první svaté zpovědi. Zaměřují jejich pozornost na přítomnost Ježíše v jeho slově čteném z Písma svatého a učí, jak rozlišovat dobro a jak se stavět na stranu dobra. Ukazují krásu liturgie a objasňují její texty a symboliku. Povzbuzují k angažování se v liturgickém slavení. V této době získané vědomosti a vypracované postoje se stanou vzorcem pro pozdější náboženské praktiky a morální rozhodování. Tento úkol je spojen s velkou odpovědností. Způsob předávání vědomostí i osobní příklad víry katechetů má určitě vliv na duchovní rozvoj dítěte a budování jeho osobní vazby s Kristem. Proto od učitelů náboženství je vyžadována určitá úroveň duchovní zralosti, dobrá znalost i didakticko-pedagogické kompetence.

Metodika vám, milí katecheti, pomůže v organizování práce v jednotlivých hodinách, povzbudí k setkání s rodiči i k farní katechezi. V rámci jednotlivých kapitol ukáže nabídku patřičných technik, metod i didaktických pomůcek. Napoví způsob, jak využít pracovní sešit i učebnici.

Pracovní sešit je atraktivní pomůcka, ale rozhodnutí o jeho užívání necháme katechetům jednotlivých skupin (po konzultaci s rodiči žáků). Může být zastoupen klasickým sešitem, nebo může být používaný společně s ním. Metodika zahrnuje obě varianty: práce s pracovním sešitem i práci s klasickým sešitem. Podobně se potom liší i domácí práce.

Varianta „Práce s pracovním sešitem“ může být realizovaná v hodině (částečně nebo úplně), ale některé úkoly mohou rovněž určovat práci na doma (např. pokud žáci nemají dodatečný sešit).

Obsah poslední části (Dodatkové kapitoly) navazují na farní katechezi, ale nenahrazují ji. Při zachování metodiky školních lekcí, mohou připravit na farní katechezi nebo doplnit její prožívání. Obsažená jednoduchá slavení musí být ve farní katechezi rozvinuté a liturgicky obohacené.

Struktura každé hodiny je ve stálém schématu: I. Přivítání, II. Pozvání k…, III. Odpověď na…, IV. Zakončení. Ke každému z témat jsou uvedeny i texty z Katechismu Katolické církve nebo nabídka literatury, která vás může obohatit a tvořivě inspirovat. Mezi nabízenými metodami je velká různorodost, ale chceme vás i povzbudit k osobnímu hledání metod a způsobů, jak oslovit vaše skupiny dětí.
V této námaze, na kterou jste se dali, vám přejeme Boží požehnání a hodně vytrvalosti.

Autoři

I.

KDO JSI, PANE JEŽÍŠI?

1. JEŽÍŠ JE UPROSTŘED NÁS

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznané pravdy o přítomnosti Pána Ježíše mezi námi.
- Vytváření postoje radosti z očekávání na setkání s Ježíšem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- uvede příklady přítomnosti Boha mezi námi,
- vyjmenuje způsoby připravování se na setkání s Ježíšem,
- uvede příklady, jak vytvářet společenství a jednotu ve třídě, v rodině.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí obsah biblického textu o přítomnosti Pána Ježíše ve společenství
- ukáže v textu učebnice biblický text Mt 18,20

Formován postojů
- s radostí očekává setkání s Ježíšem ve svátosti pokání a v Eucharistii.

Metody a techniky: vyprávění, hra „Jiskřička“, spontánní modlitba, slavnostní čtení Písma svatého, reflexe, příběh, hra „Poznej, co není vidět“, prezentace pohlednic se srdíčkem.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, svíce, různé předměty ke hře“Poznej…“, papírové srdce, nahrávka písně „Dobře, že jsi“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí

Katecheta naváže kontakt s dětmi; přivítá je a vyjádří radost z poprázdninového setkání. Jestli je třeba, představí se a poprosí, aby se i děti představily.

2. Vzpomínka na prázdniny

Katecheta začne rozhovor na téma prázdnin.
- Kde jste byli o prázdninách?

- Koho jste potkali?
- Jaká je vaše nejhezčí příhoda?

3. Modlitba
Spontánní modlitba díků za prázdniny.

II. POZVÁNÍ K RADOVÁNÍ SE Z PŘÍTOMNOSTI PÁNA JEŽÍŠE VE SPOLEČENSTVÍ

1. Hra „Jiskřička“
Katecheta vyzve děti, aby se postavily do kruhu a chytily se za ruce. Potom pustí „jiskřičku“ - stisk a řekne: Já (jméno)pouštím jiskřičku do lidského kruhu - kéž se vrátí zpět do mých rukou“. Když se stisk vrátí, řekne: „Jiskřička se vrátila!“ Potom i ostatní děti postupně vysílají stisk. Hru zakončíme společně písničkou „Dobře, že jsi“.

2. Objevení pramene radosti ve společenství
Máme radost, že jsme spolu. Za chvíli objevíme pravý pramen naší radosti.
Katecheta připraví děti ke slavnostnímu naslouchání Božímu slovu, zapálí svíci a čte verš ***Mt 18,20*** *(učebnice):*
„Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“
Katecheta poprosí žáky, aby si našli text v učebnici a potichu si ho přečetli.
- Co znamenají tato slova?
Pán Ježíš je zde s námi. Proto se můžeme radovat z celého srdce a cítit se dobře v našem třídním společenství. Když si to budeme pamatovat, lehčeji překonáme všechny chmury; tehdy bude i nakopnutý pale nebo sklíčené srdce méně bolet.

3. Vyprávění
Katecheta čte:
Děti vpadly jak velká voda do třídy.
- Zabírám si první lavici! - křičela Zuzana.

- Máš smůlu, tam budu já! - pištěla Patricie.
- Já jsem tam seděla i loni! - neustupovala Zuzka a hodila na zem pouzdro spolužačky.
Chlapci nebyli o nic lepší. Petr a Pavel se honili kolem lavic a Tomáš sebral Marcele židličku. A jako by toho nebylo málo, vylezla Anežka na lavici a křičela z plna hrdla:
- Tiiiiiichóóóóóóóóóóóó!!!
Paní katechetka sledovala chování dětí a nevěřila svým očím.
- První letošní náboženství - šeptala zničeně.
Beze slova se začala rozhlížet po třídě. Dívala se za skříně, pod parapety, pod lavice. Zaskočené děti se ztišily a sedly si do lavic a pozorně sledovaly chování své katechetky. Jako by nic, paní katechetka přišla ke stolku a k údivu dětí si přiložila ruce k očím a udělala si z nich jako by dalekohled a rozhlížela se kolem.
- Paní katechetko, - už to Petr nevydržel, - co to děláte?
- Hledám děti, které měly přijít do náboženství. Hledám děti, které se chtějí připravovat na setkání s Pánem Ježíšem. Myslím, že došlo k nějakému pomýlení - říká katechetka. - To přece nemůžete být vy, že?
V třídě zavládlo ticho, že by bylo slyšet i špendlík spadnout. Některé děti se dívaly na špičky svých bot, jiné jakoby něco hledaly v aktovce. Nikdo neměl odvahu podívat se paní katechetce do očí.
- Jste to vy? - tvářila se katechetka udiveně. - V tom případě bych vám chtěla něco ukázat. Pojďte se mnou! - řekla a otevřela dveře.
Děti poslušně vyšly z lavic a velmi udiveně následovaly katechetku na školní hřiště.
- Podívejte se, prosím, tímto směrem - řekla katechetka a ukázala na opodál rostoucí kaštany.
Děti se zvědavě podívaly naznačeným směrem.
- Nyní zavřete oči - poprosila katechetka.
Když všechny děti čekaly se zavřenýma očima, dala další příkaz:
- Nyní si představte, že chcete přivítat někoho, koho máte moc rádi.
Jako na povel všechny děti široce rozpřáhly ruce.
- Nyní všichni otevřete oči a podívejte se na zem, - poprosila.
Děti se poslušně podívaly na hřiště a uviděly stíny ve tvaru kříže.
- Poznáváte toto znamení? - zeptala se katechetka.

- To je přece kříž! - odpověděl Karel.
- Ano, potvrdila katechetka. - Když máme v srdci lásku, jsme živým znamení Ježíše Krista. A když jsme shromážděni v jeho jménu, například v náboženství, je Pán Ježíš uprostřed nás.
- Paní katechetko, můžeme prosím, začít hodinu ještě jednou? - nesměle poprosila Zuzka, když se dívala na svůj stín ve tvaru kříže.
- Samozřejmě! - usmála se na děti katechetka. - Vždy se dá začít ještě jednou. Více se o tom dozvíte, až se budete připravovat na svátost pokání.
Děti se bleskurychle seřadily do dvojic.
- Běžte, moji milí! - řekla radostně katechetka. - Už je nejvyšší čas začít s přípravou na vaše setkání s Pánem Ježíšem.

4. Rozhovor na téma vyprávění
- Jaké znamení uviděly děti ve svých stínech?
- Jakým znamením je kříž?
- K čemu se rozhodly děti?

Katecheta poprosí, aby si děti otevřely pracovní sešity na prvním tématu, přečetly ho a nalepily nálepku Pána Ježíše na prázdné místo.

5. Modlitba
Tady, v náboženství, se těšíme z Ježíšovy přítomnosti. Zazpíváme mu všichni „Dobře, že jsi".
Můžeme mu také potichu říct, že na něho čekáme.
Katecheta povzbudí k osobní modlitbě v tichosti.
Na setkání s někým, koho milujeme, je potřeba se připravit.
Žáci mohou z učebnice přečíst Ježíšovo pozvání (str. 8).

III. ODPOVĚĎ - OTEVŘENÍ SRDCE PRO PŘÍTOMNOST JEŽÍŠE

1. Hra „Poznej to, co nevidíš"
Katecheta postaví před třídu sáček, ve kterém jsou skryté různé předměty. Mezi nimi je i srdce z kartonu. Postupně několik dětí vkládá ruce do sáčku a snaží se hmatem poznat ukryté předměty, vždy pouze

jeden. Správnou odpověď odměníme potleskem. Na závěr hry katecheta ukáže dětem srdce z kartonu.
Tento předmět zůstal nepoznaný. Je to srdce z tvrdého papíru. Ale když je někomu dám, už to znamená něco víc.
- Co nám řekne srdce, když uděláme takové gesto?
Co to znamená, dát někomu srdce?

2. Kartička s otevřeným srdcem
Katecheta ukáže pohlednici s přáním nebo kartičku, na které je na první stránce otevřené okénko ve tvaru srdce. Po otevření srdce můžeme vidět kytici květů nebo text přání.
- Jaký význam má okénko ve tvaru srdce na tomto přání?
Musíme otevřít srdce, abychom poznali, že nás má někdo rád.
Podobně i na našich setkáních v hodinách náboženství otevíráme naše srdce, abychom viděli Ježíše přítomného mezi námi a přesvědčili se, jak moc nás miluje.
Ježíš nám to bude ukazovat stále více, a nejvíce se s ním sjednotíme ve svatém přijímání. Proto se na tuto událost budeme několik měsíců připravovat. V té době budeme stále více otevírat svá srdce, abychom přijali poklad, který pro nás Bůh připravil.

3. Příprava na setkání s Ježíšem
Zamysleme se společně:
- Jak se můžeme připravit na setkání s Ježíšem?
Katecheta vede rozhovor na téma účasti na mši svaté, každodenní modlitby, péče o to, být lepším, bezprostřední přípravy na náboženství, ukáže a vysvětlí také učebnici a pracovní sešit.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu
Katecheta vyzve děti, aby si zapsaly do sešitu nadpis lekce a poznámky.
Nadpis: Pán Ježíš mezi námi
Pane Ježíši, pomoz mi připravit se na setkání s tebou.

1b. Práce v pracovním sešitu
Děti vybarví obrázek prvního tématu.

2. Domácí úkol
Katecheta zadá domácí úkol:
Nakreslete srdce a do něj napište, kdo vám pomáhá nebo bude pomáhat v přípravě na setkání s Ježíšem.

3. Modlitba
Společně zazpíváme písničku „Ježíš je tady" (učebnice).

Pozor!
Katecheta musí co nejdřív zorganizovat setkání s rodiči, na kterém:
- vyjádří radost z možnosti společné přípravy dětí na první svaté přijímání;
- objasní, čím je první svaté přijímání (smysl a význam);
- řekne, s jakou pomocí rodičů počítá;
- domluví další setkání s rodiči (např. jedenkrát za měsíc);
- jestli je třeba, objasní smysl a motivaci společné účasti dětí a rodičů na mši svaté;
- zeptá se, jaké prosby nebo očekávání mají vůči němu rodiče.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
39 Tím, že církev zastává názor, že lidský rozum je schopen poznat Boha, vyjadřuje svou důvěru, že může mluvit o Bohu ke všem lidem a také se všemi lidmi. Toto přesvědčení je východiskem jejího dialogu s ostatními náboženstvími, s filosofií a vědami, a také s nevěřícími a s ateisty.
40 Protože naše poznání Boha je omezené, je stejně omezená i naše řeč o Bohu. Nemůžeme pojmenovat Boha jinak než tím, že vycházíme od tvorů a vyjadřujeme se podle našeho omezeného lidského způsobu poznání a myšlení.
41 Všichni tvorové mají určitou podobnost s Bohem, obzvláště však člověk stvořený k Božímu obrazu a podobě. Všemožné dokonalosti

tvorů (jejich pravda, dobro, krása) zrcadlí tedy nekonečnou dokonalost Boha. Proto též můžeme mluvit o Bohu, vycházejíce z dokonalostí jeho tvorů, „neboť z velikosti a krásy tvorstva srovnáním lze poznat jejich Stvořitele“ (Mdr 13,5).

42 Bůh přesahuje každého tvora. Je tedy třeba očišťovat naši řeč od všeho, co je v ní omezujícího, obrazného a nedokonalého, abychom nesměšovali Boha „nevýslovného, nepochopitelného, neviditelného, nepostižitelného“ s našimi lidskými představami. Naše lidská slova jsou vždy nedostatečná k vyjádření Božího tajemství.

43 Mluvíme-li takto o Bohu, naše řeč se vyjadřuje zajisté lidským způsobem, ale zároveň se skutečně dotýká samého Boha, aniž by ho však mohla vystihnout v jeho nekonečné jednoduchosti. Je nutno si totiž uvědomit, že „mezi Bohem a tvorem nelze postihnout nějakou podobnost, aniž by nebylo nutno mezi nimi zaznamenat ještě větší nepodobnost“, a že „nemůžeme pochopit, jaký Bůh je, ale pouze jaký není a v jakém vztahu se k němu nacházejí jiné bytosti“.

2. JEŽÍŠ JE UČITEL

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznané pravdy, že katecheze je setkání s Ježíšem, který učí a je přítomný mezi námi.
- Formování postoje věrnosti v následování Krista.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- popíše katechezi jako setkání s učícím Pánem Ježíšem;
- objasní, že Pán Ježíš posílá své učedníky, aby jeho učení hlásali druhým;
- vyjmenuje osoby odpovědné za hlásání Ježíšova učení.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, v čem spočívá apoštolát v každodenním životě;
- dokáže vyprávět o misii Krista, apoštolů a Církve.

Formování postojů
- vyjadřuje připravenost k následování Ježíše a apoštolů.

Metody a techniky: řízený rozhovor, konkurs „Kdo to umí“, slavnostní čtení Písma svatého, analýza biblického textu s meditací obrazu, „Štafeta světla víry“.
Didaktické pomůcky: výtisk Bible, ilustrace představující Pána Ježíše učícího na lodi, fotografie (Svatý Otec, diecézní biskup, kněz), nahrávka písně „Vy jste na zemi“, velká papírová svíce, papírové plamínky (pro děti).

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí
Katecheta srdečně všechny přítomné přivítá a vyzve je k modlitbě.
Pane Ježíši, máme radost, že jsi nás opět shromáždil a že jsi s námi. Myslíme na tvá slova: Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu

mém, tam jsem já uprostřed nich. Z celého srdce toužíme, abychom se s tebou setkali a s radostí poznávali dobrého Boha.

2. Konkurs „Kdo to umí? Kdo tě to naučil?“

Katecheta si dopředu připraví srolované lístky s dvěma otázkami: První může být např. „Kdo umí plavat?“ Druhou otázkou je vždy: „Kdo tě to naučil?“

Kdo umí…
- jezdit na kole?
- obsluhovat počítač?
- hrát na flétnu?
- hrát na piano?
- připravovat snídani?
- prostřít stůl na oběd?
- tancovat?
- hezky číst?
- zajímavě vyprávět?
- modlitbu „Zdrávas Maria“?
- Desatero?
- potěšit smutného kamaráda?
- přiznat se, když něco provedeš?

Vybrané dítě si vylosuje a přečte první otázku a vyzve někoho k odpovědi. Tento žák odpoví a vybere otázku pro někoho dalšího. Konkurs konáme do vyčerpání otázek.

3. Shrnutí konkurzu a uvedení do tématu katecheze

Naučili jsme se různé věci od různých lidí. Mezi námi je Učitel, kterého sice nevidíme, ale on nás chce naučit nejdůležitější věci. Je to Ježíš. Setkáváme se s ním, když slyšíme v kostele evangelium a také v hodinách náboženství.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM UČITELEM

1. Slavnostní čtení evangelia

Následuje slavnostní čtení Písma svatého u zapálené velké svíce.

Katecheta čte text Lk 5,1-3
Jednou stál u Genezaretského jezera, lidé se na něho (Ježíše) tlačili, aby slyšeli Boží slovo. Tu spatřil u břehu stát dvě lodě. Rybáři z nich vystoupili a prali sítě. Vstoupil na jednu z těch lodí, která patřila Šimonovi, a požádal ho, aby trochu odrazil od břehu. Posadil se a z lodi učil zástupy.

2. Analýza přečteného textu obohacená meditací nad obrazem
Katecheta zavěsí na levou stranu tabule obraz Ježíše, jak učí z lodi zástupy a požádá žáky, aby si jej v tichosti prohlédli (mohou si ho prohlédnout i v učebnici). Po chvíli se ptá:
- Kdo je v evangeliu učitelem?
- Jak se zástupy k Ježíši chovaly?
- Proč k němu lidé přicházeli?
Ježíšovo učení přitahovalo zástupy. Jeho slova měla také moc uzdravovat. Lidé, kteří ho poslouchali, tvrdili, že Ježíš je neobvyklý učitel. Kdo přijme jeho učení, stává se jiným, lepším člověkem. Proto jich mnoho chodilo s Ježíšem, kdy putoval z místa na místo, od vesnice k vesnici. Tak se stávali jeho učedníky. Mezi nimi si Ježíš vybral dvanáct, které nazval apoštoly. Ježíš učil na různých místech: na břehu jezera, na hoře, v chrámu, a také v domech učedníků, když ho pozvali.

3. Předání Ježíšova díla apoštolům - práce s biblickým textem
Pán Ježíš připravoval apoštoly, aby je pověřil velmi důležitým posláním.
Katecheta vyzve děti, aby některé přečetlo úryvek MT 28,19-20a (učebnice).
Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.
Katecheta se ptá:
- K čemu Pán Ježíš povolal apoštoly?
Katecheta shrne:
Apoštolové se dali do díla, které jim svěřil Pán Ježíš. Shromažďovali vlastní učedníky a předávali jim učení Pána Ježíše. Mluvili o dobrém

Bohu. Ukazovali lidem cestu do nebe a Pán Bůh potvrzoval jejich učení zázraky.
Skutky apoštolů - jejich učení a zázraky - nazýváme katechezí. Jí obětovali všechno a často i své životy.

III. ODPOVĚĎ - ZAPOJENÍ SE DO JEŽÍŠOVY MISIE

1. Rozhovor o úloze biskupů a kněží

Katecheta se ptá:
- Komu dnes Pán Ježíš adresuje slova „Jděte a učte…“?
Katecheta vysvětlí poslání papeže, biskupa a kněze. Připíná je postupně na tabuli, tak aby děti viděly kontinuitu a rozhovor vede tak, aby děti pochopily, že my všichni jsme povinni předávat dál Ježíšovo učení.

2. Hledání způsobů účasti na „štafetě světla víry“

Výzva Pána Ježíš „jděte a učte všechny národy“ je určena také vám.
- Jakým způsobem ji můžete naplnit?
Katecheta se ptá žáků, co vědí na téma olympijské štafety světla a naváže na předávání učení Ježíše.
Tak jak si sportovci předávají olympijský oheň, tak každý, kdo učí o Pánu Ježíši slovem i příkladem, zapojuje se do velké „štafety světla víry“, která předává učení Pána Ježíše. Učení Pána Ježíše je hlásáno vždy a všude. Ona ukazuje a osvětluje cestu do nebe, tak jako světlo rozjasňuje temnoty.
Katecheta umístí na tabuli papírovou svíci a rozdá dětem papírové plamínky. Děti přicházejí k tabuli a umísťují své plameny kolem svíce (po hodině si je mohou vzít a nalepit do sešitu).
Žáci mohou také udělat „štafetu světla víry“ v pracovním sešitě str. 7.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Název: Katecheze Pána Ježíše a apoštolů.
Pán Ježíš říká:
„Jděte tedy a ušte všechny národy“ (Mt 28,19).

1b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vpisují na patřičná místa, kdo je naučil modlitbě, znamení kříže a také vybarví obrázek.

2. Domácí úkol
1. Napiš, kdo je pro tebe učitelem víry doma a ve škole.
2. Nakresli rodinnou štafetu světla víry začínající od prarodičů.

3. Modlitba

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
170 Nevěříme v nějaké formulace, ale ve skutečnosti, které jsou těmito formulacemi vyjádřené a kterých se „dotknout" nám umožňuje právě víra. „Úkon víry věřícího neulpívá na vyjádřeném, ale dosahuje vyjádřené skutečnosti." Nicméně k těmto skutečnostem se přibližujeme pomocí formulací víry. Umožňují nám vyjadřovat a předávat víru, slavit ji ve společenství, a tak se s ní stále více ztotožňovat a hlouběji ji prožívat.
171 Církev,která je „sloupem a pevnou oporou pravdy" (1 Tim 3,15), věrně uchovává „víru, která byla jednou (provždy) křesťanům svěřena" (Jud 3). Církev uchovává v paměti Kristova slova a předává z generace na generaci apoštolské vyznání víry. Jako matka, která učí své děti mluvit a tím i chápat a komunikovat, i naše matka církev nás učí řeči víry, aby nás naučila víře rozumět a žít ji.

3. JEŽÍŠ JE NÁŠ SPASITEL - ZACHRÁNCE

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že nás Ježíš vykoupil.
- Utváření postoje víry.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vlastními slovy vysvětlí pojem „Vykupitel“,
- vysvětlí, proč přišel Ježíš na zem.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, jak Ježíš naplnil Boží příslib vykoupení;
- složí vlastní vyznání víry.

Formován postojů
- vyjadřuje živou víru v přítomnost a působení Ježíše ve svátostech křtu, smíření a Eucharistie.

Metody a techniky: vyprávění, práce s biblickým textem, ilustrování textu obrazem, autoreflexe, osobní vyznání víry.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, plakátek s textem Jan 3,16-17, obrazy (narození Pána Ježíše, utrpení a smrt Pána Ježíše, zmrtvýchvstání), obrázky svátostí: křtu, pokání, Eucharistie.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta srdečně přivítá děti a připomene, že Ježíš je přítomný mezi námi.

2. Vyprávění
Katecheta přečte povídku:

Výlet na hory

Marcel a Marek plánovali s tátou výlet na hory. Chtěli tak oslavit Markovy 18. narozeniny.

- Ráno touhle dobou budu již dospělý! - radoval se Marek, když nakládal do auta svůj batoh.

- Pro mne ale stále zůstaneš dítětem - rozesmál se táta a pobaveně zatahal za vlasy syna. Za chvíli ale vážně dodal: - Ještě jednou vám připomínám zásady, které nás zavazují v horách. Některé z nich učí, jak postupovat, a jiné, jak se nemáme nikdy chovat. Všechny jsou ale proto, aby chránily život a zajistily nám bezpečí - připravoval syny na výpravu.

Výstup do hor si naplánovali na ráno následujícího dne. Ani táta, ani Marcel netušili, že Marek má vlastní plány.

- Zásady jsou na to, aby se porušovaly! - smál se Marek v duchu a vzpomínal na poslední rozhovor s kamarády, přitom pokládal na stůl lístek pro tátu a bráchu. - Ale pěkně protáhnou tváře, když je přivítám na vrcholu! Konec konců, už nejsem dítě - myslel si a tiše vyšel z přístřešku.

Všechno probíhalo v pohodě až do chvíle, než Marka napadlo odbočit ze stezky. - Podle mapy to vypadá, že si mohu trasu zkrátit o několik hodin - přemýšlel nahlas. - Proč bych měl jít delší cestou? - zapřemýšlel a rozhodl se podle sebe úžasně. Bohužel to nebyla správná volba.

Po půlhodinové chůzi se Marek dostal na velmi příkrou, kamením pokrytou stezku. Stačil by jeden nepozorný krok a sklouzl by do hluboké propasti.

- To nebyla zrovna nejlepší volba - litoval svého rozhodnutí Marek. Dokud to jde, tak se raději vrátím - a otočil se zpět.

Vtom zakopl o kámen a začal sjíždět po srázu. Pád byl velmi bolestivý. Nejvíce ho bolela noha. Návrat na horu byl nemožný.

- To jsem si pomohl - bručel si pod nos naštvaný sám na sebe. - Ještě že se mi nerozbil telefon - radoval se a psal SMS tátovi. - Kdybych býval nezakopl, všechno by dobře dopadlo - fandil si.

Pomoc přišla rychleji, než čekal. Táta s Marcelem správně vybaveni se objevili, jak nejrychleji mohli.

- Uvaž se na lano, jak jsem tě to učil - uděloval táta Markovi instrukce a přivázal duhý konec lana ke stromu. - Neboj se, hned budeš v bezpečí.
- Omlouvám se, - šeptal Marek, když se ocitl znovu na stezce. - Tati, nezlob se… - prosil Marek, - já jsem chtěl… - stačil jenom říct a srdečně se rozplakal.
- Nezlobím se - řekl táta a objal Marka. - Mám radost, že to dopadlo takto. Doufám, že teď již oceníš zásady, které nás v horách zavazují, a chápeš, jaké následky může mít neposlušnost.
- Budu si to pamatovat - se slzami v očích opověděl Marek.
Marcel už dávno neviděl, že by Marek plakal. Nepamatoval si ani, že by se přitulil k tátovi. Viděl, že se stalo něco důležitého a že si toto zapamatuje do konce života.

3. Rozhovor na téma vyprávění
- Proč se Marek ocitl v nebezpečí?
- Koho volal na pomoc?

4. Řízený rozhovor
Katecheta vyzve děti, aby uvedly příklady nebezpečného chování.
Všichni občas díky své neposlušnosti se dostáváme do nebezpečí se svým zdravím nebo životem.
- Proč táta pospíchal Markovi na pomoc?
- Kdo pomáhá vám v těžkých situacích?
Ohrožení zdraví a života není jediné nebezpečí, které na nás číhá. Když jednáme špatně, ohrožujeme i svůj věčný život.
Bůh miluje nás všechny. Když si vybereme špatnou cestu a odcházíme od něho, dostáváme se do velkého nebezpečí ztráty věčného života. On nás však nepřestává milovat a spěchá nás zachránit.
Co Bůh udělal, aby nám zachránil věčný život? - odpověď najdeme v evangeliu.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM, KTERÝ VYKUPUJE

1. Představení biblického textu

Katecheta pověsí na tabuli plakátek s textem Jan 3,16-17 (nebo vyzve žáky, aby si ho našli v učebnicích, str. 20) a poprosí všechny, aby ho přečetli:

»Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece poslal svého Syna na svět ne proto, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho zachráněn.«

2. Vysvětlení textu pomocí ilustrací

Katecheta vede s dětmi rozhovor. Jedno z nich zavěsí na tabuli obraz se scénou narození Pána Ježíše. Můžeme také využít obrázky z pracovního sešitu (str. 14).

- Koho poslal Bůh na zem?
- Proč Bůh poslal Ježíše?
- S jakým cílem přišel Ježíš na zem?

Protože nás Bůh velmi miluje, dal nám Ježíše, aby nás vykoupil, čili zachránil nás od věčného utrpení po smrti a dal nám jedinečnou šanci věčného života s Bohem, čili věčného štěstí.

- Jakým způsobem Pán Ježíš tento úkol splnil?

Katecheta se baví s dětmi a rozhovor ilustruje obrazy utrpení a smrti Pána Ježíše a také obrazem jeho zmrtvýchvstání.

- Jak musíme žít, abychom získali vykoupení?

3. Navázání na svátosti

Katecheta pomocí ilustrací obrátí pozornost dětí na svátosti křtu, pokání a Eucharistie, skrze které nás Pán Ježíš posvěcuje a vykupuje.

- Jakou pomoc nám Pán Ježíš dal pro naše vykoupení?

III. ODPOVĚĎ - PŘIJETÍ DARU VYKOUPENÍ

1. Vyznání víry - slavení

Pán Ježíš říká, že každý, kdo v něho věří, nezemře, ale bude mít život věčný.

Katecheta vyzve žáky k vyznání víry:

- Věříš, že je Ježíš tvým Vykupitelem?

Věřím.

- Věříš, že ses ve svátosti křtu stal dítětem Božím?

Věřím.

- Věříš, že ve svátosti pokání odpouští Pán Ježíš hříchy?

Věřím.

- Věříš, že ve svátosti Eucharistie přichází k tobě Pán Ježíš pod způsobou chleba?

Věřím.

2. Formulování vyznání víry

Katecheta vyzve děti, aby složily vlastními slovy vyznání víry, např.:

Věřím, že mě Pán Ježíš miluje.

Věřím, že za mě Pán Ježíš umřel na kříži.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš je naším Vykupitelem.

Pán Ježíš nás vykoupil svým utrpením, smrtí na kříži a zmrtvýchvstáním.

1b. Práce v pracovním sešitě

Žáci hledají text Jan 3,16 v tabulce a napíší krátkou modlitbu díků za vykoupení.

2. Modlitba

Katechezi můžeme zakončit zpěvem první sloky písně „Vzdejme Pánu díky“.

3. Domácí úkol

1. Napiš modlitbu, ve které poděkuješ Pánu Bohu za osoby, které ti pomohly v nebezpečí.
2. Napiš vlastní vyznání víry v Ježíše Vykupitele.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

599 Ježíšova násilná smrt nebyla plodem náhody v rámci nějaké nešťastné shody okolností. Patří k tajemství Božího plánu, jak to vysvětluje svatý Petr jeruzalémský Židům hned ve svém prvním svatodušním projevu: „On byl vydán, jak to Bůh předem rozhodl“ (Sk 2,23). Tento biblický jazyk však neznamená, že ti, kdo Ježíše vydali, byli jen pasivními vykonavateli scénáře předem sepsaného Bohem.

600 Před Bohem jsou všechny okamžiky času přítomny ve své aktuálnosti. On tedy stanovil svůj věčný plán „předurčení“ tak, že do něj zahrne svobodnou odpověď každého člověka na svou milost: „Skutečně, v tomto městě se spolčili Herodes a Poncius Pilát s pohany a s izraelským lidem proti tvému svatému služebníku Ježíšovi, kterého jsi pomazal za Mesiáše. Tak vykonali, co předem určila tvoje moc a tvé rozhodnutí“ (Sk 4,27-28). Bůh dopustil činy, které vzešly z jejich zaslepenosti, aby uskutečnil svůj plán spásy.

II.

PANE JEŽÍŠI,
CO ODE MNE OČEKÁVÁŠ?

4. JEŽÍŠ NÁS UČÍ PLNIT BOŽÍ PŘIKZÁNÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání přikázání jako ukazatelů cesty vedoucí k Bohu.
- Motivování k životu podle přikázání.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí přikázání jako ukazatele cesty vedoucí k Bohu,
- vysvětlí, čeho se týkají přikázání na každé desce Desatera.

Dovednosti: Žák
- charakterizuje obsah každé desky Desatera.

Formován postojů
- zachovává přikázání v každodenním životě.

Metody a techniky: řízený rozhovor, hra (dopravní značky), práce s biblickým textem, tvorba desek přikázání, slavnostní předání přikázání, autoreflexe.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartičky s vybranými dopravními značkami, kartičky s textem přikázání (v podobě dopravních značek), kartička s nápisem „Nebe“, kartonové desky přikázání pro každé dítě.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta začne katechezi vyznáním víry.

2. Zásady chování se na cestách - prezentace dopravních značek
Katecheta se odvolá na svědectví dětí ohledně bezpečného chování na cestách.
- Kdo z vás rád jezdí autem?
- Čemu musí řidič věnovat pozornost, aby byla jízda bezpečná?

- Čemu musí věnovat pozornost chodci?
Katecheta umístí na tabuli několik dopravních značek.
- Co mi říká tato značka?
- Co se může stát, když řidič nezastaví u značky „Stop“?
Jestli chceme bezpečně cestovat po cestách a dojet do cíle, musíme znát dopravní značky, věnovat jim pozornost a chovat se podle nich.
Uvedení do tématu můžeme udělat i formou hry, při které děti drží jednotlivé dopravní značky. Jeden žák, který představuje řidiče, se mezi nimi proplétá a ostatní děti kontrolují, zda dodržuje značky, které míjí.
Při křtu nás Pán Ježíš uvedl na cestu do věčného života, čili do nebe. On nám také dal ukazatele, abychom bezpečně došli do cíle.

II. POZVÁNÍ K POZNÁNÍ PŘIKÁZÁNÍ

1. Práce s biblickým textem

Katecheta vyzve děti, aby v učebnici našly úryvek Mt 19,16-19 a čte text, zatímco děti ho sledují v učebnicích.
A hle, nějaký člověk k němu (Ježíši) přistoupil a zeptal se: »Mistře, co dobrého mám udělat, abych dosáhl věčného života?« On mu řekl: »Proč se mě ptáš, co je dobré? Jenom jeden je dobrý. Chceš-li však vejít do života, zachovávej přikázání.« Zeptal se ho: »Která?« Ježíš odpověděl: »'Nezabiješ, nezcizoložíš, nepokradeš, nevydáš křivé svědectví, cti otce i matku a miluj svého bližního jako sám sebe.'«
- Na co se mladý člověk Pána Ježíše ptal?
- Jakou mu dal Pán Ježíš odpověď? (zachovávej přikázání)
- O jakých přikázáních Pán Ježíš mluvil?
Děti vyjmenují přikázání, která znají.

2. Přikázání jsou ukazatelé na cestě do nebe - práce s kartičkami

Mimo dopravní značky, které nám pomáhají v bezpečném pohybu po cestách, se setkáváme také s ukazateli. Oni nám ukazují směr naší cesty, a díky nim snadněji dojdeme do cíle. Pokud je dobře sledujeme, nezabloudíme.
Děti přijdou ke stolku, vyberou si kartičku s jedním přikázáním a postaví se k tabuli.

- Kam nás vedou přikázání? (do nebe, do věčného života)
- Jak můžeme nazvat přikázání, která nás vedou do nebe?

Děti, které drží kartičky s přikázáními, se postaví do zástupu a udělají tak jakoby cestu. Na konec cesty postavíme žáka, který drží kartičku s nápisem „nebe“.

Katecheta poprosí několik dětí, aby po této cestě prošly. Když děti procházejí, přečtou několik „ukazatelů“.

Katecheta se ptá:

- Co se stane. když člověk zneváží znamení, kterými jsou přikázání?

Katecheta doplní odpovědi žáků:

Může se stát „havárie“ - člověk spáchá hřích, sejde z cesty do nebe a nedosáhne věčného života.

3. Biblické vyprávění o předání Božích přikázání lidem

Deset přikázání

Pán Ježíš nám připomíná přikázání, která dal Pán Bůh lidem již dříve. Bylo to na hoře Sinaj, když lidé putovali přes poušť z Egypta do Zaslíbené země. Zastavili se tehdy na úpatí hory Sinaj. Mojžíš, velký prorok, který je vedl, vystoupil na horu, aby rozmlouval s Bohem. Bůh mu tehdy připomněl, kým je pro svůj lid a co pro něj učinil. Řekl:

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Deut 5,6)

Dal tehdy Mojžíšovi dvě kamenné desky, na kterých bylo nasáno deset přikázání.

Katecheta dá na tabuli obrázek hory Sinaj (nebo jiné) a ptá se:

- Kde dal Pán Bůh lidem přikázání?
- Skrze koho je Bůh lidem dal?
- Na čem byla napsaná?
- Kolik je Božích přikázání?

4. Vytváření desek přikázání

Katecheta může ukázat ilustrace představující desky s přikázáními. Děti za pomoci katechety seřadí přikázání na plakát připomínající desky Desatera (plakát připneme na tabuli).

- Koho se týkají tato přikázání?
- Která přikázání se týkají Boha?
- Která přikázání se týkají lidí?

Žáci v pracovních sešitech dopíší číslice k jednotlivým přikázáním.

III. ODPOVĚĎ - ZÁVAZEK ZACHOVÁVAT BOŽÍ PŘIKÁZÁNÍ

1. Slavnost přikázání

Katecheta dá každému dítěti desky z tvrdého s přikázáními, nejlépe s podpěrou, aby se mohly postavit. Na deskách pod římskými číslicemi I-III je nápis „Miluj Boha“, a pod čísly IV-X „Miluj bližního“. Když katecheta předává desky, řekne jméno dítěte a slova:

(N.), přijmi Boží přikázání.

Dítě odpoví:

Přijímám s láskou.

Tyto desky si mohou děti postavit doma na psací stůl, nebo nalepit do sešitu, pokud jsou z měkkého papíru.

2. Slavnostní čtení Písma svatého

Katecheta vyzve děti, aby povstaly, a slavnostně přečte verš Jan 14,21:

Kdo má moje přikázání a zachovává je, ten mě miluje, a kdo mě miluje, toho bude milovat můj Otec, a i já ho budu milovat a zjevím se mu.

3. Analýza biblického textu

- Co očekává Pán Ježíš od lidí, kteří znají jeho přikázání?
- Co lidé prokazují Ježíši, když zachovávají přikázání?
- Co Ježíš slibuje těm, kdo plní jeho přikázání?

Když budeme zachovávat přikázání, budeme stále blíž Ježíši. On nám zjeví sebe, to znamená, že ho budeme stále lépe poznávat. Ježíš se chce s námi sjednotit ve svatém přijímání a na konci cesty nás uvést do nebe.

4. Modlitba

Katecheta připraví děti na modlitbu vděčnosti Bohu za přikázání a také na vajádření touhy dětí je zachovávat.

Každý z nás touží dosáhnout věčného života. Poděkujme Pánu Ježíši za přikázání, která jako ukazatele nás vedou do nebe. Řekněme mu v tichosti, že toužíme ho poslouchat a věrně zachovávat každé přikázání.
Po chvíli ticha mohou děti nahlas přečíst Desatero (mohou číst z tabule nebo pracovního sešitu).

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš nás učí plnit Boží přikázání.
Přikázání jsou Boží ukazatele, které nás vedou do nebe.

1b. Práce v pracovním sešitě
Žáci doplní definici přikázání a za pomoci učebnice napíší, jak mohou následovat Ježíše.

2. Domácí úkol
Naučit se zpaměti Desatero.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
2083 Ježíš shrnul povinnosti člověka k Bohu těmito slovy: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ (Mt 22,37). Je to bezprostřední ozvěna slavnostní výzvy: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“ (Dt 6,4). Bůh nás miloval jako první. Láska jediného Boha se připomíná v prvním z „deseti slov“. Přikázání pak rozvádějí odpověď lásky; k tomu, aby ji dal Bohu, je člověk vyzván. „Já jsem Pán, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit“ (Ex 20,2-5). „Je psáno: ‘Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit“ (Mt 4,10).

5. JEŽÍŠ NÁS UČÍ VĚŘIT JEDINÉMU BOHU

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání výzvy obsažené v prvním přikázání.
- Utváření postoje víry a naděje v Boha.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- zná obsah prvního přikázání.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, co to znamená věřit a doufat v Boha.

Formován postojů
- vyjadřuje postoj dětské důvěry k Pánu Bohu jako k Otci.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s kartičkami, práce s biblickým textem, vyprávění s otevřeným koncem, „nedokončený úkol“, zpytování svědomí, formulování aktu víry.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obraz představující dvanáctiletého Ježíše v chrámu, plakát s prvním přikázáním a také nápisy: „Bůh“, „svěřit Bohu svůj život“, „modlit se“, „učit se“, „poznávat Boha“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Navázání na předchozí katechezi
Katecheta naváže na obsah předchozí katecheze.
- Na co se bohatý mládenec ptal Pána Ježíše?
- Jakou dostal odpověď?
- Čím jsou pro nás Boží přikázání?

2. Modlitba
Poděkujme společně Pánu Bohu za dar deseti přikázání.
Desatero - děti mohou číst z učebnice.

3. Rozhovor uvádějící do nového tématu
Katecheta se ptá:
- Kam nás vedou Boží přikázání? (do nebe)
- S kým se můžeme v nebi setkat?
- Co můžeme už teď dělat, abychom se v nebi setkali s Bohem?
Můžeme žít podle Boha. Člověk, který plní přikázání a věří v Boha, ukazuje, že Bůh je pro něj nejdůležitější.

II. POZVÁNÍ K POSTAVENÍ BOHA NA PRVNÍ MÍSTO

1. Prezentace 1. přikázání - práce s kartičkami
Katecheta upevní na tabuli první kartičku s nápisem „Bůh". Poto se zeptá:
- Jak ukážeme Bohu, že je pro nás nejdůležitější?
Odpovědi žáků zapisujeme na tabuli.

BŮH

VĚŘÍM

PLNÍM JEHO VŮLI

DOUFÁM

- Které přikázání říká, že Bůh je pro nás nejdůležitější?
Katecheta připevní na tabuli kartičku s 1. přikázáním.

„Nebudeš mít jiné bohy mimo mne."

2. Vysvětlení obsahu prvního přikázání
- Co nás Bůh učí v tomto přikázání?
- Co pro nás může být „jiným bohem"?
- Kdy hřešíme proti tomuto přikázání?

3. Práce s biblickým textem

Ježíš nejlépe ví, co je důležité a učí nás, jak máme Bohu věřit a doufat v něho.

Katecheta přečte úryvek Lk 2,41-50 (učebnice).

Jeho (Ježíšovi) rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. A když ukončili sváteční dni a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho rodiče to nezpozorovali. V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi. Když ho (rodiče) uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: »Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali!« Odpověděl jim: »Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?«

Katecheta připevní na tabuli obrázek dvanáctiletého Ježíše v chrámu a ptá se:

- Kam šel Pán Ježíš s Marií a Josefem?
- Proč ho museli hledat?
- Kde ho našli?
- Co Ježíš v chrámu dělal?
- Jak Pán Ježíš ospravedlnil, že se rodičům ztratil?
- Kdo je pro Pána Ježíše nejdůležitější?

Pán Ježíš nám dává příklad, v čem spočívá pravá víra. Věřit, to znamená stavět Boha na první místo.

Žáci hledají v pracovních sešitech vystřihovánku a vkládají ji do pyramidy (str. 26). Potom vyjmenují, co je důležité a co méně.

III. ODPOVĚĎ - VYJÁDŘENÍ VÍRY V BOHA

1. Vyprávění s otevřeným koncem

Nestačí říct Bohu, že v něho věříme. Je třeba ještě ukázat naším životem, že je pro nás nejdůležitější.

Katecheta vypráví:

Kuba chodil do třetí třídy. V neděli dopoledne s napětím sledoval televizi. Najednou si všimnul, že hodiny ukazují již 10:30. Kuba věděl, že v 11:00 je mše svatá pro děti. Film byl velmi napínavý.
Úkolem žáků je dokončit vyprávění. Mohou vymyslet různé verze.
- Co si podle vás Kuba vybral?
Katecheta dokončí vyprávění:
Chlapec si řekl, že se nic nestane, když jednou v neděli vynechá mši svatou. Za chvíli si ale vzpomněl, jak si vyprávěli na poslední hodině náboženství o Pánu Ježíši v chrámě, pro kterého byly Otcovy záležitosti důležitější než všechno ostatní. Rychle si obul boty a rozběhl se do kostela.

2. Rozhovor na téma vyprávění
- Jaké pochybnosti měl Kuba?
- Kdo byl pro něj nejdůležitější?
- Jak byste se zachovali v podobném případě?
- Co to znamená věřit v Boha?

3. Stanovení pojmu „víra“ - nedokončené věty
Katecheta napíše na tabuli začátek věty: „Věřit v Boha, to znamená …“ Potom dá vybraným dětem kartičky s hesly, aby je umístily tak, aby byly pod sebou a všichni je mohli doplnit do nedokončené věty. Děti potom pomocí kartiček dokončují větu, např.:
Věřit v Boha, to znamená **svěřit Bohu svůj život,** všechny radosti i bolesti.
Věřit v Boha, to znamená **modlit se** ráno a večer.
Věřit v Boha, to znamená pilně **se učit do náboženství.**
Věřit v Boha, to znamená **poznávat Boha** v náboženství.

4. Zpytování svědomí
Ježíš nás učí věřit a doufat v jediného Boha. Pána Boha dáváme na první místo, když mu ukazujeme svou víru a plníme první přikázání:
Zamysli se:
- Co pro tebe Bůh udělal nejdůležitějšího?
- Dokážeš odejít od napínavého filmu, abys mohl jít na mši svatou?
Jak často se modlíš?
Jak ochotně chodíš do náboženství?
Jak vypadá tvůj sešit do náboženství?
Jak se chováš v hodinách náboženství?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba - formulování osobního vyznání víry
Katecheta vyzve děti k modlitbě, ve které použijí slovo „věřím“, např.:
Dobrý Bože, věřím, že jsi nejlepší Otec a velmi mě miluješ.
Bože, věřím, že miluješ všechny lidi.
Bože, věřím, že jsi poslal na svět ježíše, aby mne vykoupil.
Drahý Ježíši, věřím, že když tě přijme ve svatém přijímání, že se s tebou sjednotím.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš nás učí věřit a doufat v jediného Boha.

BŮH
VĚŘÍM
PLNÍM JEHO VŮLI
DOUFÁM

2b. Práce v pracovním sešitě
Žáci doplní text „Bůh je pro mne nejdůležitější“ a také nakreslí scénky, jak tuto pravdu realizují ve svém životě.

3. Domácí úkol
Napiš, kterou z každodenních činností zasvěcuješ Bohu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2088 První přikázání od nás žádá, abychom svou víru rozvážně a bděle živili a chránili a abychom odmítali všechno, co je proti ní. Proti víře lze hřešit různými způsoby: Dobrovolné pochybování o víře opomíjí nebo odmítá považovat za pravdivé, co Bůh zjevil a co církev předkládá k věření. Nedobrovolné pochybování označuje váhání uvěřit, obtíže při překonávání námitek spojených s vírou, nebo také úzkost způsobenou její nejasností. Je-li vědomě pěstováno, může vést k zaslepení ducha.

6. JEŽÍŠ NÁS UČÍ MÍT V ÚCTĚ BOŽÍ JMÉNO

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy o potřebě úcty k Božímu jménu.
- Utváření postoje úcty ke svatosti Božího jména.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co to jsou svatá místa, svatá jména,
- uvede svatá místa a jména.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, proč místům zasvěceným Bohu patří úcta.

Formován postojů
- zachovává uctivý postoj na svatých místech a vyjadřuje úctu vůči svatým jménům.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, práce s ilustracemi ve skupinách, reflexe, modlitba litanií.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázky představující předměty kultu i osoby zasvěcené Boží službě (např.: růženec, kříž, obraz, kostel, svatostánek, řeholnice, kropenka se svěcenou vodou, Písmo svaté, oltář, kaplička), kartička s druhým přikázáním, nápis s textem Lk 11,2b.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta začne modlitbu „Otče náš“.

2. Rozhovor pro uvedení do tématu
- Jak se na vás obracejí rodiče? Jak na vás volají?
- Proč vás oslovují jménem?

Jméno jsme dostali na křtu svatém. Máme radost, když ho druzí vyslovují s láskou a úctou. Jméno zůstane navždy. Každé něco

znamená, např.: Tomáš - dvojče (aram.), Jan - Bůh je milostivý (bibl.), Štěpán - koruna (ř.), Marie - milovaná Bohem (hebr.), Anastázie - zmrtvýchvstání (ř.), Viktor - vítěz (Lat.), Řehoř - naslouchající (ř.), Petr - skála (ř.), Barbora - cizinka (lat.), Alžběta - Bůh je má přísaha (hebr.), Kristýna - náležící Kristu (lat.), Irena - pokoj (ř.), Pavel - malý (lat.), Beata - šťastná (lat.), Anna - milost (hebr.). Některá jména oslavují Boha, např.: Bohumila.

II. POZVÁNÍ KE VZDÁVÁNÍ ÚCTY BOŽÍMU JMÉNU

1. Práce s biblickým textem

Když s láskou vyslovujeme svaté Boží jméno, vzdáváme čest jemu samému. Připomněl nám to Pán Ježíš, když nás učil modlitbu „Otče náš".

Katecheta umístí na tabuli nápis z Lk 11,2b:

„Když se modlíte, říkejte:
Otče, posvěť se tvé jméno."

Katecheta požádá o jeho přečtení a ptá se:

- Jak oslovujeme Boha?
- O co nám Pán Ježíš doporučuje se modlit?

„Posvěť se jméno tvé - jméno tak svaté, že se někdy bojím,
aby v mých ústech neznělo jak čárka
nebo jako obyčejné první lepší jméno…
Ale nechci ho schovat v mlčení a tichu,
aby ho mohl každý a všude slyšet -
Jako zvon, který zpívá veselou novinu,
jako příběh o tobě, vyslovuji tvé jméno."

(br. T. Ruciński, Otče náš - jak ho ještě neznáš)

- Proč máme mít v úctě Boží jméno?
- Kdy ctíme Boží jméno?
- Které přikázání mluví o Božím jménu?

Dnes se dozvíme, k čemu nás toto přikázání vybízí.

2. Prezentace a vysvětlení obsahu druhého přikázání

Dítě přijde ke stolku, vezme kartičku s textem s druhého přikázání a přišpendlí ji na tabuli. Katecheta směřuje pozornost dětí na text, všichni ho přečtou a katecheta ho vysvětlí:

Ve druhém přikázání nás Pán Bůh vyzývá, abychom s úctou a láskou vyslovovali jeho svaté jméno a tímto způsobem mu ukazovali svoji víru, lásku, čest i úctu. Pán Bůh nás také vyzývá, abychom měli v úctě místa zasvěcená Bohu, Marii a svatým.

- Kdy vyslovujeme svaté Boží jméno?
- Jaká místa jsou zasvěcená Bohu?
- Jaká znamení nám připomínají Pána Boha?

Žáci v pracovních sešitech na str. 28 vyluští šifru s křesťanským pozdravem.

III. ODPOVĚĎ - ÚCTA K MÍSTŮM A PŘEDMĚTŮM ZASVĚCENÝCH BOHU

1. Prezentace uctivého postoje vůči předmětům kultu - práce s ilustracemi ve skupinách

Katecheta rozdá dvou-tříčlenným skupinám kartičky s obrázky (předměty kultu). Jednotlivé skupiny ukážou, jak je třeba se chovat, abychom prokázali lásku a úctu Bohu skrze konkrétní předmět, např. svatostánek - poklekáme před ním; Písmo svaté - políbení; obraz, kříž, kaplička - úklona, pokřižujeme se; kněz, řeholnice - křesťanský pozdrav.

2. Čtení a analýza biblického textu

Katecheta vybere jeden z nabízených textů, přečte ho žákům a zavěsí ho na tabuli. Následně položí otázky ohledně textu, aby podtrhl radost těch, kteří vzdali úctu Božímu jménu.

Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu. (Žl 96,2)

Aleluja. Chvalte, Hospodinovi služebníci, chvalte jméno Hospodina! Jméno Hospodinovo buď požehnáno nyní i navěky. (Žl 113,1-2)

Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi! (Žl 8,2a)

Bůh dále Mojžíšovi poručil: „Řekni Izraelcům toto: ‚Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.‘ To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení. (Ex 3,15)
Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno! Uvádějte národům ve známost jeho skutky. Připomínejte, že jeho jméno je vyvýšené. (Iz 12,4)
Ať se zaradují všichni, kdo se k tobě utíkají; věčně budou plesat, když je budeš chránit, jásotem tě budou oslavovat ti, kdo milují tvé jméno. (Žl 5,12)

2. Reflexe a modlitba

Katecheta připraví děti na modlitbu části litanií:
Známe mnoho způsobů vzdávání úcty Ježíšovu jménu. Jedním z nich je modlitba Litanií k Ježíšovu jménu, ve kterých dáváme Ježíši různé tituly, abychom vyjádřili jeho dobrotu. Po každé výzvě budete opakovat: „Smiluj se nad námi.“
Ježíši, Synu Boha živého, smiluj se nad námi.
Ježíši, Králi slávy, smiluj se nad námi.
Ježíši, Synu Panny Marie, smiluj se nad námi.
Ježíši nejmilejší, smiluj se nad námi.
Ježíši tichý a pokorného srdce, smiluj se nad námi.
Ježíši, který nás miluješ, smiluj se nad námi.
Ježíši, Bože pokoje, smiluj se nad námi.
Ježíši, Dárce života, smiluj se nad námi.
Ježíši, Bože náš, smiluj se nad námi.
Ježíši, Dobrý Pastýři, smiluj se nad námi.
Ježíši, Dobroto neskonalá, smiluj se nad námi.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Děti si zapíší téma a poznámky do sešitu.
Téma: Ježíš nás učí mít v úctě svaté Boží jméno.
„Nevezmeš jméno Boží nadarmo."
Pána Ježíše následujeme, když:
- se modlíme a v úctě vyslovujeme Boží jméno,
- máme v úctě místa a znamení zasvěcené Bohu.

1b. Práce v pracovním sešitu

Žáci umístí na plátky květu nálepky s odpověďmi na otázku, jak prokazujeme úctu Božímu jménu.

2. Domácí úkol

Nalep do sešitu nebo nakresli obrázek představující Ježíše, Marii, nebo některého ze svatých.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2142 Druhé přikázání předpisuje respektovat jméno Pána. Je odvozeno, stejně jako první přikázání, ze ctnosti zbožnosti a dává řád především našemu mluvení o svatých věcech.

2145 Věřící má vydávat svědectví jménu Pána tím, že neohroženě vyznává svou víru. Kázání a katecheze mají být proniknuty klaněním a úctou ke jménu Pána Ježíše Krista.

2146 Druhé přikázání zakazuje zneužívání Božího jména, to je každé nevhodné užívání jména Boha, Ježíše Krista, Panny Marie a všech svatých.

7. JEŽÍŠ NÁS UČÍ SLAVIT SVÁTEČNÍ DNY

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání smyslu svěcení dne Páně.
- Umocnění touhy setkat se s Bohem v neděli.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- ukáže zmrtvýchvstání Pána Ježíše jako pramen svěcení neděle,
- potvrdí, že účast na nedělní mši svaté je závazkem křesťana.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí rozdíl mezi nedělí a ostatními dny v týdnu,
- vysvětlí, v čem spočívá křesťanské svěcení neděle.

Formován postojů
- v neděli se účastní mše svaté, na kterou zve rodinu i přátele,
- náležitým způsobem světí Den Páně a zve i druhé k jeho svěcení.

Metody a techniky: řízený rozhovor, vyprávění, pyramida priorit, práce s biblickým textem, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázky (kostel, místo her, vítání hostů, rodina, počítač, modlitba, kniha, televizor, pračka, vysavač, obchod), obrázek zmrtvýchvstalého Krista, kartička s textem třetího přikázání.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta začne modlitbu: „Miluji Tě, můj Bože, a toužím Tě milovat až do posledního dechu svého života. Miluji Tě, Bože nekonečně vlídný. Raději chci zemřít láskou k Tobě než žít jen okamžik bez lásky k Tobě. Miluji Tě, Pane, a prosím Tě o jedinou milost, abych Tě směl milovat věčně.“

2. Rozhovor uvádějící do tématu s pomocí ilustrací

Katecheta se ptá:

- Jaký den v týdnu máte nejraději?
- Čím se zabýváte v sobotu?
- Jak vaše rodina prožívá neděli?

Děti postupně jmenují činnosti, které vykonávají v neděli, potom si vezmou ze stolku obrázek, který danou činnost představuje a připnou ho na tabuli. Katecheta jejich výběr nekomentuje.

II. POZVÁNÍ KE SVĚCENÍ SVATÝCH DNŮ

1. Vyprávění

Nejdůležitější den

Žáci postupně přečetli své práce na téma: „Nejdůležitější den“. Ukázalo se, že děti mnohé dny považují za nejdůležitější. Pro některé to byl den narozenin nebo svatební den rodičů. Pro jiné to byl Štědrý den nebo den prvního svatého přijímání. Další zase popisovaly data důležitých historických událostí, nebo dny, kdy se staly velké vynálezy. Někteří psali i o dni, ve kterém vyhrají ve Sportce. Když přišla řada na Přemka, byli si všichni téměř jisti, že budu číst o nějaké sportovní události. I když do třídy přišel teprve nedávno, všichni věděli, že je to skvělý závodník a znalec sportu. Celá třída také věděla, že Přemek prožil mnoho těžkých chvil. Jeho mladší sestra byla těžce nemocná a před rokem mu zemřel táta. Chlapec pomáhal mámě a mnoho povinností, které neměly jiné děti, a mimo to nikdy nenaříkal. Byl radostný, pro každého měl čas i dobré slovo. Chlapci mu tiše záviděli jeho úspěchy, povahu a popularitu, s jakou si získal děvčata, která mu dala přezdívku „idol školy“.

- Nejdůležitějším ze všech důležitých dní je den, kdy vstal z mrtvých Pán Ježíš.

Všichni se zaskočeni dívali na Přemka. Někteří chlapci nechodili v neděli na mši svatou a ještě se tím chlubili a najednou nejpopulárnější žák na škole říká toto. Se zvědavostí čekali na každé další Přemkovo slovo.

- Památka zmrtvýchvstání je neděle - den Páně. Tento den vzdáváme chválu Bohu ve společenství těch, které máme rádi. Proto je každá neděle velkým svátkem a předpovědí oslavení, jaké nás čeká v nebi. Tímto dnem začínáme nový týden. Čas naděje a radosti. Čas, který připomíná, že po každé, třeba i té nejsmutnější události v našem životě, po každém velkém pátku našeho života nám Bůh vždy daruje neděli zmrtvýchvstání.
Po chvilce ticha, kterou vyvolala Přemkova slova, se rozlehl napřed tichý, ale potom stále mohutnější potlesk. Děti tleskaly tak hlasitě, že pan ředitel, který šel zamyšleně po chodbě, vstoupil do třídy.
- Co vás tak nadchlo? zeptal se udiveně, když viděl nadšené tváře žáků.
- Neděle!!!! zvolaly děti sborem a nepřestávaly tleskat.

2. Rozhovor na téma vyprávění
- Čí odpověď zaskočila děti?
- Proč byla podle Přemka neděle nejdůležitější?
- Co nedělí začíná?

3. Svěcení neděle - čtení a analýza biblického textu
Katecheta uvede děti do čtení biblického textu:
Budeme nyní hledat v Písmu svatém odpovědi na otázku, proč je neděle pro nás křesťany výjimečným dnem.
Katecheta slavnostně přečte text Mt 28,1.5-6a.9-10:
Po sobotě, na úsvitu prvního dne v týdnu, přišla Marie Magdalská a druhá Marie podívat se na hrob. Anděl promluvil k ženám: »Vy se nebojte. Vím, že hledáte Ježíše, ukřižova-ného. Není tady. Byl vzkříšen, jak řekl. Vtom šel Ježíš proti nim a řekl jim: »Buďte zdrávy!« Přistoupily, objaly mu nohy a poklonily se mu. Tu jim Ježíš řekl: »Nebojte se! Jděte a oznamte mým bratřím, ať odejdou do Galileje. Tam mě uvidí.«

Katecheta pověsí na tabuli ilustraci k přečtenému textu.
- O jakém dnu mluvil úryvek evangelia?
- Kam šly ráno ženy?
- Co se dozvěděly u prázdného hrobu?

- Koho potkaly?
- Co jim řekl zmrtvýchvstalý Ježíš?

Ve dni svého zmrtvýchvstání se Ježíš ukázal také apoštolům a jiným učedníkům. Vybral si ten den, aby společně s těmi, kdo v něj uvěřili, oslavil své vítězství nad smrtí. Odtud pochází následné křesťanské setkání se s Ježíšem při nedělní Eucharistii. Současně je pro nás neděle svatým dnem Páně, dnem zasvěceným Bohu.

- Kdo je pro nás v neděli nejdůležitější?
- Které přikázání nám připomíná svěcení neděle?

4. Prezentace a vysvětlení třetího přikázání

Katecheta vyvěsí na tabuli kartičku:

Pomni, abys den sváteční světil.

- Co znamenají tato slova?
- K čemu nás zavazují?

III. ODPOVĚĎ - SVĚCENÍ SVÁTEČNÍCH DNŮ VE SHODĚ S BOŽÍM PŘIKÁZÁNÍM

1. Rozhovor o rozsahu požadavků třetího přikázání

- Co můžeme dělat v neděli?
- Jaké činnosti nesmíme vykonávat?
- Proč to nesmíme v neděli dělat?

Žáci v pracovních sešitech dokončí úlohu „Já v neděli…“ a také nalepí ručičky na hodiny tak, aby ukazovaly, v kolik hodin je nedělní mše svatá.

2. Určení hierarchie záležitostí konaných ve sváteční den - práce s ilustracemi

Děti s pomocí katechety řadí obrázky shora dolů podle důležitosti:

Mše svatá, modlitba, rodina, odpočinek, zábava.

Katecheta koriguje výběr, který děti udělaly na začátku setkání. Děti sejmou z tabule nepotřebné kartičky.

3. Reflexe nad osobním postojem ve sváteční den
Katecheta připraví třídu k zamyšlení:
Pán Ježíš nás dnes učí, v čem spočívá svěcení neděle. V tomto výjimečném čase jsme povinni děkovat Bohu za minulý týden a s nadějí ho prosit o pomoc do nadcházejících dnů. Neděli můžeme trávit s Pánem Ježíšem i s rodinou.
Zamysli se:
- Nezapomínáš v neděli na mši svatou?
- Proč jdeš v neděli do kostela?
- Jak často v tomto dni myslíš na Pána Boha?
- Jak rád trávíš čas v tomto dni s rodiči?
- Jak se dělíš o radost s druhými?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Poděkujme Pánu Ježíši za každý sváteční den.
Píseň „Toto je den“

2a. Zápis do sešitu
Téma: S Ježíšem světíme neděli.
„Pomni, abys den sváteční světil.“
Mše svatá
Modlitba
Čas trávený s rodinou
Odpočinek, výlet

2b. Práce v pracovním sešitě
Žáci vyluští křížovku.

3. Domácí úkol
1. Napiš plán své neděle.
2. Napiš, koho můžeš v neděli navštívit a povyprávět mu, co si pamatuješ z nedělní mše svaté.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2174 Ježíš vstal z mrtvých „prvního dne v týdnu“ (Mk 16,2). Jako „první den“ připomíná den Kristova vzkříšení první stvoření. Jako „osmý den“, který následuje po sobotě, znamená nové stvoření zahájené Kristovým zmrtvýchvstáním. Pro křesťany se stal prvním ze všech dní, prvním ze všech svátků, den Páně (hé Kyriaké hémera, dies dominica), „neděle“: „Shromažďujeme se v den slunce, protože je to první den, v němž Bůh vyvedl z temnot hmotu a stvořil svět; tohoto dne také Ježíš Kristus, náš Spasitel, vstal z mrtvých.“

2180 Církevní přikázání vymezuje a upřesňuje Pánův zákon: „O nedělích a dalších zasvěcených svátcích jsou věřící vázání povinnosti zúčastnit se mše.“ „Povinnost účasti na mši splní, kdo se mše zúčastní, kdekoliv se koná katolickým obřadem, buď v den svátku, nebo večer předcházejícího dne.“

2181 Nedělní eucharistická oběť je základem a stvrzením celého křesťanova jednání. Proto jsou věřící povinni účastnit se eucharistie v zasvěcené dny, ledaže jsou z vážných důvodů omluvení (např. nemoc, péče o kojence), anebo jsou od ní svým farářem zproštěni (dispenzováni). Ti, kteří o tuto povinnost vědomě nedbají, dopouštějí se těžkého hříchu.

2182 Účast na společném slavení nedělní eucharistie je svědectvím příslušnosti a věrnosti Kristu a církvi. Tímto způsobem věřící dosvědčují své společenství víry a lásky. Zároveň společně vydávají svědectví o Boží svatosti a své naději ve spásu. Vzájemně se posilují pod vedením Ducha Svatého.

8. JEŽÍŠ NÁS UČÍ LÁSCE K RODIČŮM

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že základní povinností dítěte je milovat a poslouchat své rodiče.
- Formování postoje úcty vůči rodičům a vychovatelům.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vyjmenuje základní povinnosti dítěte vůči rodičům (láska a poslušnost),
- uvede příklady prokazování rodičům (pěstounům) lásky a poslušnosti.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí obsah čtvrtého přikázání,
- umí přenést obsah čtvrtého přikázání do svého chování vůči rodičům.

Formován postojů
- vyjadřuje poslušností úctu k rodičům,
- pečuje o svůj rodinný dům.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, scénky, vyprávění, nedokončené věty, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázky (rodiče s dětmi, Svatá Rodina), plakát s textem čtvrtého přikázání, kartičky s nápisy „poslouchám“, „pomáhám“, „ctím“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Navázání na předchozí katechezi
Katecheta poprosí žáky o připomenutí dosud poznaných přikázání.
- Která Boží přikázání jsme již poznali?
- Koho se tato přikázání týkají?

2. Modlitba
Poprosme Pána Ježíše o pomoc v zachovávání těchto přikázání modlitbou „Otče náš“.

3. Rozhovor uvádějící do tématu
Katecheta připevní na tabuli obrázek rodičů s malým dítětem.
- Jaká jsou první slova malých dětí?
- K čemu ta slova slouží?
- Proč jsou rodiče tak potřební pro každé dítě?
- Za co vděčíme svým rodičům?
- Co od nás mohou rodiče čekat na oplátku?

Rodiče nám dali život, starají se o nás, vytvořili domov, ve kterém bydlíme, učíme se a hrajeme si. Rodiče jsou pro nás velmi důležití, podobně jako my pro své rodiče.
- K čemu nás to zavazuje?

II. POZVÁNÍ K POSLUŠNOSTI RODIČŮM A VYCHOVATELŮM

1. prezentace a vysvětlení obsahu čtvrtého přikázání
- Které přikázání nás zavazuje k poslušnosti našim rodičům?

Katecheta umístí na tabuli plakát s textem čtvrtého přikázání:

Cti svého otce i matku svou.

Žáci ho nahlas přečtou. Katecheta se ptá:
- K čemu nás vyzývá toto přikázání?
- Jak můžeme prokazovat úctu svým rodičům?

2. Práce s biblickými texty
Katecheta přečte text čtvrtého přikázání (Ex 20,12):
Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.
Katecheta se dále zeptá:
- Jakým požehnáním obdaroval Bůh děti, které milují své rodiče?

- Kdo nám dává příklad poslušnosti rodičům?
Katecheta slavnostně přečte verš Lk 2,51a:
[Ježíš] se potom s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je.
Katecheta může pověsit na tabuli obrázek svaté Rodiny.
- Kde vyrůstal Pán Ježíš?
- Kdo ho vychovával?
- Jaký byl Pán Ježíš vzhledem ke svým rodičům?

III. ODPOVĚĎ - PROKAZOVÁNÍ LÁSKY RODIČŮM A VYCHOVATELŮM

1. Poslouchámе rodiče - dramatické scénky

- Kdy máme poslouchat své rodiče?
Děti umísťují na tabuli odpovědi připravené na kartičkách: „poslouchám“, „pomáhám“, „ctím“.
Tři skupiny dětí připravují a představují scénky ilustrující tato hesla.
- Proč posloucháte vaše rodiče?
- Za co vděčíte vašim rodičům?
- Kdo vás ještě vychovává?
Katecheta velmi decentně odkáže na rodiny s různými problémy.
Ne všechny děti mají rodiče. Někdy se o ně s velkou láskou starají babička a dědeček nebo někdo z blízké rodiny. Takovým pěstounům náleží také velká úcta.
To se stane, když rodiče nebydlí spolu a máma s tátou se vidí jen občas. Tehdy je třeba pomoct jejich lásce vůči dítěti. Čtvrté přikázání nám připomíná, že máme ctít také své pěstouny a učitele.

2. Vyprávění

Katecheta vypráví:

Nejlepší rodiče

- Jak jen mohli zapomenout na moje narozeniny? - zlobil se Martin. - Přece jsem jejich dítě! Ani dort nebyl v ledničce! Ale jak se vrátí, určitě se budou ptát, jestli jsem byl na první pátek u zpovědi a u svatého přijímání. Na to určitě nezapomenou!

- To není nic divného - rozesmál se Lukáš sedící vedle - přece jsi jejich dítě.
- A co to má s tím dělat? - divil se Martin.
- Dali ti život, postarali se také o to, že máš nesmrtelnou duši - objasnil Lukáš - není nic divného na tom, že se o ni starají.
- I ty se budeš do mě navážet? - rozzlobil se Martin. - Nejsi vůbec lepší, než oni. Taky sis nevzpomněl na mé narozeniny. Raději už půjdu domů - hudroval.
- Všechno nejlepší k narozeninám! - zvolali společně hosté, když Martin vstoupil do domu. Chlapec nevěřícně zíral na ozdobený stůl, dort s hořícími svíčkami, nové brusle i divné černé štěně s velkou mašlí kolem krku.
- To mělo být překvapení - vysvětlil Lukáš. - A toto je ode mne - dodal a vytáhl z tašky nové chrániče, jaké si jeho přítel už dávno přál.
- Omlouvám se - potichu řekl Martin. - Jak se stydím.
- Obyčejně se v takových chvílích říká „děkuji“, ale může být i „omlouvám se“ - rozesmál se Lukáš.
- Nezlobíte se na mě? - zeptal se kajícně Martin a podíval se na tátu. - Smýšlel jsem o vás špatně. Omlouvám se.
- Synku, my tě můžeme jen milovat - řekla máma s úsměvem. - Jsi přece naše dítě.
- A nezapomněl jsi jít ke svaté zpovědi a k svatému přijímání? - zeptal se potichu táta, když se naklonil k synovi. - Je dnes první pátek v měsíci.
- Jste nejúžasnější na světě - zvolal Martin a objal oba rodiče.

3. Rozhovor na téma vyprávění
- Proč byl Martin nazlobený?
- Co mu připravili rodiče na narozeniny?
- Jak se vůči nim Martin zachoval?
- Za co se omluvil rodičům?
- Odkud věděl, že ho rodiče mají rádi?
- Co se od nich naučil?

4. Co dobrého jsem se naučil od… nedokončené věty
Děti odpovídají na otázku a doplňují věty:
- Od mámy jsem se naučil…
- Od táty jsem se naučil…
- Od babičky jsem se naučil…
- Od dědečka jsem se naučil…
- Od … jsem se naučil…

Na závěr mohou žáci napsat do pracovního sešitu krátkou modlitbu za svoji rodinu.

5. Modlitba - zpytování svědomí
Prosme Pána Ježíše, aby nám pomohl plnit čtvrté přikázání a naše rodiče učinil šťastnými.
Přemýšlej:
- Jaký jsi vůči svým rodičům?
- Jak pomáháš mámě?
- Jak posloucháš tátu?
- Jak se chováš k příbuzným?
- Jak ochotně pomáháš babičce a dědečkovi?
- Jaký jsi k učitelům?
- Obracíš se k Bohu, svému nebeskému Otci ve večerní a ranní modlitbě?
- Jak oslavuješ Boha při nedělní mši svat0?

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš nás učí milovat rodiče.
„Cti svého otce i matku svou.“
Ctít rodiče znamená mít je rád, dobře o nich mluvit a poslouchat je.

1b. Práce v pracovním sešitě
Žáci si vytvoří svůj rodový strom (začnou u prarodičů) a také nakreslí scénky, jak prokazují lásku svým rodičům.

2. Domácí úkol

1. Udělej dnes radost svým rodičům.
2. Poděkuj v modlitbě Pánu Ježíši za své rodiče.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2197 Čtvrté přikázání zahajuje druhou desku zákona. Ukazuje řád lásky. Bůh chtěl, abychom po něm ctili své rodiče, kterým vděčíme za svůj život a kteří nám předali poznání Boha. Jsme povinni ctít a respektovat všechny, kterým Bůh pro naše dobro předal svou autoritu.

2199 Čtvrté přikázání se výslovně obrací k dětem v rámci jejich vztahů k otci a matce, neboť tento vztah je nejvšeobecnější. Týká se rovněž příbuzenských vztahů s členy celého rodu. Požaduje, abychom zahrnovali ctí, láskou a vděčností prarodiče a předky. Vztahuje se konečně na povinnosti žáků vůči učitelům, zaměstnanců vůči zaměstnavatelům, podřízených vůči jejich nadřízeným, občanů vůči jejich vlasti, vůči těm, kdo spravují veřejné věci, a vůči vládním představitelům. Toto přikázání zahrnuje v širším slova smyslu i povinnosti rodičů, poručníků, učitelů, veřejných i vládních představitelů, všech, kteří vykonávají nějakou pravomoc nad druhými nebo nad nějakým společenstvím osob.

9. JEŽÍŠ NÁS UČÍ CHRÁNIT ŽIVOT A ZDRAVÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy o nutnosti ochrany života a zdraví.
- Utváření postoje úcty k životu a také péče o vlastní zdraví.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- ukáže příklady péče o zdraví a život.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí proč má každý člověk povinnost starat se o zdraví a život svůj i bližních.

Formován postojů
- stará se o zdraví své i druhých,
- má úctu k životu.

Metody a techniky: vyprávění, práce s biblickým textem, práce s ilustracemi, zpytování svědomí, modlitba.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, plakát s nápisem „Nezabiješ“, ilustrace spojené s nemocí a péčí o zdraví.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Všechno, co máme, jsme přijali od Boha, který je naším dobrým Otcem. Pomodleme se k němu slovy modlitby „Otče náš“.

2. Vyprávění
Katecheta uvede děti do tématu vyprávěním:

Prevence

Fronta před kabinetem paní zdravotnice stále rostla. První přišel Tomáš, kterého kdosi nedopatřením strčil ze schodů. Po něm do čekárny přišel Kryštof, který dostal od spolužáka pěstí na oko. Potom přišla Klára, která stále držela dietu a z hladu se jí motala hlava. Nakonec se objevila Julča, která i přes mnohá upozornění stále běhala o chodbě a teď si rozbila koleno, což bylo vidět přes velkou díru v punčoše. Paní zdravotnice byla překvapená.

- Soudný den! - zvolala, když ošetřovala své pacienty. - Musím s tím něco dělat! - rozhodla se po těžkém pracovním dnu.

Následující den hned ráno paní zdravotnice i žáci ze třetí B rozdávali žákům kartičky s krátkým veršem:

„Chceš-li zdraví v dobrém stavu mít,
musíš z celého srdce páté přikázání ctít!
Jak dbát skutečně o život a zdraví,
páté přikázání tobě napoví!“

Těžko říct, jestli to bylo zásluhou této říkanky, ale pravdou je, že ten den se u paní zdravotnice zastavil jen Michal, kterému vypadl mléčný zub.

- Prevence! Nejdůležitější je prevence! - radovala se zdravotnice, když zamykala kabinet.

3. Rozhovor na téma vyprávění

- S čím přicházely děti do kabinetu paní zdravotnice?
- Jakou preventivní léčbu navrhovala paní zdravotnice?
- O jakém přikázání mluvila v rozdávaném letáčku?

II. POZVÁNÍ K PÉČI O ZDRAVÍ A ŽIVOT

1. Prezentace a vysvětlení obsahu pátého přikázání

Pán Bůh stvořil člověka a dal mu život. Je to nádherný dar, který jsme přijali od Boha. Protože život i zdraví jsou neocenitelnými dary, řekl Pán Bůh: „Nezabiješ“.

Katecheta pověsí plakát:

Nezabiješ.

Katecheta se zeptá:
- K čemu nás toto slovo vyzývá?
- V jakých situacích si lidé ničí zdraví své nebo zdraví jiných?
Katecheta umístí na tabuli fotografie představující koupání na zakázaném místě, slabé oblečení v zimě, boj policie s chuligány.
Ničení zdraví i života je hříchem, protože to ukazuje chybějící úctu k nejkrásnějším darům, které jsme přijali od Boha.

2. Ježíšův komentář - čtení a vysvětlení biblického textu
Pán Ježíš pišel pomoct mnoha nemocným a navíc i křísil mrtvé. Uzdravoval lidi, aby mohli žít a vzájemně si pomáhat. Poslouchejte, co Ježíš řekl na téma pátého přikázání:
Katecheta přečte text Mt 5,21-22a:
Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.' Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu.
- Jak Pán Ježíš hodnotí hněv?
Do již zavěšených fotografií katecheta připevní fotografie rozhněvaných dětí.
Když se hněváme, porušujeme také páté přikázání. Pán Ježíš chce, abychom žili v pohodě a všechny neporozumění a konflikty řešili klidnou cestou, bez hádek a bitek. Ty, kteří tak jednají, nazývá Pán Ježíš blahoslavenými, čili šťastnými. Řekl o nich:
Blahoslavení tvůrcové pokoje, neboť oni budou nazváni ‚Boží děti'. (Mt 5,9)

III. ODPOVĚĎ - ÚCTA KE ZDRAVÍ A ŽIVOTU

1. Rozhovor na téma budování pokoje
- Jaké znáte způsoby klidného řešení nedorozumění a konfliktů?
Jestli se ve třídě nějací žáci na sebe hněvají, katecheta navrhne, aby se smířili jménem Ježíše, podali si ruce a navzájem si odpustili. Celá třída jejich gesto potom odmění potleskem.

2. Příklady péče o zdraví a život - práce s ilustracemi
Katecheta za pomoci dětí umístí na tabuli ilustrace ukazující péči o zdraví a život, a u každého obrázku položí otázku, např.: „Jak se stará o zdraví tato osoba?“
* dítě oblečené podle počasí
* nemocný na lůžku
* lékař poskytující pomoc
* děti při dokrmování zvěře
* matka chránící nemluvně
* děti během svačiny
* chlapci podávající si ruce
Žáci vybarví v pracovních sešitech ty předměty, které slouží zdraví a přeškrtnou ty, které zdraví škodí.

3. Zpytování svědomí
Ježíš nás dnes učí, jak máme plnit páté přikázání.
Zamysli se:
- Jak často děkuješ Bohu za své zdraví?
- Jak dbáš o zdraví?
- Jakým způsobem řešíš nedorozumění a konflikty?
- Umíš se postavit na obranu slabších?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Katecheta uvede do modlitby:
Odprosme Pána Ježíše za nedostatek úcty k daru života a zdraví slovy úkonu lítosti.
A nyní společně poděkujme Bohu za život *(Žl 139 - učebnice).*

2a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš nás učí chránit zdraví a život
Život a zdraví jsou Božím darem.

2b. Práce v pracovním sešitu

Žáci doplní text vysvětlující páté přikázání.

3. Domácí úkol

1. Poděkuj při modlitbě Pánu Ježíši za to, že žiješ a že jsi zdravý.
2. Nakresli do sešitu situace představující tvoji úctu ke zdraví a životu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2288 Život a tělesné zdraví jsou cenné dary od Boha. Máme o ně rozumně pečovat a brát přitom v úvahu potřeby druhých a obecné dobro. Péče o zdraví občanů vyžaduje pomoc společnosti, aby se vytvořily existenční podmínky, jež by umožnily lidem růst a dosáhnout zralosti: pokrm a oděv, obydlí, zdravotní péče, základní vzdělání, práce a sociální zajištění.

2289 Morálka sice připomíná úctu k tělesnému životu, nedělá z něj však absolutní hodnotu. Staví se proti novopohanskému pojetí, které se snaží podporovat kult těla, obětovat mu vše, zbožňovat tělesnou dokonalost a sportovní úspěch. Jednostranným výběrem silných může toto pojetí vést k převrácenosti mezilidských vztahů.

2290 Ctnost mírnosti má člověka k tomu, aby se vyhnul jakékoliv přemíře v jídle, požívání alkoholu, kouření, užívání léků. Ti, kdo ve stavu opilosti nebo pro bezuzdnou zálibu v rychlosti ohrožují na silnicích, na moři nebo při létání bezpečnost druhých i svoji, dopouštějí se těžkého provinění.

10. JEŽÍŠ NÁS UČÍ OPRAVDOVÉ LÁSCE, ÚCTĚ A VĚRNOSTI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že Boha můžeme přijmout jen čistým srdcem.
- Vzbuzení péče o zachování čistoty srdce.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- rozumí, že Pána Ježíše lze přijmout jen čistým srdcem,
- vyjmenuje přikázání mluvící o čistotě srdce.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, v čem spočívá postoj čistého srdce.

Formován postojů
- modlí se k Neposkvrněné Matce Boží o pomoc v zachování čistoty srdce.

Metody a techniky: práce s učebnicí, vyprávění, práce s biblickým textem, zamyšlení s podkladem hudby, zpytování svědomí, řízený rozhovor, dokončení výběru (slova klíče, hodí se říct „ne“, dvě krabičky).
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, text šestého a devátého přikázání (na plakátech), plakát s veršem Mt 5,8, soška nebo obraz Matky Boží.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta přivítá děti a vyzve je ke společné písni „Pán je můj Pastýř“.

2. Rozhovor uvádějící do tématu
Katecheta požádá děti, aby se podívaly přes okno ve třídě.

- Co vidíte za oknem?
- Co odděluje od toho, co vidíme za oknem?
- Proč nám sklo nepřekáží vidět? (je čisté)
Čisté sklo nám dovoluje vidět svět i lidi takové, jací opravdu jsou.
- Co se děje, když se sklo zašpiní? (svět za oknem bude šedivý)
V pohledu na lidi a svět nám může překážet ještě jedna překážka. Je to zlo, kterým je znečištěné naše srdce.
Dnes se v hodině dozvíme, co je třeba udělat, abychom měli čisté srdce. Pán Bůh, aby nám pomohl, dal nám přikázání, která ukazují cestu k němu. Promluvíme si o dvou z nich: o šestém a devátém.

II. POZVÁNÍ KE DBÁNÍ O ČISTOTU SRDCE

1. Naše tělo je Božím darem - řízený rozhovor

Katecheta uvede do rozhovoru.
Tělo je Božím darem. Tělo je dobré a krásné. Každá část našeho těla slouží svému účelu. Naše oči slouží k dívání se, nohy k chození a ruce ke konání něčeho dobrého. Je důležité, abychom je správně užívali. Jsou i části těla, které zakrýváme, protože se stydíme před druhými lidmi. Tyto části nazýváme intimními. Ukazování celého těla musí být odůvodněné. Když jsme nemocní, může nás prohlédnout máma nebo lékař. V různých situacích se oblékáme různým způsobem: když se opalujeme na pláži, neoblečeme si teplý svetr a tlusté kalhoty, a když máme jít do školy, nepůjdeme v plavkách.
- Proč bychom se styděli jít tak oblečení do hodiny?
- Co bychom cítili, kdyby nám někdo chtěl vzít oblečení?
Bůh nám dal stud, abychom rozeznali hranice mezi tím, co je dobré a čisté a tím, co je špatné a špinavé.
- V jakých situacích se stydíme?
- Kdy se stydíme ukázat své tělo?
Nechceme, aby si někdo prohlížel mé tělo, proto jsme povinni se varovat prohlížení jiných těl, např. na obrázcích v časopisech nebo internetu. Když se na ně díváme, ničíme v sobě vnitřní čistotu, čistotu srdce a stydíme se potom podívat do očí mámy nebo někoho blízkého.
Poslouchejte, jak se cítí ti, kdo mají čisté srdce.

Katecheta nebo vybraný žák přečte z učebnice:

Blahoslavení jsou ti, kteří…
každému člověku, kterého potkají
podívají se směle do očí, protože čisté srdce mají.
Když v nás není lest, zlé věci nás nelákají
a chcem všem dobro činit co nejupřímněji.
Jestli čisté srdce do nebe přineseme
tak na Boží tvář tam patřit budeme.

(B. Kolodziej, „Spravedliví jsou šťastní“)

- Jací jsou lidé čistého srdce?
- Co ztrácíme, když zapomínáme na stud a prohlížíme si těla jiných?

2. Slavnostní čtení a vysvětlení biblického textu

Z Písma svatého se dozvíme, co o lidech čistého srdce řekl Pán Ježíš.
Katecheta ukáže Písmo svaté a přečte z něho verš evangelia Mt 5,8:
Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.
Potom katecheta vyzve žáky najít tento text v učebnici a potichu si ho přečíst.
- Koho budou vidět lidé čistého srdce?

Pán Ježíš nás ujistil, že lidé, kteří mají čisté srdce, budou velmi blízko Boha. Pán Ježíš s takovými lidmi přebývá již nyní. Je přítomný v jejich srdcích tak, jak ve své Církvi.

3. Prezentace a objasnění šestého a devátého přikázání

Pán Bůh stvořil člověka, muže a ženu, ke svému obrazu a své podobě. Dal jim i velmi důležitý a krásný dar - dar plodnosti. Znamená to, že chce, aby lidé zakládali rodiny, rodili děti, vychovávali je a starali se o ně. Pán Bůh dal dvě přikázán, která chrání tento krásný dar.
Katecheta zavěsí plakát:

Nesesmilníš.
Nepožádáš manželky bližního svého.

Zastavme se u jejich významu.

„Nesesmilníš“, to znamená, nesahej na to, co je cizí, co patří někomu jinému, týkající se těla člověka. Od dítěte připravujícího se na dospělý život jako muž nebo žena, jako otec nebo matka. Již nyní se učte vytrvalosti a věrnosti slibu danému druhé osobě, a také úctě obklopující vaše rodiče. Milujte a chraňte rodiče a tak se naučíte milovat a vážit si i své budoucí muže nebo ženy. Ten, kdo umí pomoct rodičům, zvláště když je jim těžko, bude umět pomáhat i svému budoucímu manželskému partnerovi. Tehdy bude lehké dodržet slib: „Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost a že tě nikdy neopustím až do smrti.“ Znamená to, že nikdo jiný nebude pro vás důležitější a po nikom jiném nebudete toužit. Vaše srdce bude čisté a vy a vaši blízcí budete šťastní.

III. ODPOVĚĎ - PÉČE O ČISTÉ SRDCE

1. Vyprávění

Katecheta čte:

Špatný film

Ten večer si po večeři Martin, jeho starší sestra Anna i mladší Katka sedli k televizi, aby se podívali na film, co Martin vypůjčil. Rodiče byli na oslavě u souseda z druhého patra. Za hodinu, kdy děti s napětím ve tvářích sledovaly jednu z mnoha milostných scén, vešel náhle do pokoje táta. Přišel klidně k televizi, vypnul ji a řekl:

- Je mi líto, děti, ale ne vás.

Když Martin začal protestovat, že všichni v jeho třídě už ten film viděli, otec smutně řekl:

- Synu, u nás doma se takovéto filmy nesledují. Chceme vás s mámou naučit úctě ke každému člověku, ženě, muži, dítěti. Důležité je to, abychom dbali o naše srdce a duše. Pán Bůh se na nás stále dívá a má radost, kdy jednáme tak, abychom se podobali jemu a ne spolužákům a spolužačkám ze školy.

Martin se omluvil rodičům i sestrám, že přinesl takový film a slíbil, že podobná situace se už nikdy nebude opakovat.

2. Rozhovor na téma vyprávění

- Komu bylo smutno a líto z toho, co Martin udělal?

- Co udělal Martin, když pochopil svoji chybu?

3a. Mohu říci „ne“ - výběr nejlepších odpovědí
Žáci pracují ve čtveřicích. Katecheta jim rozdá kartičky se zadáním. Na jedné je popsaná nesprávná nabídka, na ostatních nabídky chování, z kterých děti vyberou dvě nebo tři.
Dnes se budeme učit, jak se můžeme starat o čistotu srdce a mysli.

Spolužák / spolužačka tě zve ke sledování filmu pro dospělé - co mu odpovíš?
- na ten film se nebudu dívat
vracím se domů
stydím se na to dívat
chci mít čisté srdce - nebudu se na to s tebou dívat
- vyber jiný film
- je to špatný film, nebudu se na něj dívat, protože nechci zhřešit

Spolužák / spolužačka vypráví vulgární vtip a čeká, že se budeš smát - co odpovíš?
- je to špatné
- je mi líto, že tak mluvíš
- moji rodiče budou smutní, když jim to řeknu
- nechci to poslouchat, je to hřích
- špiníš moje srdce

Spolužák / spolužačka tě zve k prohlížení obrázků nahých lidí v časopise - co řekneš?
- nechci se na to dívat
- obětoval jsem Ježíši čisté srdce a chci tuto oběť dodržet
- chci mít čistou mysl - nebudu se na to s tebou dívat
- stydím se to prohlížet

3b. Odkrytí významu přikázání - dvě krabičky
Katecheta ukáže dvě stejné krabičky ve tvaru srdce nebo s nalepeným srdcem.

Obě krabičky vypadají stejně. Liší se však obsahem. Podívejte se a rozhodněte, kterou z nich byste darovali milované osobě.
Katecheta otevře první krabičku, ve které je něco pěkného, např. andílek, beránek, a potom druhou, ve které je různé smetí, např. ohryzek, odpad z ořezávátka, vymáchaný sáček čaje.
Když člověk překračuje přikázání „Nesesmilníš“ a „Nepožádáš manželky bližního svého“, je to tak, jakoby svoje srdce zašpinil, jakoby dával někomu dárek, ve kterém je smetí.
- Jakým způsobem překračujeme šesté a deváté přikázání?
Katecheta shrne odpovědi žáků:
Nechráníme svoji duši a naše tělo před nezodpovědnými žerty, zábavami, oblékáním a chováním, sledováním nevhodných filmů, časopisů, obrázků na internetu, představujících osoby nechránící si své tělo a nechají se fotografovat.
- Co nám pomáhá zachovat tato přikázání? (skromnost a stydlivost)

4. Rozeznávám dobro a zlo - výběr a hodnocení hesel
Děti dostanou od katechety (vylosují si) složené lístky, na kterých jsou napsaná překročení 6. a 9. přikázání a také klíčová slova týkající se čistoty srdce (více než polovina jsou pozitivní slova).
Katecheta ukáže koš na odpadky a krásnou krabičku (může to být ta, ve které byl pěkný dárek) a poprosí děti, aby postupně četly obsah vylosovaných lístečků a vždy řekli, kam by přečtené heslo daly: Zda špiní naše srdce nebo pomáhá zachovat čistotu.
Děti postupně čtou nahlas hesla z lístečků a dávají je do správných oddílů.
Příklady hesel:
pozitivní: křest, zpověď, Ježíš, Maria, sv. Josef, skromnost, stydlivost, modlitba, zpytování svědomí, odpovědnost, věrnost, láska, bílá lilie, rodina, máma, táta, delikátnost, růženec, Písmo svaté, úcta.
negativní: egoismus, nezdravá zvědavost, nečistota, zrada, neslušné vtipy, nevhodné filmy, prohlížení nevhodných obrázků, žárlivost, neskromnost, nevěrnost.

5. Zpytování svědomí

V očekávání příchodu Pána Ježíše v prvním svatém přijímání se snažíme zachovat čisté srdce, aby v něm Ježíš mohl přebývat.
Katecheta vystaví obraz nebo sošku Neposkvrněné Panny Marie.
Vzorem je pro nás Panna Maria, protože její srdce bylo vždy čisté. Pokud se budeme snažit jí podobat, bude se nám lehčeji zachovávat čistota srdce.
Zamysli se:
- Jaké sleduješ filmy a časopisy?
- Jak se chováš, když někdo vypráví něco neslušného?
- Co a jak mluvíš o svých spolužácích?
- Chováš se s úctou ke svému tělu i k tělům druhých?
- Pomáháš svým chováním, aby se druzí stali lepšími?
Děti se chvíli nad otázkami zamyslí při zvuku klidné hudby.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Na závěr se třída může pomodlit modlitbu o čistotu srdce (učebnice) nebo se pomodlit veršem Žl 51,12:
Stvoř mi čisté srdce, Bože.
Modlitbu můžeme zakončit písní „Připravím ti srdce, ó Kriste" (učebnice).

2a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš je s lidmi čistého srdce.
Žáci si přepíší text z plakátu.

2b. Práce v pracovním sešitě
Žáci nalepí z vystřihovánek obrázek Ježíše milosrdného a zapíší přečtené heslo. Nakreslí srdce pro Ježíše s přáním, aby bylo vždy čisté.

3. Domácí úkol
Popros Marii, aby ti pomohla zachovat si čisté srdce. Můžeš to udělat slovy modlitby „Zdrávas Maria".

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2339 Čistota vyžaduje, aby se člověk naučil ovládat; to je škola lidské svobody. Alternativa je zřejmá: buď člověk ovládá své vášně a dosáhne pokoje, anebo se dá jimi zotročit a stane se nešťastným. „Důstojnost člověka vyžaduje, aby jednal podle vědomé a svobodné volby, to znamená hýbán a podněcován z nitra osobním přesvědčením, a ne ze slepého vnitřního popudu nebo pouze z vnějšího donucení. Této důstojnosti člověk dosahuje tím, že se osvobozuje z každého zajetí vášní, směřuje k svému cíli svobodnou volbou dobra a účinně a s vynalézavou přičinlivostí si obstarává vhodné prostředky."

2340 Kdo chce zůstat věrný svým křestním slibům a odolávat pokušením, bude se starat o to, aby používal k tomu přiměřených prostředků, jako jsou: sebepoznání, cvičení v odříkání vhodná pro situace, do nichž se dostává, poslušnost Božích přikázání, úkony mravních ctností a věrnost v modlitbě. „Čistota nás soustředí a znovu nás přivede k oné jednotě, kterou jsme ztratili roztříštěností."

2341 Ctnost čistoty úzce souvisí se základními ctnostmi mírnosti, která směřuje k tomu, aby rozum ovládal vášně a choutky lidské smyslnosti.

11. JEŽÍŠ NÁS UČÍ CHRÁNIT SVÉ I CIZÍ VĚCI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy o závazku chránění svých i cizích věcí.
- Utváření postoje úcty k majetku.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- uvede příklady chránění vlastních i cizích věcí.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, v čem spočívá úcta k cizímu, společnému i osobnímu majetku.

Formován postojů
- váží si majetku.

Metody a techniky: řízený rozhovor, vyprávění, práce s biblickým textem, hra „Jak se chovat k věcem, aby přinášely radost?“, spontánní modlitba.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, plakát s textem sedmého a desátého přikázání, krabička s předměty (např.: mince, chlebíček, CD).

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a pozve je k modlitbě úkonu kajícnosti.

2. Rozhovor uvádějící do nového tématu
Katecheta se ptá:
- Kdo z vás rád dostává dárky?
- Při jaké příležitosti dostáváme dárky?
- Který z přijatých dárků vám udělal největší radost?

3. Vyprávění

Narozeninový dárek

Konrád se vždy zastavoval u výlohy knihkupectví. Poslední měsíc se tak zastavoval na delší dobu. Když šel do školy, prohlížel si ve výloze nejhezčí knížku, jakou kdy viděl. Po obědě, když se ze školy vracel, zašel do knihkupectví, aby se na ni mohl podívat zblízka. Barevný, lesknoucí se obal, hodně barevných ilustrací, krásná ozdobná písmena i vůně tiskařské barvy uchvacovaly chlapce a přenášely ho do světa fantazie. Bohužel, taková výjimečná kniha měla i výjimečnou cenu a Konrád věděl, že nikdy nebude mít dost peněz, aby si ji mohl koupit. Protože znal finanční těžkosti rodičů, ani jim o vytoužené knize neříkal. Když ji ráno v den svých narozenin dostal jako dárek, cítil se tak šťastný, že se chtěl se svým štěstím podělit i s kamarády. Opatrně zabalil dárek do ozdobného papíru, vložil do aktovky a jako na křídlech letěl do školy.

Cestou šel kolem Jendova domu, spolužáka ze třídy, který měl narozeniny ve stejný den jako on. Koutkem oka zahlédl, jak si Jenda prohlíží na dvorku svůj narozeninový dárek - nádherné červené kolo. Jendova tvář ale neukazovala, že by byl spokojený. Dostával od rodičů stále nějaké dárky, takže ho už nic nedokázalo nadchnout. Stál tam nabručený a ani se nepodíval na Konráda, který ho vesele pozdravil:

- Všechno nejlepší k narozeninám!

Po vyučování, když byli všichni v družině, ukázal Konrád s pýchou kamarádům svůj dárek. Chlapci si s velkým zájmem knihu prohlíželi. Jenom Jenda seděl sám stranou a nevěnoval nikomu pozornost. Když zazvonil zvonek, Konrád opatrně knihu zase zabalil a schoval do aktovky. Potom vyběhl s ostatními chlapci na hřiště. Jenda využil Konrádovy nepřítomnosti a rozhodl se podívat, co je tak zajímavého na té knížce, že si ji všichni s takovým zájmem prohlíželi. Přišel ke Konrádově aktovce a bez rozpaků z ní vyáhl jeho majetek. Nikdy nedbal o své věci a tím spíš ani o cizí. Sedl si ke stolku a začal rychle listovat v knize. Když neviděl nic zajímavého, otáčel vztekle stránky stále rychleji, až jednu chytnul tak silně, že ji přetrhl na polovinu. Rozčílil se ještě víc a hodil knížku na sousední stolek a převrátil tak sklenici, co tam stála. Hustá sladká šťáva se vylila na pěknou knížku. V

tom okamžiku vstoupil do místnosti Konrád. S překvapením se díval na svůj zničený dárek.
- Co tak čumíš? Vždyť se přece nic tak vážného nestalo! - rozesmál se Jenda. - Přece by ti nebylo líto takové knížky?
Konrád nic neříkal, jen mu po tvářích tekly slzy.

4. Rozhovor na téma vyprávění
- Co dostal k narozeninám Jenda?
- Co dostal Konrád?
- Jak se tito chlapci starali o svůj majetek?
- Proč se Jenda neradoval z toho, co dostal?

II. POZVÁNÍ K CHRÁNĚNÍ VLASTNÍCH I CIZÍCH VĚCÍ

1. Čtení a analýza biblického textu
Katecheta přečte úryvek Mt 4,8-10a:
Pak ho [Ježíše] ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.‘“
- K čemu ďábel naváděl Ježíše?
- Co mu sliboval?
- Jak Ježíš odpověděl na jeho pokušení?
Evangelista nám připomíná, že touha po velkém bohatství a přepychu je jako klanění se ďáblu. Kdo mu podlehne, nemůže se podobat Bohu. Nedokáže se radovat z toho, co má.

2. Prezentace a vysvětlení obsahu sedmého a desátého přikázání
V sedmém a desátém přikázání nás Pán Bůh varuje před hříchy spojenými se závistí a krádeží.
Katecheta zavěsí na tabuli plakát:

Nepokradeš.
Aniž požádáš statku jeho.

Žáci přečtou text přikázání nahlas.
- Co nás učí tato přikázání?
- V čem spočívá vážení si cizí věci?
- Jak máme chránit vlastní majetek?

Katecheta pod plakát napíše:
Budu chránit své, cizí i společné věci.

III. ODPOVĚĎ - RADOST Z DOSAŽENÝCH DOBER

1. Ochrana svého, cizího a společného majetku

Pán Bůh je naším dobrým Otcem a stará se o nás. Dává nám různé věci a touží, abychom je chránili. Mnoho jsme také dostali od rodičů. Užíváme to, co se nachází doma, ve škole, na ulici. Jsou to věci naše nebo společné, které patří všem. Jsme za ně zodpovědni a nesmíme je ničit. Když poškozujeme stromy, malujeme po zdech, krademe nebo si přivlastňujeme cizí věci, nemůžeme se podobat Bohu, protože překračujeme jeho přikázání: sedmé a desáté.

2. Jak užívat Boží dary, aby nám přinesly radost? - hra

Katecheta připraví několik symbolických předmětů, které umístí do krabičky nebo sáčku. Vybraný žák vyjme jednu věc a ukáže ji ostatním. Po každém poznání předmětu hledá třída jeho širší, symbolický význam a vysvětlí, jak ho používat, aby nám přinesl radost.

Katecheta řekne:
Tento předmět je darem od Pána Boha věnovaný člověku.
- Co nám připomíná?
- Kdy nám jeho užívání přinese radost?
- Co dobrého s ním můžeme udělat?

Pomůcky:
- krabička nebo sáček
- příkladové předměty

- mince - neutrácet peníze za věci, které nepotřebujeme, dělit se s druhými
- sendvič v průhledné folii - vážit si jídla, obrátit pozornost na hlad ve světě

- větvička - úcta k přírodě
- CD - nekupovat nebo nestahovat z internetu pirátské kopie (porušování autorských práv)
- dětská bota - vážit si oblečení, to které nenosíme věnovat potřebným
- pero - vážit si školních pomůcek, neopisovat, nestahovat
- kniha - poctivé učení, chránit učebnice a jiné knihy
- hodinky - dobře využívat čas (učení, odpočinek, zábava, pomoc druhým)
- autobus (hračka) - nejezdit načerno, slušně se chovat v dopravních prostředcích
- kartáček nebo krém na boty - ošetřovat svěřené věci
- klíč - zamykání obydlí, ochrana majetku
- malá ozdobná krabička převázaná stuhou - symbol obdarování druhých

Žáci v pracovních sešitech nalepí červená a černá srdíčka vedle obrázků, a tak ohodnotí správné a nesprávné chování.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Všichni se chceme dobře připravit na sjednocení se s Pánem Ježíšem ve svatém přijímání. Musíme se snažit přemoci v sobě občas rodící se závist a touhu po tom, co mají druzí. Pán Ježíš nám v tom pomůže, když mu budeme často děkovat za všechno, co máme a také za to, co mají druzí, naši spolužáci a kamarádi.

Katecheta se s dětmi pomodlí spontánní modlitbu díků. Po každém zvolání všichni odpoví: „Děkujeme ti, Pane.“

Po díkučinění navrhne katecheta modlitbu smíření otázkou:

- Za odpuštění čeho dnes poprosíme Pána Ježíše?

Po každém zvolání děti odpovídají: „Odprošujeme tě, Pane“. Modlitbu zakončíme zpěvem písně: „Na cestu s námi“.

2a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš chce, abychom si vážili svých, cizích i společných věcí.

Nepokradeš.

Aniž požádáš statku jeho.

Budu chránit své, cizí i společné věci.

2b. Práce v pracovním sešitě

Žáci nakreslí své, cizí a společné věci.

3. Domácí úkol

1. Poděkuj Pánu Ježíši za všechno, co máš.
2. Vyber si nějakou věc, kterou máš a napiš, co dobrého s ní můžeš udělat.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

2401 Sedmé přikázání zakazuje brát nebo si neprávem ponechávat majetek bližního a jakýmkoliv způsobem působit škody na jeho majetku. Přikazuje spravedlnost a lásku ve správě pozemských statků a plodů lidské práce. S ohledem na obecné blaho požaduje, aby se respektovalo všeobecné určení statků a právo na soukromé vlastnictví. Křesťanský život se snaží zaměřovat statky tohoto světa k Bohu a k bratrské lásce.

2408 Sedmé přikázání zakazuje krádež, to je uchvácení cizího majetku proti rozumné vůli vlastníka. Není to krádež, dá-li se souhlas vlastníka předpokládat, nebo je-li jeho odmítnutí proti zdravému rozumu a všeobecnému určení statků. To je případ naléhavé a zřejmé nutnosti, v níž jediným prostředkem, jak uspokojit bezprostřední a základní potřeby (potrava, přístřeší, oděv …), je mít k dispozici a užívat cizí majetek.

12. JEŽÍŠ NÁS UČÍ MLUVIT PRAVDU

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání Božího pozvání k mluvení pravdy o sobě i o druhých.
- Utváření postoje pravdomluvnosti a uctivosti.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí na základě příkladů pojmy: pravda, lež, křivé svědectví.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, co to znamená žít v pravdě,
- vyjmenuje skutky lži.

Formován postojů
- vyjadřuje postoj odpovědnosti za každé vyslovené slovo,
- vždy mluví pravdu.

Metody a techniky: vyprávění, práce s biblickým textem ilustrovaným obrazy, scénka, kvíz, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, plakát s textem osmého přikázání, obraz představující Petrovo zapření, dvě kartičky pro každého žáka: zelená s nápisem „pravda“ a červená s nápisem „lež“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a začne katechezi modlitbou vyznání víry.

2. Vyprávění
Katecheta uvede obsah katecheze vyprávěním:

Neopravené úkoly

Katka se učí velmi dobře, ale na úlohu z českého jazyka si vzpomněla až ráno. Rychle ji začala psát, protože ještě nikdy nešla do školy s nevypracovaným domácím úkolem. Neměla ale čas, aby ji stihla

zkontrolovat. Ale paní učitelka to udělala důkladně! Byla to první dvojka v Katčině životě. Velmi to prožívala a nevěděla, jak to večer řekne rodičům.

Ke Katčiným pocitům se vrátíme ještě později. Nyní si poslechněme úryvek evangelia, který mluví o pocitech sv. Petra.

II. POZVÁNÍ K ŽIVOTU V PRAVDĚ

1. Prezentace obrazu a čtení Písma svatého

Katecheta umístí na tabuli obraz představující sv. Petra a přečte text Lk 22,54-62

Pak ho [Ježíše] zatkli a odvedli do velekněžova domu. Petr šel zpovzdálí za nimi. Když zapálili uprostřed nádvoří oheň a sesedli se okolo, přisedl mezi ně i Petr. A jak seděl tváří k ohni, všimla si ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla: „Tenhle byl také s ním!“ Ale on zapřel: „Vůbec ho neznám.“ Zakrátko jej spatřil někdo jiný a řekl: „Ty jsi také z nich.“ Petr odpověděl: „Nejsem!“ Když uplynula asi hodina, tvrdil zase někdo: „I tenhle byl určitě s ním, vždyť je z Galileje!“ Petr řekl: „Vůbec nevím, o čem mluvíš!“ A ihned, ještě než domluvil, zakokrhal kohout. Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra; a Petr se rozpomenul na slovo, které mu Pán řekl: „Dřív než dnes kohout zakokrhá, zapřeš mne třikrát.“ Vyšel ven a hořce se rozplakal.

- Koho byl Petr učedníkem?
- Co odpověděl lidem, kteří ho poznali?
- Proč Petr nemluvil pravdu?
- Jak se zachoval, když se na něho Pán Ježíš podíval?

Petr pochopil, že se zachoval špatně. Bylo mu to líto a Pán Ježíš mu odpustil. Od této chvíle se již odvážně hlásil ke svému Mistru. Všude hlásal pravdu o Ježíši, i když mu hrozilo vězení a smrt. Zůstal Kristu věrný a podobně jako on položil život za hlásanou pravdu, protože věděl, že ho čeká věčná odměna v nebi.

2. rozhovor na téma mluvení pravdy a nepravdy

Katecheta se zeptá:

- V jakých situcích lidé neříkají pravdu, lžou?
- Proč to dělají?
- Co se stane, když mezi lidmi bude chybět pravda?

Pán Ježíš hlásal lidem pravdivé učení o Bohu, o věčném životě. On nás učí pravdomluvnosti vůči jiným. Někdy nám může připadat, že nám lež pomůže z těžké situace. Tak by si třeba mohla myslet Katka z našeho vyprávění. Ale určitě by se potom cítila špatně. Mohla by také ztratit důvěru rodičů. A bez důvěry druhých lidí se žije velmi těžce.

Bůh ví, že lží lehce scházíme z cesty, která vede do nebe, a proto dal lidem osmé přikázání.

3. Prezentace a vysvětlení obsahu osmého přikázání

Katecheta pověsí plakát:

Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.

- Co nám Bůh přikazuje v osmém přikázání?
- Co to je „křivé svědectví“?

Katecheta vysvětlí, v čem spočívá zlo pomluvy, nactiutrhání a také chlubení se před druhými.

- Které jsou skutky lži?

Lež působí nepříjemnost, vzdaluje lidi od sebe. Lhář ztrácí přátele, je těžké mu věřit. Podobné důsledky přináší mluvení o smyšlených cizích chybách a také prozrazení tajemství. Také přehnané mluvení o skutečných chybách, i když není lží, činí bližním křivdu, proto je také porušením osmého přikázání.

- Kdy máme povinnost zachovat tajemství?
- Kdo je nejvíce vázán zachováním tajemství z hlediska svého povolání?

Je třeba také děti upozornit na nebezpečí internetových kontaktů, ve kterých si někteří rádi poslouží lží a mohou nám i ublížit. Proto by děti

neměly dávat neznámým lidem informace o sobě, o blízkých a neměly by to zatajovat před rodiči.

III. ODPOVĚĎ - MLUVENÍ PRAVDY, PŘIZNÁNÍ SE K PROVINĚNÍ

1. Dokončení vyprávění - improvizovaná scénka

Katecheta připomene vyprávění ze začátku hodiny a vyzve dvě děti, aby improvizovaly rozhovor, který mohla mít večer Katka s mámou.
Mohou také zahrát scénku podle komiksu v pracovním sešitě a následně poskládat slova modlitby.

2. Kvíz „Pravda nebo lež?“

Katecheta rozdá každému dítěti dvě kartičky: zelenou s nápisem PRAVDA a červenou s nápisem LEŽ. Žáci zvednutím jedné z nich ohodnotí pravdivost vět, které katecheta bude číst.

- ✓ 2+2=4
- ✓ Červený panáček na semaforu mi říká, že mohu přejít přes silnici.
- ✓ Boží přikázání omezují svobodu člověka.
- ✓ Modlitba je rozhovor s Bohem.
- ✓ Pomoc bližnímu člověku přináší stud.
- ✓ Neděle je památka zmrtvýchvstání Pána Ježíše.
- ✓ Účast na mši svaté v neděli je ztráta času.
- ✓ Přivlastnění si cizí věci je krádež.

3. Zpytování svědomí

Pokřtěný člověk je povinen mluvit vždy pravdu a žít v pravdě.
Zamysli se:
- Mluvíš vždy pravdu?
- Kolik pravdy je ve tvých pochvalách kamarádů?
- Nezpůsobil jsi kamarádům problémy svými slovy?
- Dokážeš se přiznat k provinění?

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš nás učí žít v pravdě.
Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.

1b. Práce v pracovním sešitě
Žáci řeší slovní hlavolam a přečtou heslo.

2. Domácí úkol
1. Pomodli se za ty, které jsi někdy oklamal.
2. Vypiš povolání, ve kterých jsou osoby, které je vykonávají, vázány zachováním tajemství.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
2464 Osmé přikázání zakazuje překrucovat pravdu ve vztazích k druhým. Tato mravní norma vyvěrá z povolání svatého lidu — být svědkem svého Boha, který je pravda a chce pravdu. Porušování pravdy vyjadřuje slovy nebo skutky odmítnutí úsilí o mravní poctivost: je vážnou nevěrností vůči Bohu a v tomto smyslu podrývá základy smlouvy.

13. JEŽÍŠ NÁS UČÍ LÁSCE K BOHU A BLIŽNÍMU

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání Ježíšova přikázání lásky.
- Prokazování lásky bližním podle vzoru Pána Ježíše.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- zná nazpaměť Ježíšova přikázání lásky,
- uvede biblické příklady lásky k bližnímu,
- vlastními slovy vypráví podobenství o milosrdném Samaritánu.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, v čem spočívá postoj lásky,
- povypráví o současných způsobech naplňování přikázání lásky.

Formován postojů
- jedná shodně s přikázáním lásky k bližnímu podle vzoru Pána Ježíše.

Metody a techniky: vyprávění, řízený rozhovor, čtení s rozdělením rolí, schematické představení obsahu, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázek milosrdného Samaritána, obraz se scénou ukřižování nebo kříž, nápis (Jan 13,34-35), schematická silueta člověka.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta srdečně přivítá děti a pozve je ke společné modlitbě refrénem písně „Nauč nás, Pane“. Potom připomene minulou katechezi a zkontroluje domácí úkoly.

2. Vyprávění

Katecheta čte:

Bližní

Vojta se již delší dobu díval, jak malý chlapec s velkým batohem na zádech neúspěšně snaží dosáhnout na sáček, který visel na nejnižší větvi kaštanu. Nepomohlo, ani když se postavil na špičky, ani když se pokoušel vyskočit. Smutný klučina pak seděl u zdi a jen vzdychal. Vojta si domyslil, že starší žáci si dělali z malého legraci a pověsili mu sáček na větev stromu.

- Chce pomoct? - zeptal se Vojta, když přišel ke chlapci.
- Moc plosím, já tam nedošáhnu - zaradoval se malý.
- Klídek, - potěšil Vojta prvňáka - hned ho dáme dolů. A jak se jmenuješ? - zeptal se, když lezl na zídku.
- Marek - odpověděl klučina, a sledoval svého zachránce, který bez problémů vylezl na zídku a již sahal na větev stromu. - A ty? - zeptal se.
- Voooooj… - nedořekl Vojta, protože i se sáčkem spadl do trávy. Nezdálo se mu, že by sáček byl tak těžký a když silně zatáhl za provázek, neudržel rovnováhu a spadl.
- Nestalo se ti nic? - naklonil se polekaně Marek nad staršího kamaráda.
- Asi ne - odfrkl Vojta ležíč jak dlouhý tak široký na trávě. Za chvilku vstal a dodal s úsměvem - Mám radost, že jsem ti mohl pomoct, jsi přece můj bližní.
- Děkuji - zašeptal Marek a i když neměl ponětí, co znamená to slovo „bližní“, dobře věděl, kdo to je.

3. Rozhovor uvádějící do pojmu „bližní“

- Koho nazýváme svým bližním?

Katecheta nechá děti vypovídat, ale zatím přesně tento pojem neobjasní.

Poslechněme si nyní, co o bližních říká Pán Ježíš.

II. POZVÁNÍ K PROKAZOVÁNÍ LÁSKY BLIŽNÍM

1. Čtení Písma svatého

Žáci čtou text Lk 10,30-37 (učebnice) s rozdělením rolí: vypravěč, Pán Ježíš, Samaritán.

Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: ‚Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.' Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?" Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství." Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak."

Potom katecheta ukáže a zavěsí obrázek představující milosrdného Samaritána a zeptá se:

- Co potkalo člověka na cestě?
- Který z těch tří lidí, kteří šli kolem, ukázal, že ho miluje?
- Jakými skutky to ukázal?

Samaritán uviděl, byl pohnut soucitem, přistoupil, ošetřil, zavezl do hostince, staral se, dal dva denáry. To jsou skutky lásky k bližnímu.

2. Láska k bližnímu - schematické představení obsahu, č. 1

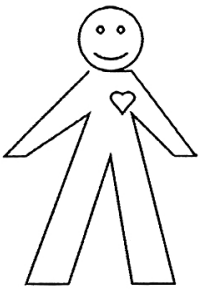
Katecheta připevní na tabuli (nakreslí) schematickou siluetu člověka doporučí přiřadit názvy vyjmenovaných činností odpovídajícím částem lidského těla (uviděl - očima, pohnut soucitem - srdce, přistoupil - nohy apod.)

uviděl →

byl pohnut soucitem →

ošetřoval →

přišel →

- Jakou výzvou zakončil Pán Ježíš své podobenství?

Katecheta umístí na tabuli tato slova:

Jdi, a jednej také tak.

Pán Ježíš nás vyzývá, abychom viděli bližního v každém člověku, zvláště v tom, který potřebuje naší pomoci. Láska k bližnímu vyžaduje plné nasazení se. Nestačí se jen dívat na neštěstí druhého nebo uronit slzu smutku. Lásku je třeba prokazovat skutky a využít k tomu všechny své dovednosti, vše, čím disponujeme.

3. Láska prokázaná skrze Ježíše - řízený rozhovor s vystavením kříže

Pán Ježíš nejen učil, jakým způsobem máme prokazovat lásku, ale především sám velmi miloval lidi.

- Jakým způsobem ukázal Pán Ježíš svoji lásku k lidem?

Katecheta umístí na tabuli obraz Ježíše na kříži nebo postaví kříž na stolek a pokračuje:

Pán Ježíš chce, aby každý z nás tak miloval bližního, aby byl připraven za něj položit svůj život. Tehdy se budeme podobat Ježíši.

- Komu ukazujeme lásku, když děláme dobro druhým?

Milovat Boha, to znamená činit dobro bližním, zvláště těm, kteří k nám nejsou dobří, které nemáme rádi, kteří nám přejí zlé, kterým nechce nikdo pomoct. V tom spočívá Ježíšovo přikázání lásky.

4. Prezentace Ježíšova přikázání lásky

Katecheta umístí na tabuli verše Jan 13,34-35 (učebnice):

Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.

Toto přikázání zavazuje všechny Ježíšovy učedníky, tedy i nás.

III. ODPOVĚĎ - REALIZACE PŘIKÁZÁNÍ LÁSKY

1. Zdůvodnění povinnosti lásky k bližnímu

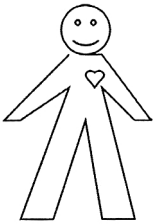
- Kdy jsme se stali Ježíšovými učedníky? (při křtu svatém)

Kněz tehdy připomínal našim rodičům, že nás mají vychovat k lásce k Bohu a bližnímu. Milovat všechny lidi a činit dobro těm, které nemáme rádi, je často velmi těžké. Při přípravě na sjednocení se s Ježíšem ve svatém přijímání, musíme tuto těžkost podstoupit. Nemůžeme přece jednat jinak, než náš Mistr.

2. Odhalení způsobů prokazování lásky k bližnímu - schematické představení obsahu, č. 2

Katecheta se vrátí ke schematické postavě na tabuli. Pokud žáci pracují s pracovním sešitem, tak doplní schéma a napíší, jak plní přikázání lásky a po dokončení práce jednotlivě přečtou návrhy, které katecheta zapíše na tabuli. Pokud děti pracují s obyčejnými sešity, dávají návrhy hned.

Plním přikázání lásky

očima -

srdcem -

rukama -

nohama -

3. Zpytování svědomí

Katecheta utiší třídu a připraví ji k zamyšlení:

Zamysli se:

- Jak odpovídáš Ježíši na jeho výzvu: „Jdi a jednej také tak“?
- Kým je pro tebe druhý člověk?
- Jak se chováš k těm, kteří ti způsobili příkoří?
- Jak pomáháš těm, kterým nechce nikdo pomoct?
- Jak se zachováš, když tě někdo poprosí o pomoc?

- Jak často děkuješ Pánu Ježíši za to, že můžeš udělat něco dobrého pro druhé?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Poděkujme Pánu Ježíši, že nás pozval a učinil schopnými milovat Boha a bližního. Slibme mu, že budeme často a ochotně plnit jeho pozvání k lásce.
Na jednotlivá zvolání katechety odpovídají děti: „Děkujeme ti, Ježíši.“
Za to, že jsi nás pozval a posiluješ k láskce k bližnímu…
Za to, že prokazuješ lásku každému člověku…
Za to, že nám dáváš sílu, abychom byli ke všem dobří…

2a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš nás učí milovat Boha a bližního - přikázání lásky.
Pán Ježíš nám připomíná, že každý člověk je naším bližním a vyzývá nás, abychom plnili nové přikázání lásky.
Kdo miluje bližního, miluje Boha.

2b. Práce v pracovním sešitě

Žáci projdou přes bludiště, objeví heslo, které zapíší na kartičky a vybarví srdce s dobrými skutky.

3. Domácí úkol

1. Napiš, co dobrého děláš rodičům svýma očima, rukama, nohama a srdcem
2. Ze známých osob napiš jména pěti, které můžeš nazvat bližními.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
2196 Když Ježíš odpovídal na otázku, které přikázání je první, řekl: „První je toto: ‘Slyš, Izraeli! Hospodin, náš Bůh, je jediný Pán. Proto miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou

svou myslí a celou svou silou.' Druhé je toto: 'Miluj svého bližního jako sám sebe.' Žádné jiné přikázání není větší než tato" (Mk 12,29-31). Apoštol svatý Pavel to připomíná: „Neboť kdo druhého miluje, splnil zákon. Vždyť přikázání 'nebudeš cizoložit, nebudeš zabíjet, nebudeš krást, nebudeš žádostivý', a je-li ještě nějaké jiné přikázání, všechna jsou shrnuta v tomto: 'Miluj svého bližního jako sám sebe'. Láska bližnímu neubližuje. Naplněním zákona je tedy láska" (Řím 13,8-10). „Cti otce svého i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh" (Ex 20,12). „A poslouchal je" (Lk 2,51). Sám Pán Ježíš připomenul důležitost tohoto „Božího přikázání". Apoštol učí: „Děti, poslouchejte své rodiče, jak se to sluší u křesťanů, protože tak to má být. Cti svého otce i matku — to je první přikázání, při kterém se slibuje odměna: aby se ti dobře vedlo a abys dlouho žil na zemi" (Ef 6,1-3).

III.

PANE JEŽÍŠI, CO MI NABÍZÍŠ?

14. JEŽÍŠ JE S NÁMI VE SVÉ CÍRKVI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy o skutečné přítomnosti Ježíše v Církvi, svátostech, Božím slově atd.
- Posílit touhu setkat se s Ježíšem, přítomným v tajemství Církve.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- definuje to, co je to Církev.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, jak je přítomen Pán Ježíš v Církvi.

Formován postojů
- chce setkat se s Ježíšem v Církvi,
- vyjadřuje připravenost být živým členem Církve.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, svědectví, práce s fotografiemi, zpytování svědomí, vytváření modlitby.

Didaktické pomůcky: "Bible tisíciletí", obrázek Pána Ježíše, rodinné fotografie.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta uvede modlitbu:
Ježíš nás ujistil, že tam, kde se shromáždí dva nebo tři v jeho jménu, je mezi nimi. Věříme, že je Pán Ježíš mezi námi přítomen, a proto se k němu obraťme slovy modlitby:
Prosíme tě, Pane, buď s námi během tohoto setkání, posilni naši víru, oživ naši naději a zapal naši lásku k tobě. Amen.

2. Rozhovor s rodinnými fotografiemi

Katecheta požádá děti, aby daly fotky na lavice před nimi a ptá se:

- Kdo z vás chce představit vaši rodinu?

Katecheta vybere tři děti, které představí své rodiny. Po představení každé dítě připne fotku na tabuli. I jiné děti tam mohou také umístit fotky své rodiny.

3. Církev je naší rodinou

Každý patří do své rodiny a každá rodina - jedné velké křesťanské rodině.

- Jak nazýváme takovou rodinou? (Boží lid, Boží rodina, Církev)
- Která rodina na tabuli je součástí Církve?

Katecheta nakreslí kruh kolem všech fotografií s křídou.

- Jak popíšeme všechny rodiny, které jsou v tomto kruhu? (Boží rodina - Církev)

Církev byla založena Pánem Ježíšem. Slíbil, že bude vždy mezi lidmi, kteří v Něho věří.

II. POZVÁNÍ DO SPOLEČENSTVÍ CÍRKVE

Bůh poslal Ježíše na zem, „aby všechny Boží děti se shromáždil v jedno.“ Touha Ježíše Krista je spasit všechny lidi. Proto učil o Bohu, ukazoval cestu do nebe, léčil nemocné, odpouštěl hříšníkům. Největší touhou Ježíše bylo, aby se všichni navzájem milovali a žili v jednotě s Bohem a lidmi. Skrze své utrpení a smrt na kříži smířil lidi s Bohem a shromáždil je do jedné rodiny Boží, kterou nazýváme Církev.

2. Práce s biblickým textem

*Katecheta doporučí číst z učebnice text **Sk 4,32-35**. Pak si nahlas čte sám.*

"Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši. Nikdo neříkal o ničem, že je to jeho vlastní, všechno měli společné. Apoštolové vydávali s velkou působivostí svědectví o zmrtvýchvstání Pána Ježíše a na nich na všech spočívala velká milost. A tak nikdo u nich nežil v nouzi, protože kdo

měl pole nebo dům, prodával to a stržené peníze přinášel a odevzdával apoštolům. Z toho se pak rozdělovalo každému, jak kdo potřeboval."
- Jak žili ti, kteří věřili v Ježíše?
První křesťané byli jako jedna milující rodina.
- Odkdy patříme do této rodiny?
- Kdo shromažďuje křesťany v Církvi?
Katecheta dělá prázdný prostor mezi fotografiemi na desce, pohybuje obrázky a vytváří obraz Ježíše v něm, nebo píše jméno "Ježíš".
- Kdo dnes řídí Církev ve jménu Ježíše?
- Jaké je jméno současného papeže?
Žáci v pracovních sešitech kreslí obrys kostela a na základě obrázku vypráví, kdo vytváří Církev - společenství.

III. ODPOVĚĎ - ODPOVĚDNOST ZA SPOLEČENSTVÍ CÍRKVE

1. Svědectví katechety

Katecheta svědčí o své víře, že Církev, do které patří, je jeho rodina.
Každý z nás má rodinu, ale všichni patříme do jedné velké Boží rodiny. Ježíš založil Církev, do které patří všichni křesťané. Vytvářejí společenství, ve kterém si navzájem pomáhají. V Boží rodině najdeme přátele, bratry a sestry, kteří nám pomohou.
Katecheta může jmenovat skupiny pracující ve farnosti, definovat jejich aktivity pro farní společenství v duchovním rozměru (např. Eucharistická křížová výprava) a materiálním (Charita). Stojí za to ukázat například aktivity Charity, která přesahuje farnost, například sbírání peněz pro osoby postižené katastrofami.

2. Zpytování svědomí

Katecheta pozve k zamyšlení:
- Jak děkujete Bohu za svou rodinu?
- Jak děkujete Bohu za to, že jste jeho dítětem?
- Jak pomáháte těm, kteří žádají o pomoc?
- Jak často se modlíte za svou rodinu a za Církev?

Žáci napíší krátké modlitby za Církev nebo konkrétní lidi, kteří do ní patří.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Katecheta vyzve k modlitbě za rodinu a Církev - Boží rodinu. Vybraní nebo ochotní žáci přečtou své modlitby. Katecheta zakončí slovy:
Pane Ježíši! Pomozte nám být dobrými dětmi Církve a společně s ostatními růst v modlitbě, službě ostatním a radostně tě chválit.

2a. Zápis do sešitu

Předmět: Pán Ježíš je s námi ve své Církvi.
Církev je společenství lidí, kteří věří v Boha a následují Ježíše.
Ježíš je přítomen ve své Církvi.

2b. Práce v pracovním sešitu

Žáci dokončí definici Církve a nakreslí nebo vloží fotografii svého farního kostela. Pak se zamyslí, co připomíná Ježíšovou přítomnost v Církvi.

3. Domácí úkoly

Napište jména lidí, které znáte, kteří patří do společenství Církve.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1084 Kristus "sedící po pravici Otce" odkud vylévá Ducha svatého do svého Těla, kterým je církev, působí nyní prostřednictvím svátostí, jež sám ustanovil, aby udílel svou milost. Svátosti jsou vnímatelná znamení (slova a úkony) přístupná našemu současnému chápání. Účinně uskutečňují milost, kterou znamenají, prostřednictvím Kristova působení a mocí Ducha svatého.

1085 Kristus v litugii církve znamená a uskutečňuje hlavně své velikonoční tajemství. Během svého pozemského života Ježíš svým učením ohlašoval a svými skutky předjímal své velikonoční tajemství. Když přišla jeho hodina, prožívá jedinečnou událost dějin, která nepomíjí: Ježíš umírá, je pohřben, vstává z mrtvých a sedí po pravice Otce "jednou provždy" (*Řím* 6,10; Žid 7,27; 9,12). Je to skutečná událost, k níž došlo v našich dějinách, je však ojedinělá: všechny jiné události dějin se odehrají jedenkrát, pak pominou, pohlceny minulostí. Kristovo velikonoční tajemství však nemůže zůstat pouze v minulosti, od té chvíle, co jeho smrt zničila smrt a všechno, čím Kristus je a všechno, co vykonal a trpěl pro všechny lidi, má účast na božské věčnosti a proto zahrnuje všechny časy a v nich je přítomen. Událost kříže a zmrtvýchvstání *zůstává* a přitahuje všechno k Životu.

15. JEŽÍŠ NÁM DAROVAL SVÁTOSTI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že svátosti jsou Ježíšovými dary.
- Vzbuzení touhy po svátostném životě.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co to je svátost,
- vyjmenuje sedm svátostí,
- vysvětlí, kdo a proč ustanovil svátosti.

Dovednosti: Žák
- dokáže správně přiřadit grafické symboly k jednotlivým svátostem.

Formován postojů
- má touhu přijmout svátost pokání a Eucharistie.

Metody a techniky: řízený rozhovor, puzzle, práce s kartičkami a symboly, reflexe.
Didaktické pomůcky: názvy a symboly jednotlivých svátostí na tvrdém papíru, nápis „Posvěcující milost- Boží život".

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Píseň „Ty jsi pravý vinný kmen".

2. Navázání na předcházející katechezi
Katecheta umístí na tabuli obrázek vinného keře z předchozí katecheze a ptá se:
- Koho Pán Ježíš přirovnal k vinnému keři?
- Jak nazval všechny lidi?
- Proč nás Pán Ježíš přirovnal k ratolestem?
- Co dostáváme od Pána Ježíše? (Boží život)

- Jak nazýváme Boží život v nás? (milost posvěcující)

II. POZVÁNÍ K PŘIJETÍ BOŽÍHO ŽIVOTA

1. Úvodní vysvětlení termínu „svátost“

Když Pán Ježíš přebýval viditelně na zemi, stýkal se s lidmi, léčil je, uzdravoval a odpouštěl jim hříchy. Tito lidé zažili milost, kterou potřebovali, aby mohli stále více a silněji věřit a kráčet cestou do nebe. Pán Ježíš, aby zůstal s námi, ustanovil svátosti. Apoštolům dal moc je rozdělovat. V každé svátosti se Kristus setkává s člověkem.
Svátosti jsou Ježíšovy dary, které nás posilují na cestě do nebe. Pán Ježíš nám dal sedm svátostí, skrze které přijímáme jeho milost - život Boží.
Katecheta umístí nápis na horní části tabule:

MILOST POSVĚCUJÍCÍ - BOŽÍ ŽIVOT

2. Prezentace svátostí - práce s kartičkami

Katecheta umisťuje na tabuli názvy svátostí:

KŘEST
BIŘMOVÁNÍ
EUCHARISTIE
SMÍŘENÍ
POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH
KNĚŽSTVÍ
MANŽELSTVÍ

Každá svátost je setkání s Kristem.
- Jakou svátost jste již obdrželi?
- Kdo o tom rozhodl?
- Na jaké svátosti připravujete na tento rok?

Svátost je viditelné znamení, skrze které nám Ježíš dává svou milost.
- Komu udělil Pána Ježíše pravomoc udělovat svaté svátosti?
(apoštolům a pak biskupům a kněžím)

3. Přidělení symbolů jednotlivým svátostem
Katecheta ukazuje dětem symboly svátostí a žádá je, aby hádali, o jakou jde svátost. Po kladné odpovědi žáci umístí symbol na tabuli vedle názvu svátosti. Na pomoc si mohou vzít učebnici.
Žáci v pracovních sešitech popíší fotografie zobrazující jednotlivé svátosti.

III. ODPOVĚĎ - ŽIVOT MILOSTI PŘIJATÉ VE SVÁTOSTECH

1. Hlásání Božího slova a meditace nad ním
Katecheta čte slavnostně z Písma svatého Gal 2,20:
"Žiji, ale to už nejsem já, ve mně žije Kristus."
Od okamžiku křtu žije Kristus v každém z nás. Modlí se, pracuje a odpočívá v nás. Raduje se s námi, když jednáme dobře a je smutný, trpí kvůli zlu, kterého se dopouštíme - našim hříchům.
Kristus v nás chce neustále žít. Chce neustále obnovovat, udržovat a posilovat Boží život v nás. Chce být s námi a podporovat nás v každé situaci. Chce nás provázet v každé fázi naší životní cesty a nakonec nás přivést do nebe.

2. Propojení fází křesťanského života s přijatými svátostmi
Katecheta stručně vysvětlí podstatu jednotlivých svátostí s odvoláním se na symboly.
Když jsou udělovány jednotlivé svátosti, vidíme znamení, gesta a slyšíme mluvená slova.
Když kněz v průběhu **křtu** nalévá vodu na hlavu dítěte, říká: „Křtím tě ve jménu Otce a Syna i Ducha Svatého.“ Ježíš je přítomen a dává Boží milost osobě, která přijímá křest.
Ve **svátosti pokání** dělá kněz znamení kříže a vyslovuje nám slova rozhřešení: „Uděluji ti rozhřešení ve jménu Otce a Syna i Ducha Svatého.“ Toto je znamení, ve kterém Pán Ježíš odpouští hříchy. Kněz Kristu pouze propůjčuje svá ústa, aby mohl říct ona slova, a svou ruku, aby mohl nad člověkem udělat znamení kříže.

V **Eucharistii** kněz vyslovuje nad chlebem a vínem slova proměnění. Kristus se stává přítomný pod způsobou chleba a vína.
Biřmování je svátost, ve které Duch Svatý posiluje křesťana. Znamením Ducha Svatého je v Bibli holubice. Biřmování uděluje biskup, modlící se s rukama vztaženýma nad hlavy kandidátů, a potom maže křižmem každého kandidáta na čele znamením kříže.
Ve svátosti **pomazání nemocných**, kněz kreslí olejem kříž na čelo a ruce. Je to znamení přítomnosti Krista, který vždy na zemi pomáhal nemocným.
Kněžství je svátostí zvláštního vztahu s Kristem. Znamením této vazby je štóla, kterou si kněz položí na ramena a vykonává kněžské činnosti.
Znamením svátosti **manželství** jsou dva snubní prsteny, které si novomanželé oblékají na prsty. Spojují svou milostnou lásku s Kristovou láskou, aby mohli milovat jako on - až do konce svého života.

3. Opakování diskutovaného obsahu:
Katecheta se ptá:
- Co je to svátost? (znamení Boží milosti)
- Kolik je svátostí?
- S kým se scházíte ve svátostech?
- Jak můžeme poděkovat Pánu Ježíši za svátosti?

IV. ZAKONČENÍ

l. Modlitba

2a. Zápis do sešitu
Předmět: Svátosti jsou dary Ježíše.
Svátosti jsou dary Ježíše. V nich nám Pán Ježíš dává posvěcující milost a posiluje nás tak na cestě do nebe.
KŘEST
BIŘMOVÁNÍ
EUCHARISTIE
USMÍŘENÍ

POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH
KNĚŽSTVÍ
MANŽELSTVÍ
Katecheta vyzve děti, aby v zápisnících zakroužkovaly jména svátostí barvou: modrou, které již obdržely, červenou, ke kterým se nyní připravují.)

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci doplní definici svátostí a nakreslí jednu z nich.

3. Domácí úkol
1. Naučte se nazpaměť názvy svátostí.
2. Přineste na další katechezi fotku z vašeho křtu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1210 Svátosti Nového zákona ustanovil Kristus a je jich sedm: křest, biřmování, eucharistie, smíření, pomazání nemocných, kněžství, manželství. Sedm svátostí se týká všech úseků a všech důležitých okamžiků života křesťana: díky jim život víry křesťanů se rodí a vzrůstá, dostává se mu uzdravení i daru poslání. Tím dostávají určitou podobnost úseky přirozeného života a duchovního života.
1211 Podle této analogie budou předloženy nejprve tři svátosti uvedení do křesťanského života (první kapitola), pak svátosti uzdravení (druhá kapitola), nakonec svátosti, které slouží společenství a poslání věřících (třetí kapitola). Tento postup není jistě jediný možný; nicméně umožňuje vidět, že svátosti tvoří organismus, v němž každá z nich má svou životní roli. V tomto organismu zaujímá eucharistie jedinečné postavení, poněvadž je "Svátost svátostí": "ostatní jsou k ní zaměřené jako ke svému vytčenému cíli".

16. KŘEST NÁS UVÁDÍ DO SPOLEČENSTVÍ CÍRKVE

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání svátosti křtu.
- Vzbuzení postoje vděčnosti za svátost křtu.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, čím je svátost křtu,
- vysvětlí, že nás křest uvádí do společenství Církve.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, jaké důsledky pro lidský život má přijetí křtu.svatého.

Formován postojů
- vyjádří vděčnost Bohu a rodičům za křest.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, pantomima.
Didaktické pomůcky: fotografie ze křtu, které přinesly děti, další ilustrace spojené s křtem, obraz: Ježíš a apoštolové mezi lidmi, výtisk Písma svatého.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
„Vyznání víry“

2. Navázání na předcházející katechezi
Katecheta ukáže dětem adresovanou obálku s dopisem a říká:
Dostal jsem dopis od mé matky. Byl jsem velmi šťastný. Máma píše, že je zdravá, a že je u ní vše v pořádku. Obálka s dopisem mám na poličce, opřenou o knihy. Chci se na to dívat tak často, jak je to jen možné.

- Koho mi připomíná tento dopis?
- Čím je tento dopis pro mě? (znamení někoho blízkého)
- Kdo je mezi námi prostřednictvím svých znamení? (Pán Ježíš)
- Jak nazýváme tato znamení, kterými je Pán Ježíš mezi námi přítomný? (Svátosti)
- Jaká se nazývá první a nejdůležitější svátost?

V dnešní katechezi lépe poznáme svátost křtu a zjistíme, co v ní Pán Ježíš pro nás dělá.

Děti se dívají na fotografie, které přinesly ze křtu. Katecheta může ukázat velkou ilustraci, představující udělování této svátosti.

II. POZVÁNÍ K VYUŽITÍ SVÁTOSTI KŘTU

1. Obřady křtu - řízený rozhovor

Katecheta se ptá:
- Jak se uděluje křest?
- Jaká slova říká kněz při udělování této svátosti?
- Jaká jsou gesta?

Katecheta konkretizuje odpovědi dětí, podá základní znalosti o slovech a gestech kněze a vysvětlí jejich význam.
- Polití dítěte vodou a slova: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna, i Ducha Svatého“ znamená získat nový život s Kristem a připojit se ke společenství Církve.
- Pomazání křižmem znamená spojení s Kristem.
- Oblečení bílého oděvu znamená oblečení se v Krista a čistotu Božího dítěte.
- Zapálení svíčky dítěte od paškálu, který připomíná Krista, znamená, že jsme se stali dětmi světla a následujeme světlo, kterým je Kristus.

2. Vysvětlení darů křtu

Křest je první a nejdůležitější svátost. V době našeho křtu poprvé se setkáváme s Ježíšem Kristem, který nám dává velké dary.

Katecheta požádá žáky, aby si přečetli z učebnice text o vodě a vodě křtu (str. 64).

- Jaké dary jsme obdrželi při křtu?
Katecheta shrnuje odpovědi dětí:
Pán Ježíši, když se s námi setkává ve svátosti křtu, činí z nás Boží děti a dává nám život Boží, který nazýváme milostí posvěcující. To je zvláštní dar, který obdržíme od Pána Ježíše. On nás posvěcuje. Od teď žije v nás Ducha Svatý, stáváme se jeho svatyní. V okamžiku křtu nás Pán Ježíš uvádí do velké rodiny Božího lidu, tedy do Církve. Spolu se všemi lidmi se stáváme společenstvím, ve kterém Ježíš žije a jedná.
Jako shrnutí a upevnění řeší žáci v pracovních sešitech hádanku a doplňují odpověď „milost posvěcující".

3. Spása je největším darem Ježíše - práce s biblickým textem
Vybrané dítě zapálí svíčku a katecheta čte text Mk 16, 15-16 (učebnice).
„Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu. Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen."
Katecheta dá na tabuli obrázek ukazující Ježíše ve skupině apoštolů a dalších lidí a ptá se:
- Co Pán Ježíš doporučil apoštolům?
- Co slíbil lidem, kteří věří a přijmou křest?
- Komu svěřil Pán Ježíš právo udělovat křest? (Apoštolům)
- Kdo dnes uděluje tuto svátost?
- Kdo, skrze ruce kněze, nám dává ve křtu své milosti?

III. ODPOVĚĎ - RADOST A VDĚČNOST BOŽÍHO DÍTĚTE

1. Příběh
Katecheta vypráví:

Chci být dítětem Božím

Jeden den po katechezi první třídy se Magda obrátila na sestřičku s vřelou prosbou:
- Prosím, sestro, já chci také být dítětem Božím.
- Magdaleno, už jím jsi - odpověděla sestra.
- Ale ne, nejsem, protože ještě nejsem pokřtěna.

- Odkud víš, že nejsi? - zeptala se.
- Když mě dávali do dětského domova, moje matka mi řekla, že mne nestihli pokřtít.
- Magdalenko, jestli se chceš stát Božím dítětem, tak ti pomohu se na křest připravit.
Po kontrole dokumentů se ukázalo, že Magda skutečně nebyla pokřtěna. Po měsíci plném žhavé touhy a tvrdé práce s přípravou přijala Magda křest. Po obřadu objala sestru kolem krku a řekla: "Děkuji, sestro, nikdy jsem nebyla tak šťastná!"
- To je tvoje radost, ale také každého z nás všech, protože ses narodila do naší rodiny Božích dětí. Nikdy na svůj křest nezapomeň - řekla sestra.

2. Vyjádření vděčnosti za křest
Dnes, když se vrátíte domů, poděkujte svým rodičům za to, že vás nechali pokřtít. Poděkujte jim za Boží život, který jste obdrželi.
- Proč bychom měli poděkovat rodičům za křest?
Od Pána Ježíše dostáváme tolik nádherných darů!
- Co mu chcete říct?

3. Jsem křesťan - pantomima
Katecheta vyzve děti, aby odpověděly bez slov pantomimou. Ti, kteří se přihlásí, vystoupí před třídu a předvedou odpověď, ostatní se snaží odhadnout obsah. Katecheta dopředu připraví odpovědi na kartičkách, které žákům rozdá. (Příklady odpovědí: pečlivě proveďte znamení kříže, přežehnejte se svěcenou vodou při vstupu a odchodu z kostela, poděkujte za křest, žít ve shodě s druhými, bojovat s pokušením, často se setkávat s Ježíšem v kostele).
- Jakým způsobem můžeme každý den ukázat, že jsme pokřtěni?

IV. ZAKONČENÍ

l. Modlitba

2a. Zápis do sešitu
Téma: Křest nás začleňuje do společenství Církve.
Křest je svátost, ve které z nás Pán Ježíš činí děti Boží a dává nám Boží život, tj. milost posvěcující. Od chvíle, kdy jsme byli pokřtěni, patříme společenství Církve.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci doplní definici křtu a vybarví obrázek pomocí znaků, které jsou na něm vytištěny. Doma spolu se svými rodiči zjistí datum svého křtu.

3. Domácí úkol
Promluvte si se svými rodiči a napište, kdo byl u vašeho křtu přítomen.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1213 Svatý křest je základem celého křesťanského života, vstupní branou k životu v Duchu ("vitae spiritualis ianua"), a je branou, která otevírá přístup k ostatním svátostem. Křtem jsme osvobozeni od hříchu a znovuzrozeni jako Boží děti, stáváme se Kristovými údy; jsme přivtěleni k církvi, a stáváme se účastnými jejího poslání: "Baptismus est sacramentum regenerationis per aquam in verbo křest je svátost znovuzrození skrze vodu a slovo".
1214 Nazývá se *křest* podle hlavního obřadu, kterým se vykonává: křtít (řecky "baptizein") znamená "skočit do vody", "ponořit se"; "ponoření" do vody je symbolem pohřbení katechumena do Kristovy smrti, z níž povstává s ním jako "nové stvoření" (*2 Kor* 5,17; *Gal* 6,15).
1215 Tato svátost se také nazývá *"obmytím, jímž jsme se znovuzrodili k novému životu* skrze Ducha svatého" (*Tit* 3,5), protože vyjadřuje a uskutečňuje ono zrození z vody a Ducha, bez něhož "nikdo nemůže vejít do Božího království" (*Jan* 3,5).

1216 "Toto obmytí se nazývá *osvícení,* protože ti, kdo dostávají toto vyučování [katechismu], jsou v mysli osvíceni …". Pokřtěný se stal "synem světla" (*1 Sol* 5,5), a "světlem" (*Ef* 5,8), "potom, co byl osvícen" (*Žid* 10,32), protože ve křtu přijal Slovo, "pravé světlo, které osvěcuje každého člověka" (*Jan* 1,9):

Křest je nejkrásnějším a nejvelkolepějším z Božích darů … Nazýváme ho darem, milostí, pomazáním, osvícením, šatem nesmrtelnosti, obmytím znovuzrození, pečetí a vším, co je nejcennější. *Dar,* protože je dán těm, kteří nic nepřinášejí; *milost,* protože je udělován i vinníkům; *křest,* protože hřích je pohřben do vody; *pomazání,* protože je svatý a královský (takoví jsou ti, kdo jsou pomazáni); *osvícení,* protože je oslnivým světlem; *šat,* protože zakrývá naši hanbu; *obmytí,* protože nás umývá; *pečeť,* protože nás chrání a je znamením Boží svrchovanosti.

17. JEŽÍŠ NÁM ODPOUŠTÍ HŘÍCHY A UZDRAVUJE NÁS

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pojmu hříchu, který je přerušením přátelství s Bohem.
- Utváření postoje důvěry v Ježíše, který odpouští.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, v čem spočívá neštěstí hříchu (přerušení přátelství s Bohem).

Dovednosti: Žák
- uvede, kdo může odpouštět hříchy.

Formován postojů
- často odprošuje Boha za své hříchy.

Metody a techniky: řízený rozhovor, vyprávění, práce s biblickým a liturgickým textem, meditace, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: výtisk Bible, svíce, nahrávka meditativní hudby, obrázky (uzdravení ochrnutého, lidé při zpovědi), kartičky s úkonem kajícnosti.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
„Úkon kajícnosti“.

2. Vyprávění
Katecheta přečte vyprávění:

Láska rodičů

Zuzka už hodinu seděla na lavičce u školního hřiště, a se slzami v očích se dívala na své nové růžové švihadlo. Nechtěla si připustit, že hračka, po které tak moc toužila, se stane příčinou jejích obav. Od včerejšího

večera, když jí táta přinesl toužebně očekávaný dárek, přemýšlela jen o tom, jak švihadlo vyzkouší. Rodiče jí samozřejmě zakázali skákat v bytě, ale Zuzka nemá nejmenší chutě je poslechnout. Když máma ráno chystala v kuchyni snídani, Standa si balil do školy aktovku a táta byl v koupelně, naznala Zuzka, že je ta pravá příležitost. Byla přesvědčená, že se o tom nikdo nedozví. Bohužel to dopadlo jinak. Když Zuzka roztočila švihadlo, aby udělala první skok, zasáhla provazem krásný, křišťálový lustr, který rodiče dostali od svých rodičů jako svatební dar. Úplně ztuhla, když viděla, jak křišťálové korálky padají na podlahu. Pak si vzpomněla jen na slzy své matky, překvapení ve Standových očích a smutek na tváři táty.

- Proč jsi nás neposlechla? - otázka rodičů ochromovala Zuzku a bránila jí v návratu domů. Stmívalo se, první světla se rozsvítila v oknech bytů a ona stále seděla nehybně na lavičce školního hřiště. S každou chvílí k ní přicházelo stále více smutných myšlenek:

Nezasloužím si patřit do této rodiny. Rozhodně mě už nemilují.

Najednou ucítila mokrý, chladný dotek psího čumáku na ruce a šťastný štěkot ji zbavil otupělosti. Pejsek byl rád, že viděl svou malou paní.

- Zuzko!!! - volal už z dálky Standa a běžel k sestře. Dívka nemohla uvěřit vlastním očím. Celá rodina směřovala k ní.

- Dcerko, co tady děláš? Báli jsme se o tebe! Proč jsi nepřišla domů? Jsi v pořádku? - zeptala se ustaraná matka.

- Byla jsem tak neposlušná. Zničila jsem tvůj svatební dárek. Nevěděla jsem, co říct. Nezasloužím si být tvou dcerou.

- Zlatíčko, naše láska k tobě není tak křehká jako křišťálové korálky, - vysvětlil táta a posadil se vedle Zuzky. - A co se týče správných slov, stačí jen jedno.

- Promiňte! - řekla Zuzka tiše a po tvářích jí stékaly slzy lítosti a radosti. Toto jediné slovo způsobilo, že ji hned opustil její smutek a srdce zaplavila radost.

-Můžeme teď jít domů?" - zeptal se Standa. - Už mám z toho pátrání hlad.

- Můžeme, - zavolala Zuzka a dala švihadlo do aktovky.

3. Rozhovor na téma vypravování

Katecheta se ptá:

- Proč Zuzka seděla dlouho na lavičce u hřiště?
- Co si o sobě myslela?
- Kdo jí pomohl zbavit se depresivních myšlenek?
- Jaké slovo změnilo Zuzčinu náladu?

Každý z nás určitě zažil menší nebo menší neposlušnost, po které nevíme, jak se chovat. Jsme smutní a nemůžeme říct ani slovo. Nemůžeme to zvládnout sami. Potřebujeme pomoc.

Poslouchejme, co nám říká Ježíš.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM, KTERÝ ODPOUŠTÍ HŘÍCHY

1. Čtení a rozbor biblického textu

Zapálíme svíci a katecheta přečte text Mt 9,2-8:

Vtom mu přinášeli ochrnutého ležícího na lůžku. Když Ježíš viděl jejich víru, řekl ochrnutému: »Buď dobré mysli, synu, odpouštějí se ti hříchy.« Někteří z vykladatelů Písma si ale myslili: »Ten člověk se rouhá!« Protože Ježíš poznal jejich myšlenky, řekl: »Proč smýšlíte špatně ve svém srdci? Co je snadnější? Říci: ‚Odpouštějí se ti hříchy?, nebo říci: ‚Vstaň a choď?’ Ale abyste věděli, že Syn člověka má na zemi moc odpouštět hříchy: Vstaň,« řekl ochrnutému, »vezmi své lůžko a jdi domů!« A ten vstal a odešel domů. Když to zástupy viděly, zmocnila se jich bázeň a velebily Boha, že dal lidem takovou moc.

Katecheta ukáže dětem obrázek uzdravení ochrnutého a pověsí ho na tabuli. Potom se zeptá:

- Koho přinesli k Ježíši?
- Co se stalo s tím mužem?
- Co pro něj Ježíš udělal jako první? (odpustil své hříchy)
- Co ještě udělal pro ochrnutého? (uzdravil ho)

Katecheta shrne:

Lidé přinesli ochrnutého k Pánu Ježíši, aby ho uzdravil. Ježíš však viděl, že tento muž měl také nemocnou duši, takže mu nejdřív odpustil jeho hříchy. Tímto způsobem všem ukázal, že největším lidským

neštěstím, horším než nejzávažnější nemoc, je hřích. Nemocný člověk, když nespáchá hříchy, žije v přátelství s Bohem, může se s Ním neustále setkávat. Avšak hříšný člověk, i když je nejkrásnější a nejzdravější, nemůže být Božím přítelem.
Ježíš odpustil ochrnutému hříchy a uzdravil ho, chtěl mu nabídnout ztracené přátelství Boží a ukázat, že má moc odpustit hříchy.
V pracovním sešitu žáci zapíší z nabídnutých slov věty, které řekl Pán Ježíš ochrnutému.

2. „Ochrnutá duše“ - meditace
Jak se cítí ochrnutý člověk? Zkusme si to představit. Pohodlně se posaďte, můžete také na chvíli zavřít oči.
Katecheta přečte klidným hlasem následující meditaci. Na pozadí může tiše hrát meditativní hudba.
Představte si, že chcete změnit polohu svého těla, ale žádný sval nevykonává vaše pokyny. Chcete pohnout nohou, rukou, ale bez úspěchu. Nemůžete ani otočit hlavu, i když vynakládáte velké úsilí. Podobně, když spácháme hřích - ochromí to naši duši. Víte, že byste měli jít k člověku, kterého jste zranili, ale vaše nohy nechtějí poslouchat. Měli byste podat ruku ke smíření, ale je příliš těžká a nejde s ní hnout. Ani rty se nemohou usmát a jazyk nedokáže říci „promiň“.
Ježíš uzdravuje takové ochrnutí. Setkání s ním znamená, že naše tělo a naše duše znovu získají svou moc a mohou dělat dobro a žít v harmonii se všemi. Díky Ježíši se můžeme k sobě s radostí vztahovat ruce - a co je nejdůležitější - stále můžeme obnovovat naše přátelství s Bohem.
Na znamení toho, že Ježíšovo slovo se dotklo našich srdcí, se na sebe podívejme s úsměvem, podejme si ruce a těm, vůči kterým jsme se nějak provinili, řekněme „promiň“.

III. ODPOVĚĎ - OMLUVA ZA HŘÍCHY A PROSBA O ODPUŠTĚNÍ

1. Svátost pokání a smíření - prezentace obrázků

Katecheta pověsí na tabuli obrázky lidí, kteří se zpovídají.
Letos se připravujeme na setkání s Pánem Ježíšem ve svaté zpovědi. Vy se ještě nemůžete zpovídat, ale již nyní můžete Pána Ježíše poprosit za odpuštění svých hříchů.

2. Odprošení Boha při mši svaté v úkonu kajícnosti

- Kdy to můžeme udělat?
- Jak prosíme za odpuštění při mši svaté?
  (Vyznávám se všemohoucímu Bohu…)

3. Úkon kajícnosti - práce s liturgickým textem

Děti přečtou z kartiček úkon kajícnosti ze mše svaté a odpoví na následující otázky:
- Jaké způsoby přerušení přátelství s Bohem jsou vyjmenovány v této modlitbě?
  (myšlením, slovy i skutky)

Odpovědi můžeme zapsat na tabuli.
- Kdy můžeme myšlením oslabit své přátelství s Bohem?
- Kdy mohou být naše slova špatná, hříšná?
- Jaké hříšné skutky můžeme ve svém okolí vidět?

Odpovědi žáků.

4. Zpytování svědomí

Katecheta utiší třídu a položí otázky k zamyšlení:
Věříme, že nám Pán Ježíš odpouští hříchy.
- Jak často prosím Pán Ježíše za odpuštění spáchaného zla?
- Jak často se na něj obracím s prosbou o odpuštění hříchů?
- Jak často se modlím o dobrou zpověď?
- Jak často se modlím za druhé?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Společně odprosíme Boha slovy „Vyznávám se…“

2a. Zápis do sešitu
Téma: Pán Ježíš nám odpouští hříchy
Hříchem člověk ruší své přátelství s Bohem a odchází od něj. Pán Ježíš nás sjednocuje s Bohem, když nám odpouští hříchy.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci hledají rozdíly mezi obrázky představujícími uzdravení ochrnutého, potom jeden z nich vybarví. Z rámečků doplní správná slova do neúplných vět.

3. Domácí úkol
Napiš modlitbu, ve které poprosíš o odpuštění hříchů.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1446 Kristus ustanovil svátost pokání pro všechny hříšné členy své církve, především pro ty, kteří upadli do těžkého hříchu po křtu a ztratil tak křestní milost a zasadili ránu církevnímu společenství. Těmto nabízí svátost pokání novou možnost obrátit se a znovu získat milost ospravedlnění. Církevní otcové mluví o této svátosti jako o „druhém břevnu spásy po ztroskotání, zaviněném ztrátou milosti“.
1447 Konkrétní způsob, jakým církev vykonávala tuto moc přijatou od Pána, prodělal během staletí mnoho změn. V prvních staletích bylo smíření křesťanů, kteří se dopustili zvláště těžkých hříchů po svém křtu (například modloslužby, vraždy nebo cizoložství), vázáno na velmi přísnou kázeň, podle níž kajícníci museli konat veřejné pokání za své hříchy, často dlouhá léta, než dosáhli smíření. Do tohoto „řádu kajícníků“ (který se týkal jen určitých těžkých hříchů se připouštělo jen zřídka a v některých krajích pouze jedenkrát za život. Irští misionáři v

sedmém století, inspirovaní mnišskou tradicí Východu, přinesli do kontinentální Evropy praxi „soukromého“ pokání, které nevyžaduje veřejné a dlouhodobé konání kajícných skutků před přijetím smíření s církví. Svátost se od té doby provádí diskrétnějším způsobem mezi kajícníkem a knězem. Tato nová praxe předvídala možnost opakování, a tak otevírala cestu pravidelnému přijímání této svátosti. Umožňovala zahrnout do jediného slavení svátosti odpuštění těžkých i lehkých hříchů. A toto je v hrubých rysech způsob pokání, který církev užívá dodnes.

18. JEŽÍŠ NÁM UKAZUJE, JAK SE MŮŽEME VRÁTIT K OTCI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s podobenstvím o milosrdném otci.
- Výchova ke kajícímu postoji a připravenosti k odpuštění druhým a také vděčnosti Bohu za jeho lásku k lidem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- zná nejdůležitější fakta z podobenství o marnotratném synu,
- vysvětlí, co je to obrácení.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, jakým způsobem se odehrává obrácení.

Formován postojů
- vyjádření postoje vděčnosti Bohu za jeho milosrdenství,
- vyjádření kajícího postoje před Bohem a ochoty odpustit druhým.

Metody a techniky: řízený rozhovor, analýza biblického textu ilustrovaná obrazem, dramatické scénky, práce s dopisem, autoreflexe, tvorba modlitby.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, ilustrace k podobenství o marnotratném synu, obrázky představující moderního marnotratného syna.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
„Beránku Boží…“

2. Uvedení do tématu katecheze

Ježíš je naším Dobrým pastýřem. Známe jeho hlas. On nás poučuje a vede. Když jdeme za ním, nebloudíme. Pokud zbloudíme, hledá nás a čeká na náš návrat.

Dnes uslyšíme podobenství, kterým nám Pán Ježíš chtěl ukázat lásku a dobrotu Boha vůči všem lidem.

II. POZVÁNÍ K POZNÁNÍ BOŽÍ DOBROTY

1. Čtení a analýza biblického tzextu

Katecheta slavnostně přečte evangelium Lk 15,11-24.

Ježíš řekl: »Jeden člověk měl dva syny. Mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi z majetku podíl, který na mne připadá.' On jim tedy majetek rozdělil. Netrvalo dlouho a mladší syn všechno pobral, odstěhoval se do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil. Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad, a on začal mít nouzi. Šel a uchytil se u jednoho tamějšího člověka. Ten ho poslal na pole pást vepře. Rád by býval utišil hlad luskami, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedal. Tu začal uvažovat a řekl: ‚Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už nejsem hoden, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků.' Vstal a šel k svému otci. Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a byl jat soucitem. Přiběhl, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už nejsem hoden, abych se nazýval tvým synem.' Ale otec nařídil služebníkům: ‚Přineste honem nejlepší šaty a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obujte ho! Přiveďte vykrmené tele a zabijte ho! A hodujme a veselme se, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zas nalezen.' A začali se veselit.

- O co poprosil mladší syn otce?
- Co udělal se svým majetkem?
- Jaký byl další osud mladšího syna?
- Kde pracoval po ztrátě majetku?
- Jak se cítil v roli chudáka?
- Co ho přimělo, aby se vrátil domů?

- S jakým postojem se vrátil?
- Jakým způsobem poprosil otce za odpuštění?
Otec marnotratného syna přivítal s velkou radostí. Nedělal mu výčitky, i když měl k tomu důvod. Ve své velké lásce uspořádal hostinu, aby všichni domácí měli radost z návratu syna.
Zkuste si představit, co ten mladík cítil, když ho otec objal a během hostiny na jeho počest.
- Jakým způsobem se mohl otci odvděčit za prokázanou lásku?

2. Cesta marnotratného syna - práce s ilustracemi
Katecheta pověsí na tabuli zpřeházené ilustrace tohoto podobenství a potom poprosí žáky, aby je uspořádali v tomto pořadí:
1. Syn odchází od otce.
2. Syn jak pasák vepřů přemýšlí nad svým životem.
3. Syn lituje svých hříchů.
4. Syn se rozhodl vrátit domů.
5. Syn v objetí svého otce.
Děti jednotlivé ilustrace pojmenují. Katecheta si s nimi povídá o současných marnotratných synech a milosrdném Bohu Otci. Rozhovor ilustruje patřičnými obrázky.
Žáci v pracovních sešitech vystřihnou obrázky se scénami z života marnotratného syna a ve správném pořadí je nalepí do rámečků.

III. ODPOVĚĎ - PŘIPRAVENOST SPLNIT PODMÍNKY DOBRÉ ZPOVĚDI

1. Objasnění pojmu „obrácení“
Obrácení je změna způsobu myšlení. Marnotratný syn po zamyšlení se nad svým životem měl touhu změnit svůj způsob myšlení a chování.
Bůh touží po obrácení nás všech. Chce, abychom se stávali stále více podobnými na jeho Syna.

2. Pět kroků svátosti smíření - přiřazení názvů k obrázkům

Cesta našeho obrácení se k Bohu je svátost smíření, ke které se připravujeme. Na této cestě musíme projít pěti kroky, které nazýváme částmi svátosti smíření nebo kroky dobré svaté zpovědi.
Katecheta představí jednotlivé kroky dobré zpovědi. Žáci je přiřazují k ilustracím představujícím historii marnotratného syna a srovnávají s jejich názvy. Katecheta připomene, že začínáme od scény, kdy syn přemýšlí nad svým životem a přiloží následující ilustraci představujícího syna na poli a připomene jeho slova: „Učiň mě třeba jedním ze svých nádeníků“.

3. Zpytování svědomí
Katecheta utiší třídu a položí otázky k zamyšlení:
Přemýšlej:
- Co děláš potom, když jsi udělal něco špatného?
- Jak dlouho musí Pán Bůh čekat na tvé obrácení?
- Co děláš, když to někdo ukřivdí?
- Jak často se modlíš, abys byl dobrým dítětem?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
V tichosti řekněme Pánu Bohu, v čem se chceme napravit.
Pomodleme se k Matce Boží o milost obrácení pro všechny hříšníky, zvláště těch, kteří již dlouho nebyli u svaté zpovědi.
Společné modlitba „Úkonu kajícnosti“.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Pán Ježíš nám ukazuje cestu návratu k Otci - marnotratný syn.
Obrácení spočívá v přijetí Boží lásky, kterou nám zjevil Pán Ježíš.

2b. Práce v pracovním sešitě
Žáci vyluští rébus a napíší tajenku.

3. Domácí úkol
Napiš, co dobrého můžeš udělat pro někoho, kdo je kvůli tobě smutný.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1443 Během své veřejné činnosti Ježíš nejen odpouštěl hříchy, nýbrž ukázal i účinek tohoto odpouštění: hříšníky, jimž bylo odpuštěno, znovu začlenil do společenství Božího lidu, od něhož je hřích vzdálil nebo dokonce z něho vyloučil. Jasně to dokazuje skutečnost, že Ježíš připouští hříšníky ke svému stolu; dokonce sám sedí u jejich stolu. Toto gesto vyjadřuje ohromujícím způsobem Boží odpuštění a zároveň návrat do lůna Božího lidu.

1444 Tím, že Pán dává apoštolům podíl na své vlastní moci odpouštět hříchy, udílí jim také pravomoc smiřovat hříšníky s církví. Tento církevní rozměr jejich služby je zejména vyjádřen slavnostními slovy, která říká Kristus Šimonu Petrovi: „Tobě dám klíče od nebeského království: co svážeš na zemi, bude svázáno na nebi, a co rozvážeš na zemi, bude rozvázáno na nebi“ (Mt 16,19). Tato „moc svazovat a rozvazovat, která byla dána Petrovi, byla udělena také sboru apoštolů, spojenému se svou hlavou“.

1445 Slova svazovat a rozvazovat znamenají: ten, kterého vy vyloučíte ze svého společenství, bude vyloučen ze společenství s Bohem; ten, koho znovu přijmete do svého společenství, toho přijme do svého společenství také Bůh. Smíření s církví je neodlučitelné od smíření s Bohem.

19. ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Pochopení podstaty zpytování svědomí jako okamžiku reflexe nad životem.
- Uvyknutí na praxi častého zpytování svědomí.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co je to zpytování svědomí.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí, proč děláme zpytování svědomí;
- umí zpytovat svědomí.

Formován postojů
- cítí potřebu pravidelného zpytování svědomí.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s ilustracemi a biblickým textem, vyprávění, vymýšlení otázek ke zpytování svědomí, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázky (k podobenství o marnotratném synu, kartička „zpytování svědomí".

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Navázání na předchozí katecheze
Katecheta přivítá děti a začne rozhovor, jehož cílem je připomenutí si obsahu předchozích katechezí.
- Co to je svědomí?
- Proč jsme povinni vychovávat svědomí?
- Kdo nám pomáhá svědomí vychovávat?

V dnešní hodině si řekneme o těch okamžicích našeho života, ve kterých se na sebe díváme tak, jak nás vidí milující Bůh. Mimo to, co je v nás dobrého, chceme také vidět své neposlušnosti a zloby. Poděkujme

nyní nejlepšímu Otci za jeho dobrotu a připomeňme si ty chvíle, kdy jsme Boha nebo lidi urazili škaredým slovem nebo skutkem.

2. Modlitba

Katecheta začne a žáci odpovídají 2. typ úkonu kajícnosti (Smiluj se nad námi, Pane…)

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S BOHEM, KTERÝ ODPOUŠTÍ

1. Práce s biblickým textem

Katecheta uvede biblický text připomenutím historie marnotratného syna.

Slavnostní čtení textu Lk 15,14-19:

Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad, a on začal mít nouzi. Šel a uchytil se u jednoho tamějšího člověka. Ten ho poslal na pole pást vepře. Rád by býval utišil hlad luskami, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedal. Tu začal uvažovat a řekl: ‚Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už nejsem hoden, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků.'

Katecheta ukáže a pověsí na tabuli ilustrace se scénami z podobenství o marnotratném synu a potom se ptá:

- Jaký život vedl marnotratný syn poté, co opustil otce?
- Co se stalo, když utratil veškerý majetek?
- Nad čím uvažoval, když pásl prasata?
- Co se rozhodl udělat?
- Co chtěl říct otci, až se k němu vrátí?

Katecheta poprosí děti, aby mezi ilustracemi vybraly tu, která ukazuje, jak marnotratný syn uvažuje nad svým životem a chováním. Potom z tabule sundá všechny ostatní ilustrace.

Marnotratný syn věděl, že ho otec miluje a doufal, že mu odpustí. Mohl se beze strachu vrátit a upřímně vyznat svůj hřích.

2. Vysvětlení pojmu „zpytování svědomí"

Okamžik, kdy člověk přemýšlí o svých skutcích, zastavuje se nad svými hříchy a připomíná si je, nazýváme zpytování svědomí.
Katecheta umístí na tabuli nápis:

ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ

Pán Ježíš má vždy radost, když zpytujeme svědomí. Připomínáme si tehdy všechno, co bylo v našem životě dobré a co bylo špatné.
Abychom se dobře připravili na setkání s Ježíšem ve svátosti smíření, musíme svědomí zpytovat často a důkladně. K tomu potřebujeme Boží pomoc.

3. Vyprávění
Katecheta vypráví:

Potřebné světlo

Jedna holčička si hrála na pískovišti. Když viděla, že se její máma vrací z nákupu, vyběhla jí naproti. Když se setkaly, máma se rozesmála. Holčička se divila máminu smíchu a zeptala se: „Mami, čemu se směješ?“ Máma jí řekla, aby šla domů a podívala se do zrcadla.
Po návratu domů holčička rychle běžela do koupelny. S údivem zjistila, že na její tváři není nic směšného. Máma ji upozornila, že nerozsvítila světlo. Protože v koupelně bylo šero, nemohla pořádně vidět svůj obličej. Když děvče rozsvítilo, uviděl v zrcadle svůj obličej s „ozdobami“ z písku na nose, na tvářích i na bradě. Obě dvě se s mámou začaly tomu smát.
- Co bylo třeba, aby holčička uviděla pořádně svůj obličej?

4. Pomoc ve zpytování svědomí
Každý z nás potřebuje ke zpytování svědomí Boží pomoc, čili světlo, které osvítí náš život. Potom uvidíme lépe naše špatné skutky a můžeme je vyznat Pánu Bohu. O Boží pomoc můžeme poprosit slovy modlitby z Kancionálu nebo vlastními slovy.
Když se připravujeme na setkání s Ježíšem ve svátosti smíření, musíme si vzpomenout na každý hřích, čili udělat zvláštní zpytování svědomí. Svědomí zpytuje každý sám. Pomáhají nám v tom rodiče a texty

zpovědního zrcadla. Před první svatou zpovědí si vzpomínáme na všechny hříchy, kam až nám paměť sahá.

III. ODPOVĚĎ - POSTAVENÍ SE V PRAVDĚ PŘED BOHEM

1. Zpytování svědomí při mši svaté

Zpytování svědomí děláme společně s ostatními na začátku mše svaté. Tehdy společně s celou Církvi si připomínáme spáchané zlo.
Poslechněme si, jakými slovy nás kněz vyzývá ke společnému zpytování svědomí.
Katecheta přečte slova:
„Dříve než uslyšíme Boží slovo a budeme slavit eucharistii, litujme svých hříchů."
Katecheta vysvětlí:
Ve chvíli ticha, která následuje po těchto slovech, si připomeneme, za co zvlášť jsme povinni odprosit Pána Boha. Potom se všichni pomodlíme úkon kajícnosti. Jistě nejednou jste již takto zpytovali svědomí, když jste byli na mši svaté. Nyní, když už víte, jak se to dělá, snažte se při každé mši svaté si připomenout hříchy a odprosit za ně Boha.
Žáci si v pracovních sešitech správně seřadí slova v bublinách a napíší je do řádků.

2. Návrh každodenního zpytování svědomí

Katecheta vysvětlí:
Zpytovat svědomí můžeme každý den večer. Tehdy si pokládáme otázky, které se týkají uplynulého dne a odpovídáme si na ně pravdivě. Na konci Boha odprosíme.
Katecheta začne zpytování svědomí slovy:
„Bože, osviť nás svou moudrostí, abychom uměli rozeznat, co v dnešním dni bylo dobré a co špatné."
- Jak dnes vypadala tvá modlitba?
- Jak ses choval k rodičům, sourozencům?
- Jak ses choval k učitelům, spolužákům a kamarádům?
- Učil ses?

- Komu jsi dnes pomohl?
- Jaká byla tvoje hra?
- Jak jsi dnes mluvil s druhými?

Žáci si do pracovního sešitu nebo na lístečky napíší vlastní otázky, nad kterými se musí zamyslet při zpytování svědomí. Mohou je potom přečíst a některé napsat na tabuli. Katecheta je potom může využít při modlitbě.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Abychom se dobře připravili na setkání s Ježíšem ve svátosti smíření, odprosme ho za hříchy modlitbou „Vyznávám se všemohoucímu Bohu".

2a. Zápis do sešitu

Téma: Pán Ježíš nám pomáhá v hodnocení života - zpytování svědomí.
Zpytování svědomí je připomenutí si všech spáchaných hříchů.

2b. Práce v pracovním sešitě

Žáci dopíší definici zpytování svědomí.

3. Domácí úkol

Při večerní modlitbě udělej před Bohem zpytování svědomí za uplynulý den.

ZPOVĚDNÍ ZRCADLO

Bůh se na tebe s láskou dívá. Když zpytuješ svědomí, přijímá tě do svého srdce. Tak moc tě miluje. Očekává, že ho odprosíš za všechny hříchy, co jsi spáchal.
Před zpytováním svědomí se pomodli k Duchu Svatému, aby ti dodal sílu, když budeš prosit Pána Boha za odpuštění, a odvahu, když budeš prosit za odpuštění člověka, kterému jsi ublížil svým hříchem.

Připomeň si přikázání lásky k Bohu.

- Ježíš je můj opravdový přítel. Co dělám, abych mu byl blízko?
- Ježíš se často modlil ke svému Otci. Jak často se modlím?

• Ježíš ustanovil mši svatou. Chodím na mši svatou každou neděli? Jak se chovám v kostele?
• Ježíš nazývá přátele jménem. Mám v úctě Boží jméno?

Připomeň si Ježíšovo přikázání lásky k lidem.

• Ježíš se narodil v rodině Marie a Josefa. Jak často děkuji Bohu za své rodiče? Nevyžaduji po nich příliš mnoho věcí?
• Ježíš poslouchal Boha - svého Otce, svoji matku Marii a svatého Josefa. Poslouchám své rodiče, prarodiče, učitele? Neubližuji svým sourozencům?
• Ježíš v každé situaci mluvil pravdu. Neubližuji druhým lží, pomluvou, zlým slovem?
• Ježíš pomáhal potřebným. Jak já pomáhám druhým? Nekradu cizí věci? Jak si vážím práce druhých (rodičů, učitelů, uklízeček ve škole)?
• Ježíš těšil druhé. Jak pomáhám druhým v jejich neštěstí? Umím potěšit smutné a plačící? Bráním ty, kterým někdo ubližuje?
• Ježíš odpouštěl. Odpustil jsem, když mi někdo ublížil? Modlím se za ty, kteří mi ublížili?
• Ježíš se učil od starších. Jak se připravuji do školy? Plním svědomitě všechny své úkoly?
• Ježíš chránil život každého člověka. Dbám o své zdraví, život? Nezapojuji se do nebezpečných her? Neubližuji druhým?
• Ježíš říkal dobrá slova. Jak dbám o čistotu svých slov a myšlenek? Nemluvím neslušně? Nesleduji nevhodné filmy, časopisy, obrázky?
• Ježíš usiloval u nespravedlivých lidí o nápravu spáchaného zla. Jak napravím škodu, kterou jsem způsobil? Dokážu v hádce ustoupit? Umím se omluvit?

Po zpytování svědomí řekni Pánu Ježíši, že se chceš polepšit. Odpros ho za své hříchy.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1430 Ježíšova výzva k obrácení a k pokání, jako již u proroků, nemíří především na vnější skutky, „žíněné roucho a popel“, posty a

umrtvování, nýbrž na obrácení srdce, na vnitřní pokání. Bez něho zůstávají kající skutky neplodné a lživé; vnitřní obrácení naopak nutí k tomu, aby se tento postoj projevil navenek, kajícími úkony a skutky.

1431 Vnitřní pokání je radikální, nové zaměření celého života, návrat, obrácení k Bohu celým srdcem, rozchod s hříchem, odvrácení od zla, spolu s odporem vůči špatným činům, které jsme spáchali. Zároveň s sebou přináší touhu a předsevzetí změnit život s nadějí na Boží milosrdenství a důvěrou v pomoc jeho milosti. Toto obrácení srdce doprovází bolest a spásonosný smutek, který Otcové nazývají „animi cruciatus [útrapy ducha]“, „compunctio cordis [zkroušenost srdce]“.

1432 Lidské srdce je těžkopádné a zatvrzelé. Je třeba, aby Bůh dal člověku nové srdce. Obrácení je především dílem Boží milosti; ta nám dává, abychom se ve svých srdcích k němu vrátili: „Vrať nás, Hospodine, k sobě a my se vrátíme“ (Pláč 5,21). Bůh nám dává sílu začít znovu. Tím, že naše srdce objeví velikost Boží lásky, se zachvěje hrůzou a tíží hříchu a začíná se bát urazit Boha hříchem a odloučit se od něho. Lidské srdce se obrátí, zahledí-li se na toho, který byl proboden našimi hříchy. „Upírejme pohled na Kristovu krev a uvažujme, jak byla drahá pro Boha, jeho Otce; vždyť tím, že byla vylita za naši spásu, nabídl Bůh celému světu milost obrácení.“

20. LÍTOST NAD HŘÍCHY

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s pravdou, že lítost je nedílnou součástí svátosti smíření i zpytování svědomí.
- Výchova postoje lítosti a připravenosti k odprošení za spáchané zlo.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, že lítost nad hříchy nás přibližuje k Bohu a je nutná k tomu, aby nám byly odpuštěny,
- vysvětlí rozdíl mezi dokonalou a nedokonalou lítostí.

Dovednosti: Žák
- umí vzbudit dokonalou lítost.

Formován postojů
- umí vyjádřit postoj lítosti nad hříchy a připravenosti k odprošení za spáchané zlo,
- omluví se nejbližším za spáchané zlo.

Metody a techniky: vyprávění, práce s biblickým textem, bibliodrama, zpytování svědomí, adorace, spontánní modlitba, vzájemné odprošení.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička „Odpuštění…“, velký kříž s obrazem Ježíše.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a navázání na předchozí katechezi
Katecheta přivítá děti a zkontroluje domácí úkol. Pomocí otázek připomene nejdůležitější prvky minulé katecheze.
- Kdo z vás doma udělal zpytování svědomí?
- Co to je zpytování svědomí?
- Kdo nám pomáhá při zpytování svědomí?
- Kdy můžeme dělat zpytování svědomí?

2. Modlitba

Katecheta vyzve ke společné modlitbě úkonu kajícnosti.

3. Vyprávění uvádějící do nového tématu

Katecheta vypráví událost z života rodiny, ve které byli tři chlapci: pětiletý, třeťák a čtvrťák.

Tři bratři

V jedno zimní dopoledne se tři bratři vydali na mši svatou do kostela, který byl od domu vzdálen 2 km. Aby přišli včas, vyrazili bratři brzy. Blízko kostela zjistili, že do začátku mše svaté je ještě dost času. Rozhodli se hrát si na nedalekém kopci, ale když uslyší zvon, půjdou hned do kostela. Hry ve sněhu je tak zaujaly, že zvon vůbec neslyšeli.

Tou dobou již lidé vycházeli z kostela. Chlapci si uvědomili, co se stalo a bylo jim to líto. Nejmladší bratr litoval, protože se bál trestu od rodičů. Třeťák říkal, že kdyby teď umřeli, byli by potrestaní od Pána Boha a šli by do pekla. Nejstarší Kamil řekl: „Pán Ježíš mě miluje a já jsem na něj úplně zapomněl."

Katecheta shrne:

Všem třem bylo líto jejich skutku, ale důvody k lítosti byly různé.

- Proč bylo nejmladšímu líto, že nebyl v kostele na mši svaté?
- Proč litoval třeťák?
- Proč litoval čtvrťák?
- Která lítost se Pánu Bohu nejvíce líbila?

Vlastní názory dětí.

V dnešní hodině budeme hledat odpověď na otázku, jaká musí být lítost nad hříchy, aby byla opravdu cestou návratu k Bohu. Odpověď nám dá sám Pán Ježíš.

II. POZVÁNÍ K OBNOVENÍ VZTAHU S JEŽÍŠEM SKRZE DOKONALOU LÍTOST

1. Lítost nad hříchy z lásky k Ježíši - práce s biblickým textem

Katecheta povypráví nebo přečte úryvek z evangelia (Lk 7,36-38).

Jeden farizeus pozval ho na oběd. Vešel tedy do domu toho farizea a zaujal místo u stolu. V tom městě žila jistá žena, byla to hříšnice. Když se dověděla, že je u stolu v domě toho farizea, přišla s alabastrovou nádobkou drahocenného oleje, přistoupila zezadu k jeho nohám a rozplakala se; slzami mu začala smáčet nohy a vlastními vlasy je utírat. Líbala je a mazala drahocenným olejem.

Když to viděl pán domu, byl pohoršený nad chováním té hříšnice, ale Ježíš mu řekl: „Mnoho hříchů je jí odpuštěno, protože projevuje velkou lásku. Komu se odpouští málo, málo miluje."

Katecheta zopakuje s dětmi text a položí otázky:

- Jaký byl život ženy, která přišla za Ježíšem?
- Jak se zachovala k Ježíši?
- Jakým způsobem to vyjádřila?
- Co jí Ježíš učinil?
- Jak odůvodnil odpuštění jejích hříchů?

Katecheta umístí Ježíšova slova na tabuli.

> **Mnoho hříchů je jí odpuštěno, protože projevuje velkou lásku.** (Lk 7,47)

Hříšnice se obrátila a s láskou šla k Ježíši. I když jí lidé pohrdali, ona se nestyděla a nešetřila drahým olejem. Ježíš poznal úmysly jejího srdce a odpustil jí mnohé hříchy.

2. Bibliodrama

V závislosti na dovednosti žáků je katecheta vyzve k zahrání této biblické scény. Dítě, které buzde hrát farizeje, může vlastními slovy vyjádřit nelibost nad chováním ženy. Po odehrání scénky můžeme udělat rozhovor s jejími herci. Např.:

- Jak se asi žena cítila po farizeových slovech?

- Proč i přes jeho slova zůstala u Ježíše?
Jak se cítila, když uslyšela Ježíšova slova?

3. Rozdělení lítosti na dokonalou a nedokonalou - řízený rozhovor
Lítost nad hříchy plynoucí z lásky k Ježíši nazýváme dokonalou lítostí. Takovou lítost jsme mohli vidět u ženy z evangelia a také u nejstaršího chlapce z příběhu (Kamil - čtvrťák). Věděl, že selhal dobrému Ježíši.
Kdo v sobě vzbudí dokonalou lítost, kdo se rozhodne bojovat se zlem a přistoupí ke zpovědi, má odpuštěné hříchy, i ty těžké, smrtelné.
- Proč litoval třeťák? (bál se věčného trestu)
Takovou lítost nazýváme nedokonalou, protože je to lítost ze strachu před věčným zatracením nebo jiným trestem.
Každá upřímná lítost nad hříchy nás přibližuje k Pánu Bohu. Tehdy cítíme, že jsme od něj milovaní a že nám odpouští. Slzy lítosti očišťují naši duši a Ježíšovo odpuštění jako drahocenný olej hojí rány, které nám způsobil hřích.
- K čemu nás Bůh zavazuje svým odpuštěním?
Katecheta objasní povinnost nápravy.
Žáci si v pracovním sešitě označí gesta, která jsou spojena s lítostí nad hříchy.

III. ODPOVĚĎ - VZBUZENÍ LÍTOSTI NAD SPÁCHANÝMI HŘÍCHY

1. Zpytování svědomí doplněné lítostí nad hříchy
Katecheta vykoná uvedení do zpytování svědomí:
Při každém zpytování svědomí v sobě vzbuzujeme lítost. Děláme to i při mši svaté, kdy společně v úkonu kajícnosti odprošujeme Boha za spáchané zlo.
Uděláme si teď zpytování svědomí a vzbudíme v sobě lítost nad hříchy.
Bože, osviť nás a pomoz nám poznat naše skutky.
- Co dobrého se mi dnes podařilo udělat?
- Za co musím Boha odprosit?

2. Adorace - políbení Ježíšových nohou
Katecheta pozvedne kříž s Ježíšovým korpusem a vyjádří ve spontánní modlitbě lítost nad spáchanými hříchy. Potom vyzve děti k podobnému vyjádření lítosti. Kdo chce, může přijít blíž a podobně jako žena z evangelia políbit Ježíši nohy.

3. Vzájemné odprošení a odpuštění
Hřešíme nejen proti Bohu, ale i proti druhému člověku. Proto se nyní navzájem omluvme. Jestli je mezi námi někdo, koho chcete poprosit za odpuštění, protože milujete Pána Ježíše, přijděte k němu s láskou a omluvte se mu.
Když děti skončí s odprošováním, katecheta je vyzve, aby podobně odprosili i své rodiče a příbuzné.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu
Téma: Lítost nad hříchy je cetou návratu k Bohu.
Lítost nad hříchy je dokonalá, když je z lásky k Bohu a vede nás k polepšení.

1b. Práce v pracovním sešitu
Žáci doplní definici dokonalé lítosti nad hříchy.

2. Domácí úkol
Napiš, jak by měl Kamil z příběhu napravit svou chybu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1451 Lítost zaujímá první místo mezi úkony kajícníka. Je to „bolest ducha a odsouzení spáchaného hříchu, spojené s předsevzetím v budoucnu už nehřešit“.
1452 Vyvěrá-li lítost z lásky k Bohu, milovanému nade vše, nazývá se „dokonalá“ lítost nebo lítost z lásky [contritio]. Taková lítost odpouští

všední viny; dosáhne také odpuštění smrtelných hříchů, zahrnuje-li pevné předsevzetí jít ke svátostné zpovědi, jakmile to bude možné.
1453 Lítost nazývaná „nedokonalá“ [attritio] je také Božím darem, hnutím Ducha svatého. Rodí se z úvahy o ošklivosti hříchu nebo ze strachu před věčným zavržením nebo jinými tresty, jež hrozí hříšníkovi (lítost ze strachu). Svědomí je tak pohnuto, že může začít vnitřní vývoj, který se působením milosti dovrší svátostným rozhřešením. Nedokonalá lítost sama o sobě nedosáhne sice odpuštění těžkých hříchů, ale připravuje na jeho přijetí ve svátosti pokání.

21. PŘEDSEVZETÍ - ROZHODNUTÍ NAPRAVIT SE

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s pravdou, že skrze předsevzetí polepšit se se máme stávat lepšími.
- Přesvědčení o potřebě předsevzetí polepšit se.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, že lítost a pevné předsevzetí polepšit se jsou podmínkami dobré svaté zpovědi.

Dovednosti: Žák
- dokáže citovat slova Pána Ježíše vyzývající k nápravě života.

Formován postojů
- svým chováním vyjadřuje touhu po polepšení.

Metody a techniky: vyprávění, řízený rozhovor, práce s biblickým textem, autoreflexe, zapisování předsevzetí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička s textem Jan 8,11, obrázek Ježíš a cizoložnice.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a navázání na předchozí katechezi
Katecheta v rozhovoru s dětmi připomene, v čem spočívá lítost nad hříchy a také jak ji dělíme.

2. Modlitba
Katecheta vyzve ke společné modlitbě, ve které se použijí texty modliteb lítosti od žáků.

3. Uvedení do nového tématu
Před Ježíšem jsme nyní vyjádřili svoji lítost nad spáchanými hříchy. Upřímnou lítost Ježíš vždy odměňuje odpuštěním. Ale to ještě není všechno, abychom dokonale obnovili své přátelství s Bohem. Z naší strany je nutný ještě jeden krok - důležité rozhodnutí. Poslouchejme, co Ježíš očekával od ženy, kterou k němu přivedli.

II. POZVÁNÍ K ODMÍTNUTÍ HŘÍCHU

1. Vyprávění a čtení z Písma svatého

Hříšnice - biblické vyprávění

Sv. Jan Evangelista vypráví o ženě, která byla známá svým hříšným životem. Lidé ji přivedli k Ježíši, aby ji odsoudil a dokázal jí její těžký hřích. Žena byla smutná a vyděšená. Pán Ježíš, který znal její srdce, věděl, že lituje hříchů, které spáchala. Neodsoudil ji a nedovolil ji potrestat, ale odpustil jí hříchy. Řekl jí: „Jdi, od nynějška už nehřeš!“ (Jan 8,11)

2. Prezentace ilustrace a rozbor biblického textu
Katecheta ukáže a pověsí na tabuli obrázek Ježíše a cizoložné ženy a ptá se:
- Koho lidé přivedli před Ježíše?
- Proč ji chtěli odsoudit?
- Co pro ni Pán Ježíš udělal? (odpustil jí)
- Proč jí Pán Ježíš odpustil hříchy? (litovala jich)
- K čemu ji vyzval? (aby již více nehřešila)

Katecheta zavěsí na tabuli kartičku s textem Jan 8,11:

Jdi, od nynějška už nehřeš!

Děti text nahlas přečtou.
- Komu Pán Ježíš řekl tato slova?
- K čemu nás Pán Ježíš těmito slovy vyzývá? (k polepšení)

Žáci hledají v pracovním sešitu ve stopách text Jan 8,11 a přepíší ho na označené místo.

3. Pevné rozhodnutí polepšit se je podmínkou svátosti smíření - rozhovor

Připravujeme se na setkání s Pánem Ježíšem ve svátosti smíření. Už víme, co je to zpytování svědomí, v čem spočívá všeobecné vyznání, zadostiučinění i lítost nad hříchy. Ježíš, když ženě odpustil, vyzval ji k nápravě života. Tuto výzvu směřuje i k nám.

- Kdy můžeme říct, že naše předsevzetí polepšit se je pevné?

O pevném rozhodnutí polepšit se můžeme mluvit tehdy, když naše chování po svaté zpovědi je lepší. Měníme se, protože se chceme podobat Pánu Ježíši. Nejlepší je vybrat si jeden hřích, který nám překáží v tom, abychom mu byli podobní, a pracovat na sobě, abychom ho již nepáchali.

4. Úkon lítosti

Katecheta se s dětmi pomodlí úkon lítosti.

Pro tvou lásku lituji svého hněvu,
buď milostiv mě hříšnému.
Kvůli tobě odpouštím bližnímu svému.

III. ODPOVĚĎ - ROZHODNUTÍ POLEPŠIT SE

1. Vyprávění

Katecheta dětem vypráví příběh:

Pavlínčino předsevzetí

Pavlínka chodila do třetí třídy. Připravovala se na svaté přijímání a svatou zpověď. Po hodině náboženství přišla s pevným předsevzetím za slečnou katechetkou a řekla:

- Prosím, já už vím, jak na sobě můžu pracovat, v čem se můžu polepšit. Nechodila jsem často na mši svatou, protože jsem si myslela, že musím jít jenom tehdy, když tam jdou i moji rodiče. Teď už chodím sama do školy a vím, že i na mši svatou mohu klidně jít sama.

Od té doby uplynulo již hodně času a Pavlínka chodí v neděli pravidelně na mši svatou a to i tehdy, když její rodiče nemohou.

- V čem se chtěla Pavlínka napravit?
- Jaké bylo její předsevzetí?

2. Autoreflexe a zapsání předsevzetí
Také my, když se připravujeme na setkání s Pánem Ježíšem ve svátosti smíření a v Eucharistii, se musíme zamyslet, v čem bychom se měli polepšit.
Katecheta povzbudí k zamyšlení:
- Čím začneš své polepšování?
- Koho poprosíš o pomoc?
- Jak často se modlíš za to, abys byl lepší?
Katecheta vyzve děti, aby si svá předsevzetí zapsaly. Mohou to udělat na lístečky ve tvaru srdce a potom je při zvláštní kající bohoslužbě položit k oltáři s prosbou Ježíši, aby jim pomohl předsevzetí splnit.
Žáci mohou také své předsevzetí napsat do pracovního sešitu a potom přelepit srdcem z vystřihovánek.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Člověku je někdy těžké dodržet závazky dané Bohu, proto ho poprosíme o pomoc. Svatý Bože, trestáš hříšné činy,
trestů tvých se hrozím za své viny.
Všechno dobré dostávám z tvé ruky.
Podstoupil jsi za mne kříže muky.
Nebe otevřels mi smrtí svou,
a já zlobou splácím lásku tvou,
Hříchů je mi z hloubi srdce líto.
Polepším se, Pane, slibuji to.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Pevné předsevzetí polepšit se je cestou návratu k Bohu.
Pevné předsevzetí polepšit se, to je změnit se k lepšímu, vyhýbat se hříchů i příležitostí k nim.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vybarví obrázek.

3. Domácí úkol
Slož vlastní modlitbu lítosti, ve které vyjádříš i své rozhodnutí se polepšit.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1434 Vnitřní pokání křesťana může mít velmi rozmanité projevy. Písmo i Otcové zdůrazňují zvláště tři způsoby: půst, modlitbu, almužnu, které vyjadřují obrácení ve vztahu k sobě samému, ve vztahu k Bohu a ve vztahu k Bohu a ve vztahu k druhým. Vedle radikálního očištění, jaké působí křest nebo mučednictví, označují jako prostředek k odpuštění hříchů vynaložené úsilí na smíření s bližním, kající slzy, starost o spásu bližního, přímluvu svatých a skutky lásky, která „přikrývá všechny hříchy“ (1 Petr 4,8).
1435 Obrácení se uskutečňuje v každodenním životě, a to úkony smíření, péčí o chudé, konáním spravedlnosti a práva a jejich obranou, vyznáváním vin bratřím, bratrským napomínáním, revizí celého života, zpytováním svědomí, duchovním vedením, přijímáním utrpení, trpělivostí v pronásledování pro spravedlnost. Nejbezpečnější cestou pokání je vzít svůj každodenní kříž a následovat Ježíše.

22. VYZNÁNÍ HŘÍCHŮ - SVATÁ ZPOVĚĎ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Porozumění, že vyznání hříchů je nutné k očištění srdce.
- Vzbuzení potřeby upřímného vyznání hříchů ve svátosti pokání a smíření.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, proč vyznání hříchů je nutné pro obdržení rozhřešení.

Dovednosti: Žák
- ví, že pouze upřímné vyznání hříchů navrací čistotu duše.

Formován postojů
- má touhu po upřímném vyznání hříchů.

Metody a techniky: vyprávění, práce s biblickým textem, řízený rozhovor, reflexe.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička s textem 1 Jan 1,9, obrázek ukazující dítě u zpovědi.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a vyzve je ke společné modlitbě.

2. Navázání na předchozí katecheze
Katecheta v rozhovoru s dětmi připomene důležitý obsah předcházejících katechezí: zpytování svědomí, lítost nad hříchy (dokonalá, nedokonalá, individuální i všeobecná při mši svaté), předsevzetí polepšit se.

Dobře vykonané zpytování svědomí, upřímná a dokonalá lítost nad hříchy a také pevné předsevzetí polepšit se, nás přibližují k setkání s Ježíšem ve svátosti pokání a smíření.

3. Vyprávění a rozhovor uvádějící do nového tématu

Katecheta vypráví:

Upřímnost Jiřího

Malý chlapec, který se jmenoval Jirka, dostal kdysi od tatínka pěknou sekerku. Chtěl ji vyzkoušet. Zašel tedy do zahrady, kde rostly mladé stromky a odsekal větvičky z třešně. Po chvíli mu došlo, co udělal a zarazil se. Bál se tatínka, ale nakonec se rozhodl přiznat se, že zničil třešeň. Táta se chtěl rozčílit, ale uvědomil si, že syn se ke svému skutku přiznal a že ho chce napravit. Otec mu prominul a řekl: „Tvoje upřímnost je pro mne cennější než tisíc třešní.“ Tím chlapcem byl Georg Washington, pozdější prezident Spojených států.

- Zažil někdo z vás podobnou situaci?
- Co ocenil táta na svém synovi?
- Co je potřebné, abychom se mohli přiznat k provinění?

Katecheta vede s dětmi rozhovor, aby pochopili, že přiznat se ke spáchanému skutku může být těžké, ale je velmi důležité pro každého křesťana, zvláště tehdy, když se připravuje k přijetí svátosti smíření. Přiznání ke špatným skutkům nám pomáhá také k přiznání hříchů před Bohem.

II. POZVÁNÍ K UPŘÍMNÉ ZPOVĚDI

1. Čtení a rozbor biblického textu

Katecheta přečte text Písma svatého 1 Jan 1,9. Potom ho zavěsí na kartičce na tabuli.

Když však uznáme, že se dopouštíme hříchů, on nám hříchy odpustí a očistí nás od všeho špatného, protože věrně plní, co slíbil, a že je spravedlivý.

- K čemu nás sv. Jan vyzývá?

- Komu jsme povinni vyznat své hříchy?
- Proč jsme povinni vyznat své hříchy Bohu?

2. Prezentace obrázku a rozhovor na téma zpovědi

Katecheta umístí na tabuli obrázek představující dítě u zpovědi ve zpovědnici.

- Co dělá to dítě?
- Jak se jmenuje svátost, ve které vyznáváme své hříchy?
- Co děláme předtím, než jdeme ke sv. zpovědi?
- Proč vyznáváme své hříchy ve svátosti smíření?

Katecheta vysvětlí:

Pokud se nemocný chce uzdravit, musí jít k lékaři. Podobně je třeba upřímně a beze strachu vyznat své hříchy ve svátosti smíření, abychom očistili srdce. Každý hřích, i kdyby byl sebeskrytější, znečišťuje srdce.

Žáci v pracovních sešitech spojí geometrické obrazce a přečtou věty.

3. Vyprávění

Katecheta vypráví:

Kdyby hříchy byly kameny

Dvě ženy se vydaly k mudrci, který se těšil pověsti svatosti, aby ho poprosily o radu.

Jedna si myslela, že je velká hříšnice. Když byla mladá, rozhněvala se na své rodiče, protože nechtěly vyslyšet její přání a přes půl roku se s nimi neviděla. Později poznala svůj omyl a odprosila rodiče, ale nemohla zapomenout na své provinění. I když se potom k nim chovala slušně, při každém rozhovoru s rodiči se ozýval její strach a pronásledovaly ji velké výčitky svědomí.

Druhá žena vždy respektovala všechny příkazy, cítila se nevinná a spokojená sama se sebou.

Mudrc chtěl, aby mu každá vyprávěla svůj příběh.

První se slzami v očích vyznala svou vinu. Plakala a naříkala, že jí nemůže být odpuštěno, protože udělal velký hřích.

Druhá tvrdila, že nemá žádné hříchy.

Svatý muž řekl té první:

- Dcero, jdi a najdi ten největší a nejtěžší kámen, který dokážeš unést a přines mi ho.
Potom se obrátil k té druhé:
- A ty mi přineseš tolik kamení, které dokážeš unést, ale musí být jen malé.
Obě ženy šly hned splnit mudrcovo přání.
První se vrátila s velkým kamenem a druhá s velkým pytlem plným malých kamínků. Mudrc se podíval na kameny a řekl:
- Nyní musíte udělat ještě něco. Odnesete kamení tam, kde jste ho vzaly, ale pamatujte na to, že každý kámen musí být vrácený přesně na to místo, odkud byl vzat. Potom se vrátíte ke mně.
Obě ženy se trpělivě snažily vyplnit mudrcovo přání. První lehce našla místo, odkud vzala kámen a položila jo tam zpět. Druhá všude procházela a přemýšlela, kde který kamínek vzala. Byl to úkol nemožný vykonat. Unavená se vrátila k mudrci se všemi kameny.
Svatý muž se usmál a řekl:
- Podobné je to i s hříchy. Ty - řekl první ženě - jsi lehce našla místo a vrátila kámen, když jsi věděla, odkud jsi ho vzala: poznala jsi svůj hřích, pokorně jsi vyslechla výčitky lidí i vlastního svědomí. Díky pokání jsi odpykala svůj hřích.
- Ty jsi však nevěděla, kde jsi vzala všechny ty malé kamínky - řekl té druhé - a tak ani nevnímáš své malé hříchy. Můžeš odsuzovat velké hříchy druhých, ale zůstáváš usazena ve svých, protože je nedokážeš poznat.

III. ODPOVĚĎ - PŘIPRAVENOST VYZNAT VŠECHNY HŘÍCHY

1. Ukazatele prakticky se týkající zpovědi

Katecheta v rozhovoru s dětmi obrátí pozornost na to, že ve svátosti smíření vyznáváme všechny naše hříchy, nejen smrtelné, ale i lehké. Bůh vidí naše provinění a chce, abychom je upřímně přiznali, protože to je podmínka jeho odpuštění.
Katecheta vysvětlí:

Ve svátosti smíření Pán Ježíš čeká, aby očistil lidská srdce od hříchů. Pokud má být zpověď upřímná, musíme si je důkladně připomenout.

2. Zpytování svědomí

Katecheta utiší třídu a položí otázky k zamyšlení:

- Jak často se modlíš o dobrou zpověď?
- Jak často děláš zpytování svědomí?
- Jaká je tvoje lítost nad hříchy?
- Jak dodržuješ předsevzetí polepšit sde?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Katecheta se s dětmi pomodlí modlitbu víry, naděje, lásky a lítosti. Může ji pro děti přepsat na lístečky nebo na velké kartičce zavěsit na tabuli.

Věřím v tebe, Bože živý,
v Trojici jediný, pravdivý.
Věřím vše, co jsi zjevil Bože,
tvé slovo se mýlit nemůže.

Doufám v tebe, ty jsi věrný,
všemohoucí a milosrdný.
Dáš mi hříchů odpuštění,
milost i věčné vykoupení.

Bože, i když ti vždy nerozumím,
přesto tě nade všechno miluji,
nade všechno stvořené,
protože tys dobro nekonečné.

Ach, žalují na mne moje hříchy, hádky,
nejsem hoden tvojí lásky.
Buď milostiv mě hříšníku,
z lásky k tobě odpouštím svému viníku.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Vyznání hříchů očišťuje srdce.
Děti si přepíší do sešitu text 1 Jan 1,9.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vyluští rébus a doplní správně slova rozhřešení.

3. Domácí úkol
Pomodli se za dobrou svatou zpověď.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1455 Vyznání hříchů (obžaloba) nás osvobozuje i z čitě lidského hlediska a usnadňuje naše smíření s ostatními. Když se člověk obžalovává, hledí do tváře hříchům, které má na svědomí; bere za ně zodpovědnost a tak se znovu otevírá Bohu a společenství církve, aby si umožnil novou budoucnost.

1456 Podstatnou částí svátosti pokání je vyznání knězi: „Je nezbytné, aby kajícníci uvedli ve zpovědi všechny smrtelné hříchy, kterých si jsou po pečlivém zpytování svědomí vědomi, i když se jedná o velmi skryté hříchy spáchané jen proti dvěma posledním přikázáním Desatera, protože zraňují duši mnohem závažněji a jsou mnohem nebezpečnější než ty spáchané veřejně“: „Křesťané, kteří se snaží vyznat všechny hříchy, na které se upamatují, bez pochyby je všechny předloží Božímu milosrdenství k odpuštění. Ti naopak, kteří jednají jinak a vědomě zamlčují nějaký hřích, jednají, jako by nic nepředložili Boží dobrotě, aby jim to bylo skrze kněze odpuštěno. ‘Vždyť když se nemocný stydí ukázat lékaři ránu, lékař nemůže léčit, co nezná.’“

23. POKÁNÍ - ZADOSTIUČINĚNÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Porozumění, že zadostiučinění je nutnou podmínkou svátosti smíření.
- Výchova k postoji upřímné náhrady Bohu a lidem za spáchané zlo.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co je to zadostiučinění,
- vyjmenuje pět podmínek dobré svaté zpovědi.

Dovednosti: Žák
- zdůvodní nutnost napravení křivd.

Formován postojů
- projeví vůli vynahradit Bohu a lidem spáchané zlo a vykoná v tmto směru i patřičné kroky.

Metody a techniky: biblické vyprávění, čtení s rozdělením rolí, řízený rozhovor, zamyšlení.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, ilustrace zobrazující setkání Ježíše se Zacheem, modlitba dostiučinění.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta se přivítá s dětmi a vyzve ke společné modlitbě (viz závěrečná modlitba minulé lekce).

2. Navázání na předchozí katecheze
Katecheta rozvine rozhovor, ve kterém připomene podmínky dobré svaté zpovědi (jejich definice, v čem spočívají) a také zopakuje způsob přípravy ke zpovědi.

3. Uvedení do nového tématu

Již víme, jak přistupujeme ke svaté zpovědi. Dobrý Bůh nám odpouští hříchy, ale zbývá nám splnit ještě jednu podmínku dobré zpovědi, o které si řekneme dnes.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM, KTERÝ PŘINÁŠÍ VYKOUPENÍ

1. Biblické vyprávění s vystavením obrazu

Evangelium nám vypráví o zvláštním setkání Pána Ježíše se Zacheem.
Katecheta přečte Lk 19,1-10
(Ježíš) potom vešel do Jericha a procházel městem, Tam bydlel jeden člověk, jmenoval se Zacheus. Byl to vrchní celník a velmi bohatý. Rád by byl uviděl Ježíše, jak vypadá, ale nemohl, protože tam bylo plno lidí a on byl malé postavy. Běžel tedy napřed a vylezl na fíkovník, aby ho viděl, protože tamtudy měl procházet. Když Ježíš přišel k tomu místu, podíval se nahoru a řekl mu: »Zachee, pojď rychle dolů: dnes musím zůstat v tvém domě.« On rychle slezl a s radostí ho přijal. Všichni, jakmile to uviděli, reptali a říkali: »Jde na návštěvu k hříšníkovi!« Zacheus však přistoupil a řekl Pánu: »Polovici svého majetku, Pane, dám chudým, a jestliže jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně!« Ježíš mu na to řekl: »Dnes se dostalo spásy tomuto domu. Vždyť i on je potomek Abrahámův. Syn člověka přece přišel hledat a zachránit, co je ztraceno.«
Potom katecheta zavěsí na tabuli obrázek setkání Pána Ježíše se Zacheem.

2. Čtení biblického textu s rozdělením rolí

Katecheta rozdělí žákům role: Ježíš, Zacheus, vypravěč (to může být katecheta) a také svědkové události, kterými budou zbývající žáci.

3. Rozbor biblického textu

Katecheta se ptá:
- O jakém setkání jsme se dozvěděli z evangelia?
- Kdo byl Zacheus?
- Koho chtěl Zacheus vidět?

- Co Pán Ježíš řekl Zacheovi, když ho uviděl na stromě?
- Jak lidé reagovali na Ježíšova slova?
- Jak Zacheus přijal Pána Ježíše ve svém domě?
- Co Zacheus slíbil Ježíši?
- Co Ježíš řekl lidem, kteří stáli kolem?
- Proč byl Zacheus ochotný rozdat polovinu majetku?
- Co znamenají slova: „Dnes se dostalo spásy tomuto domu“?

Katecheta shrne:

Zacheus byl hříšný člověk. Mnoho lidí se na něj dívalo s pohrdáním. Ježíš se podle nich neřídil, ale šel k Zacheovi na hostinu. Zacheus, který si cenil Ježíšovy lásky, pochopil své špatné jednání a slíbil Ježíši, že lidem vynahradí všechny křivdy a rozdělí se s nimi o svůj majetek, aby se co nejvíce líbil Ježíši.

Žáci v pracovním sešitu doplní Zacheův příběh. Nalepí nálepky s textem.

III. ODPOVĚĎ - NÁPRAVA SPÁCHANÉHO ZLA

1. Objasnění závažnosti zadostiučinění ve svátosti smíření

Katecheta uvede rozhovor slovy:

Když uděláme hřích, spácháme křivdu bližnímu a urazíme Boha. Ve svátostui smíření nám Pán Ježíš odpouští hříchy, ale křivda trvá dál. Proto jsme povinni nahradit spáchané zlo tak, jak Zacheus. Takovou náhradu křivdy nazýváme zadostiučinění.

- Jakým způsobem můžeme zadostiučinit bližním?

Katecheta rozmlouvá s dětmi a obrací jejich pozornost na:

- vrácení ukradených nebo půjčených věcí,

- navrácení dobrého jména těm, které jsme pošpinili.

Katecheta vede rozhovor v postupném probírání IV. až X. přikázání.

Je třeba myslet na to, že křivda musí být nahrazena. Později se může stát, že bezprostřední zadostiučinění již není možné nebo je velmi těžké, např. tehdy, když už nemáme žádný kontakt s člověkem, kterému jsme ublížili nebo ho nemůžeme najít. Tehdy můžeme náhradu udělat modlitbou nebo dobrým skutkem, který vykonáme s úmyslem nahradit zlo, které jsme dané osobě způsobili.

- Komu ještě mimo lidí jsme povinni nahradit ¨spáchané zlo?
- Jakým způsobem můžeme zadostiučinit Bohu?
Následuje rozhovor v intencích I. až III. přikázání.

2. Splnění zadaného pokání
Zadostiučinění Bohu je splnění pokání, které nám při zpovědi uloží kněz. Může jím být modlitba, oběť, vykonání dobrého skutku, pomoc bližnímu.
Po odchodu ze zpovědnice poděkujeme Pánu Ježíši v tiché modlitbě za odpuštění hříchů a pomodlíme se kněze, který nás zpovídal a jménem Krista nám udělil rozhřešení. Pokud jsme dostali za pokání pomodlit se nějakou modlitbu, můžeme to hned učinit. Pokud máme za pokání nějaký skutek, snažíme se ho vykonat co nejdříve.

3. Autoreflexe
Katecheta utiší třídu a položí otázky k zamyšlení:
Přemýšlej:
. Komu a za co jsi povinen vykonat zadostiučinění?
- Jakým způsobem vykonáš zadostiučinění bližnímu?
- Jakým způsobem zadostiučiníš Bohu?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Katecheta se s dětmi pomodlí modlitbu dostiučinění. Text jim rozdá nebo zvětšený pověsí na tabuli.
Bože můj, děkuji ti!
Je mi tak dobře a lehce.
Jsem zase tvým svatým dítětem.
Má duše je opět čistá a září krásou milosti posvěcující.
Naplňuje ji vděčnost a radost.
Těším se na příchod Pána Ježíše ve svatém přijímání.
Kéž bych ho už nikdy nezarmoutil!
Budu se snažit splnit, co jsem slíbil:

že se opravdu polepším, zvláště abych těžkým hříchem neztratil milost Boží.
Své hříchy chci nahrazovat dobrými skutky.
Vykonám svědomitě, co mi kněz uložil za pokání.
Také sám udělám něco dobrého z lásky k Pánu Ježíši.
Pomáhej mi, Pane, abych v dobrém vytrval.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Zadostiučinění - náhrada Bohu a lidem.
Zadostiučinění je náhrada a napravení křivd spáchaných bližnáímu a také vykonáním pokání uložené knězem.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci dokreslí poslední obrázek do Zacheova příběhu.

3. Domácí úkol
Nakresli své zadostiučinění bližnímu (např. pomoc v kuchyni, s úklidem, vykonání něčeho dobrého pro druhého člověka).

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1459 Mnohé hříchy ubližují bližnímu. Je třeba všemožně usilovat o nápravu (například vrátit ukradené věci, očistit pověst toho, kdo byl pomluven, poskytnout satisfakci). To vyžaduje prostá spravedlnost. Avšak nadto hřích zraňuje a oslabuje samotného hříšníka, jakož i jeho vztahy k Bohu a k bližnímu. Rozhřešení odstraňuje hřích, ale není lékem na všechno, co hřích uvedl do nepořádku. Hříšník, který byl zbaven hříchu, musí ještě nabýt plného duchovního zdraví. Musí tedy vykonat něco navíc, aby napravil vlastní viny: musí přiměřeným způsobem „zadostiučinit“ nebo „odpykat“ své hříchy. Toto zadostiučinění se také nazývá „pokání“.
1460 Pokání, které zpovědník uloží, musí brát v úvahu osobní situaci kajícníka a mít na zřeteli jeho duchovní dobro. Má, pokud možno, odpovídat závažnosti a povaze spáchaných hříchů. Může jím být modlitba, almužna, skutky milosrdenství, služba bližnímu, dobrovolná

zřeknutí se něčeho, sebezápory a především trpělivé přijetí kříže, který musíme nést. Takové skutky pokání nám pomáhají připodobnit se Kristu, který sám podal smír za naše hříchy jednou provždy. Umožňují nám stát se spoludědici vzkříšeného Krista, poněvadž „trpíme s ním“ (Řím 8,17). „Toto zadostiučinění, které konáme za své hříchy, není natolik naše, aby neexistovalo skrze Ježíše Krista: my totiž, kteří sami od sebe nemůžeme nic, můžeme všechno s pomocí toho, který nám dává sílu. A proto člověk nemá nic, čím by se mohl chlubit; ale všechnu svou chloubu má klást do Krista, v němž … přinášíme zadostiučinění tím, že konáme skutky ‘hodné obrácení’, které čerpají svou hodnotu z něho, jsou přednášeny Otci skrze něho a díky jemu je Otec přijímá.“

IV.

PANE JEŽÍŠI, DĚKUJI TI ZA DAR EUCHARISTIE

24. POSLEDNÍ VEČEŘE - USTANOVENÍ EUCHARISTIE

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznané pravdy, že se při mši svaté odehrává to samé, co bylo při Poslední večeři.
- Výchova k postoji vděčnosti Bohu za dar Eucharistie.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co to je Eucharistie,
- přečte slova ustanovení Eucharistie.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí okolnosti ustanovení Eucharistie,
- zdůvodní, proč Pán Ježíš ustanovil Eucharistii.

Formován postojů
- vyjadřuje vděčnost Pánu Bohu za dar Eucharistie.

Metody a techniky: vyprávění, rozbor biblického textu, práce s obrázky, řízený rozhovor, prezentace, zamyšlení, dělení se s chlebem.
Didaktické pomůcky: chléb, nádoby připomínající kalich a patenu (mohou být jen nakreslené), kartička „Vezměte a jezte, toto je moje Tělo“, „Pijte z něho všichni, toto je kalich mé Krve, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. To je smlouva nová a věčná“, „To čiňte na mou památku“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Vyprávění
Katecheta přečte vyprávění.

Výročí manželství

Monika netrpělivě chodila kolem dveří dvojčat, která byla už hodinu zavřená ve svém pokoji a chovala se nepřirozeně tiše. Opatrně se přiblížila, aby zaslechla, co bratři dělají, a nečekala, že Marek náhle otevře dveře. Překvapená dívka ztratila rovnováhu a se celou vahou spadla do místnosti a padla na kolena u Milošových nohou.

„Říkal jsem, že budeš poslouchat," zasmál se Miloš a pohlédl dolů na svou mladší sestru.

Monika celá červená hanbou sklopila oči. Marek spiklenecky zašeptal:

- Zítra je desáté výročí svatby rodičů! Chceme pro ně připravit překvapení a potřebujeme tvoji pomoc!

Monika přikývla, což znamenalo, že rozuměla všemu a souhlasila s pomocí.

- Co mám dělat? zeptala se dívka věcně a zvědavě se podívala na své bratry.

- Chceme připravit rodinnou oslavu - vysvětlil Marek. - Takové výročí a bez tebe to nemůžeme udělat. Musíte připravit stůl a vyzdobit byt, a je známo, že dívky jsou v takových situacích nenahraditelné.

- Je pravda, že máš jen 7 let - řekl Miloš - ale ty si s tím jistě poradíš mnohem lépe než my.

Setkání sourozenců trvalo tak dlouho, dokud nebyly podrobně projednány všechny podrobnosti plánu. Děti netušily, že každý rodič, jejich svatební svědci a prarodiče plánují stejné překvapení.

Když příští den všichni tři sourozenci vběhli do bytu s rukama plnýma potřeb na oslavu, nečekali, že uvnitř najdou v kuchyni matku. Máma byla stejně překvapená.

- Vidím, že mám pomocníky, - řekla upřímně. - Opravdu jste si mysleli, že bych zapomněla na tak důležitou událost? zasmála se a předala zástěru dětem. Když tito čtyři dychtivě pracovali, stál na prahu zmatený otec s velkým dortem ve tvaru srdce ozdobeným deseti svíčkami. Ukázalo se, že stejně jako jeho matka a děti se chystal připravit výročí. Když do bytu vstoupila teta Klára a strýc Víťa, kteří byli svědky na svatbě rodičů, prarodiče se spoustou dobrot a výkřikem „Všechno nejlepší k výročí!" mohla oslava začít.

- Pane Bože, požehnej toto jídlo a žehnej těm, kdo ho připravili a naučili nás sdílet náš chléb, lásku a radost se všemi - začal otec slavnostní modlitbou.
- Amen!!! - odpověděli všichni hosté najednou. Radost a veselí naplnily všechny přítomné. Upřímná přání se třepotala nad jejich rodiči jako barevné motýly.
- A já si přeji, - zašeptala matka a láskyplně se zahleděla do očí otce, - aby nás každé výročí sjednotilo ještě víc.
- To bylo dnes úžasné! - zvolal táta, když odešli všichni hosté, a půvabně vytočil piruetu uprostřed kuchyně.
- Ano, byla to skvělá hostina, - připustila matka a něžně pohlédla na svatební fotografii vyzdobenou dětmi.
Katecheta položí otázky:
- Při jaké příležitosti se v této rodině konala slavnostní hostina?
- Co si přála matka?

2. Uvedení do tématu katecheze
Dnes budeme mluvit o hostině, která sjednocuje všechny učedníky Pána Ježíše. Poprvé se konala na Zelený čtvrtek v místnosti, kterou později nazvali Večeřadlem. Nyní si připomeneme tuto událost.
Katecheta připraví stůl pokrytý bílým ubrusem, na který položí chléb a také kalich a patenu (nebo obrázky představující tyto nádoby).

3. Modlitba
Modlitbou může být píseň „Dům zavoní večeří poslední“ (Hosana 2 - 198)

II. POZVÁNÍ KE SLAVENÍ PAMÁTKY POSLEDNÍ VEČEŘE

1. Četba a rozbor biblického textu
Katecheta poprosí o přečtení biblického textu Mt 26,20.26-28 a Lk 22,19 (v učebnici).
Když nastal večer, zaujal místo u stolu s Dvanácti. Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto je mé tělo.“ Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se

slovy: „Pijte z něho všichni, neboť to je má krev (nové) smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů.“ „To konejte na mou památku.“
Potom vezme do rukou bochník chleba a zeptá se:
- Co Pán Ježíš dělal, když vzal do rukou chléb?
(požehnal ho, lámal a dával svým učedníkům)
- Jaká slova tehdy Ježíš řekl učedníkům?
Katecheta zavěsí na tabuli kartičku se slovy:

Vezměte a jezte, toto je moje Tělo.

- Co udělal Pán Ježíš s kalichem?
- Co řekl, když podával kalich učedníkům?
Pověsí na tabuli druhou kartičku:

Pijte z něho všichni, toto je kalich mé Krve, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. To je smlouva nová a věčná.

To byla Poslední večeře Pána Ježíše s jeho učedníky. Takto se s nimi chtěl rozloučit. Shromáždil je kolem stolu, u kterého se často dělili o své radosti i bolesti.
Žáci ve svých pracovních sešitech nalepí nálepky s chlebem a kalichem a také vystřihnou a nalepí Ježíšova slova z vystřihovánek.

2. Srovnání mše svaté a poslední večeře - práce s obrázky
Katecheta umístí na levou stranu tabule obrázek Poslední večeře a na pravou ilustrace významově spojené se mší svatou.
- Proč Pán Ježíš proměnil chléb ve své Tělo a víno ve svou Krev?
(proto, že nás miluje, dává nám sám sebe)
Pán Ježíš se obětoval Bohu. Proměnil chléb ve své Tělo a víno ve svou Krev, abychom, když ho budeme přijímat, měli v sobě Boží život. Ježíš chce s námi zůstat až do konce světa, proto pověřil apoštoly, aby to samé dělali na jeho památku.
Katecheta zavěsí na tabuli kartičku s nápisem:

To čiňte na mou památku.

- Jak apoštolové splnili prosbu Pána Ježíše?
- Kdo dnes koná památku Poslední večeře?

Při Poslední večeři ustanovil Pán Ježíš svátost Eucharistie a kněžství.

- Kdy se koná památka Poslední večeře?
- Kaho Pán Ježíš zve každou neděli na mši svatou?

III. ODPOVĚĎ - VDĚČNOST ZA EUCHARISTII

1. Příprava na účast na Kristově hostině - prezentace a rozhovor

Katecheta ukáže kalich a patenu a shrne výklad:

Mše svatá je hostina Pána Ježíše, která je připravena pro nás. Při ní Pán Ježíš obětuje sám sebe, živí nás svým slovem a Chlebem života.

- K čemu nás tyto Ježíšovy dary zavazují?

Proč jsme povinni se zúčastnit mše svaté?

2. Zpytování svědomí

Katecheta utiší třídu a položíotázky k zamyšlení:

Přemýšlej:

- Jak často děkuješ Bohu za dar Eucharistie?
- Zúčastňuješ se ochotně mše svaté?
- Jak často se modlíš za kněze?

IV. POŽEHNÁNÍ

1. Modlitba

Modlitbou může být píseň „Dům zavoní večeří poslední“ (Hosana 2 - 198)

2. Dělení se s chlebem

Pán Ježíš je mezi námi, shromáždili jsme se v jeho jménu. Nyní se rozdělíme s každodenním chlebem. Kéž nás sjednotí a připraví k náležitému prožívání Eucharistie.

3a. Zápis do sešitu
Téma: „Vezměte a jezte, toto je moje Tělo“ - ustanovení Eucharistie.
Na Zelený čtvrtek jedl Pán Ježíš se svými učedníky Poslední večeři, při které ustanovil svátost Eucharistie a kněžství. Poslední večeře byla první mše svatá.

3b. Práce v pracovním sešitu
Žáci doplní text slovy z rámečků a nakreslí nebo nalepí obrázek mše svaté.

4. Domácí úkol
Napiš, s kým chodíš na mši svatou

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1333 Středem slavení eucharistie je chléb a víno, které se skrze Kristova slova a skrze vzývání Ducha svatého stanou tělem a krví Krista. Církev, věrná příkazu Pána, koná na jeho památku až do jeho slavného příchodu to, co on vykonal v předvečer svého utrpení: „Vzal chléb …“, „vzal kalich vína …“ Způsoby chleba a vína, které se tajemně staly tělem a krví Krista, i nadále zůstávají znamením daru stvoření. Tak při obětování vzdáváme díky Stvořiteli za chléb a víno, „plod lidské práce“, ale předtím ještě „plod země“ a „plod révy“, dary Stvořitele. V úkonu Melchizedecha, který „obětoval chléb a víno“ (Gn 14,18), vidí církev předobraz své vlastní oběti.
1337 Protože Pán miloval své, prokázal jim svou lásku až do krajnosti. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa odešel k Otci, a proto během večeře umyl jejich nohy a dal jim přikázání lásky. Aby jim zanechal záruku této lásky, aby se nikdy nevzdálil od svých a aby je učinil účastnými své velikonoční oběti, ustanovil eucharistii jako připomínku své smrti a svého zmrtvýchvstání a přikázal svým apoštolům, aby ji slavili až do jeho návratu. V té chvíli je ustanovil „kněžími Nové smlouvy“.

25. MŠE SVATÁ JE SETKÁNÍ S PÁNEM JEŽÍŠEM

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s obřady mše svaté.
- Výchova ke svědomité účasti na mši svaté.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vyjmenuje jednotlivé části mše svaté.

Dovednosti: Žák
- dokáže ukázat rozdíly mezi aktivní a pasivní účastí na mši svaté.

Formován postojů
- aktivně se účastní mše svaté.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s učebnicí a obrázky, tvorba plakátu, vyprávění, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička s částmi mše svaté, obrázky lidí na cestě do kostela.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Rozhovor uvádějící do tématu
Katecheta přivítá děti a uvede je do tématu hodiny.
Představ si, že dostaneš pozvání na oslavu narozenin od kamaráda nebo kamarádky.
- Jak přijmeš takové pozvání?
- Jak se na tu slavnost připravíš?
Jistě si připravíme své blahopřání. Když se již budeme blížit k domu oslavence, pocítíme v srdci radost. Vstoupíme, řekneme své blahopřání a cítíme se dobře mezi těmi, které máme rádi a kteří nás také obdarovávají svou přízní.

Pán Ježíš pro nás také připravil slavnost a zve nás ke stolu.
- Kde se koná jeho hostina?
- Kdy nás Pán Ježíš zve ke svému stolu?
V očekávání tohoto setkání se společně pomodleme.

2. Zpěv a modlitba
Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Ducha Svatého ať je s vámi se všemi. - I s tebou.
Pomodleme se společně, jak nás naučil Pán Ježíš. Otče náš…

II. POZVÁNÍ K HOSTINĚ S KRISTEM

1. Ježíšova horoucí touha - práce s biblickým textem
Pozvání Pána Ježíše platí pro nás všechny. Ježíš nám chce dát své tělo, aby s námi žil každý den a my měli život věčný.
Katecheta zavěsí na tabuli obrázek lidí, kteří jdou do kostela a ptá se:
- Jak lidé odpovídají na Ježíšovo pozvání?
- Proč jdou do kostela?
Katecheta poprosí o přečtení úryvku Lk 22,14-15a:
Ve stanovenou hodinu zaujal místo u stolu a apoštolové s ním. Řekl jim: „Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velkonočního beránka."
Katecheta zavěsí na tabuli kartičku s textem Lk 22,15a:

„Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velkonočního beránka."

Katecheta vysvětlí, že tento velikonoční beránek, o kterém Ježíš mluví, byla slavnostní večeře připravená apoštoly na jeho příkaz. Byla to Poslední večeře, při které Pán Ježíš ustanovil svátost Eucharistie a sloužil první mši svatou.
Katecheta se zeptá:
- Co si přál Pán Ježíš?
Toto Ježíšovo přání se obnovuje vždy, když se lidé shromáždí v kostele kolem oltáře. Splníme ho, když se aktivně zúčastníme mše svaté.

2. Vysvětlení hlavních částí mše svaté - práce s učebnicí a kartičkami

Podobně jako při návštěvě je chvíle pro přivítání, blahopřání a předání dárků, je čas rozhovoru, čas pro podávání jídla a jeho požívání i čas rozloučení - tak i mše svatá má svůj řád. Rozlišujeme v ní čtyři hlavní části, se kterými se nyní blíže seznámíme.

Katecheta požádá žáky, aby si v učebnici otevřeli stranu 63 a seznámili se s jednotlivými částmi mše svaté. Potom může pustit nahrávku zvuku zvonku na začátku mše svaté a části vstupního zpěvu (třeba nahrané z rádia) a zeptá se:

- Co označuje zvonek na začátku mše svaté?
- K čemu nás zve?
- Jaký postoj lidé zaujmou?

Když zazvoní zvonek, vstaneme, abychom se celým srdcem mohli zapojit do slavení mše svaté. Vstupní píseň nám připomíná, že jsme jedna rodina Božích dětí a účastníme se Ježíšovy hostiny. Proto se všichni zapojujeme do společného zpěvu. Kněz přichází k oltáři a políbí ho. Tímto způsobem vyznává svou lásku ke Kristu. Potom slavnostně děláme znamení kříže, čímž vyznáváme svoji víru.

- Jakými slovy nás kněz pozdraví?
- Jak mu odpovídáme?

V přítomnosti Ježíše, který nás miluje, nemůžeme zapomenout na své hříchy a provinění, které jsme spáchali během týdne. Abychom mohli přijmout jeho velké dary, musíme nejprve očistit svá srdce.

Potom slovy hymnu „Sláva na výsostech Bohu“ chválíme Boha, který je v nebi a vyznáváme, že pokoj je jeho darem. Kněz nás vyzve k modlitbě slovy: „Modleme se“. Ve chvilce ticha řekneme Bohu své prosby a kněz je shrne do hlasité modlitby.

Tato část mše svaté, o které jsme mluvili, se nazývá vstupní obřady.

Katecheta umístí na tabuli nápis:

VSTUPNÍ OBŘADY

Katecheta se zeptá:

- Co se děje dál? (všichni usedají, aby poslouchali Boží slovo)

Tato část mše svaté, kdy naslouchámе Božímu slovu, se nazývá bohoslužba slova.
Katecheta ukáže nápis:

BOHOSLUŽBA SLOVA

Děti ho přečtou a katecheta jej zavěsí na tabuli.
- Jaké dary pokládá kněz spolu s lidmi na oltář? (chléb a víno)
Kněz se modlí a obětuje tyto dary Bohu. Prosí ho, aby je přijal a proměnil v Tělo a Krev Pána Ježíše. Tato část se nazývá bohoslužba oběti.
Katecheta ukáže nápis:

BOHOSLUŽBA OBĚTI

Děti ho přečtou a on jej zavěsí na tabuli.
Ježíš promění chléb ve své Tělo a víno ve svou Krev a všichni, kteří jsou připraveni, přijmou ho do svého srdce. Potom se kněz společně s námi modlí, požehná nám a pošle do celého světa, abychom všem vyprávěli o dobrém Bohu. To jsou „závěrečné obřady“ mše svaté.
Katecheta umístí na tabuli další nápis:

ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Katecheta umístí na tabuli nápis „mše svatá“ nad již visící kartičky s názvy jednotlivých částí mše svaté:

MŠE SVATÁ
VSTUPNÍ OBŘADY
BOHOSLUŽBA SLOVA
BOHOSLUŽBA OBĚTI
ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Děti ještě jednou přečtou názvy jednotlivých částí.
Žáci v pracovních sešitech popíší jednotlivé ilustrace, na kterých jsou zobrazeny části mše svaté.

III. ODPOVĚĎ - AKTIVNÍ A UVĚDOMNĚLÁ ÚČAST NA MŠI SVATÉ

1. Vypravování

Katecheta přečte vyprávění:

Alenčin zajímavý návrh

Moc nechybělo, a Alenka při sbíhání schodů by vrazila do Olgy, která seděla na posledním schodku.

- Co tady děláš? - udiveně se zeptala, když v poslední chvíli zastavila a tak tak, že udržela rovnováhu.

- Přece vidíš, že sedím - odfrkla Olga, ale v hloubi srdce měla radost, že vidí kamarádku. S Alenkou bylo vše zajímavé a veselé.

- To vidím - odpověděla Alenka, aniž by se pozastavila nad její mrzutostí. - Ale proč tu sedíš?

- Protože je neděle a já se nudím - odpověděla Olga. - Doma není co dělat, na dvoře nikdo není… Nechceš si se mnou hrát? - zeptala se s nadějí.

- Teď nemůžu, - odpověděla Alenka, ale když viděla, jak Olga ještě více posmutněla, - ale… mám pro tebe návrh - dodala po chvíli.

- Jaký? - zpozorněla Olga.

- Můžeš jít tam, kam jdu já?

- A kam jdeš? - ptala se Olga.

- Kam asi tam můžu v neděli jít? - odpověděla Alenka otázkou. - Přece na mši svatou!

- A já si myslela, že máš pro mne nějaký zajímavý nápad - opáčila Olga.

- Vždyť to je ten nejúžasnější nápad, jaký může být - rozesmála se Alenka. - Pospěš ale, protože ještě musím na zkoušku scholy, - zavolala již od dveří.

Popravdě řečeno, Olga neměla nejmenší chuť jít do kostela, ale zajímalo ji, co tam Alenku tak táhne. Rozhodla se tedy vydat za kamarádkou. Olga poprvé sledovala přípravy na mši svatou. Do té doby, pokud náhodou šla v neděli do kostela, vycházela z domu na poslední chvíli a vždy přišla pozdě. Potom sedávala vzadu nebo zůstávala stát v předsíni kostela. Nyní seděla hned před oltářem. Se

zájmem sledovala zkoušku scholy, shon pana kostelníka a přípravu ministrantů. Když začala mše svatá, bylo to ještě zajímavější. Lektoři četli čtení u ambonu, Alenka zpívala žalm, kněz vyprávěl zajímavý příběh, děti zahrály scénku, která přiblížila evangelium a potom četly přímluvy, nesly dary k oltáři a přistupovaly ke svatému přijímání. Čas olze uběhl velmi rychle. Divila se, že už kněz uděluje požehnání.
- Tak co? Nudila ses moc? - zeptala se Alenka kamarádky po odchodu z kostela.
- Ale jdi! - zvolala Olga s nadšením. - Vůbec jsem se nenudila. Ani jsem nevěděla, že to v kostele může být tak zajímavé.
- A uvidíš, jak to bude úžasné, až budeš moct jít ke svatému přijímání - dodala Alenka.
- A můžu jít s tebou i příští neděli? A můžu se také přihlásit do té tvé soli?
- Do scholy - opravila ji Alenka. - Jasně, že můžeš.
- Děkuji, Alenko! - zvolala radostně Olga a ze všech sil kamarádku objala.
Katecheta položí otázky:
- Co Olgu zaujalo na Alence?
- Jaké přípravy na mši svatou Olga pozorovala?
- Proč jí při mši svaté tak rychle ubíhal čas?

2. Odkrytí důležitosti účasti na mši svaté - řízený rozhovor
- Co dnes lidem brání v chození do kostela?
- Jaké mají výmluvy?
- O co především přicházejí?
Mnoho lidí si však váží mše svaté a vždy je můžeme vidět v kostele.

3. Zdůvodnění povinné účasti na mši svaté
- Proč mám povinnost účastnit se každou neděli mše svaté?
Katecheta připomene slova Pána Ježíše: „Toužebně jsem si přál s vámi jíst tohoto velikonočního beránka.“
- Jak odpovíme na touhu Pána Ježíše?
V odpovědích je třeba poukázat na problém pozdního příchodu, bavení se nebo stání jen před kostelem apod.

- Které přikázání nám přikazuje účast na mši svaté?
- Kdy můžeme říct, že je naše účast na mši svaté aktivní?
O kom můžeme říct, že se mše svaté účastní svědomitě?
- Kdo se účastní plně mše svaté?
Katecheta obrátí pozornost na zapojení se celého lidu do mše svaté, čili zaujímání patřičných postojů.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Katecheta vyzve ke společné modlitbě částí vstupních obřadů a upozorní na jejich správné prožívání.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Moje aktivní a svědomitá účast na mši svaté.

MŠE SVATÁ
ÚVODNÍ OBŘADY
BOHOSLUŽBA SLOVA
BOHOSLUŽBA OBĚTI
ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vyluští tajenku na cestě do kostela.

3. Domácí úkol
Napiš názvy tří písní, které se zpívají při mši svaté.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1356 Slaví-li křesťané eucharistii již od počátků a ve formě, která se při velké rozmanitosti dob a liturgií v podstatě nezměnila, pak je to proto, že se cítíme vázáni příkazem Pána, daným v předvečer jeho utrpení: „To čiňte na mou památku“ (1 Kor 11,24-25).

1357 Tento Pánův příkaz plníme tím, že slavíme památku jeho oběti. Tímto úkonem obětujeme Otci to, co nám dal: dary stvoření, chléb a víno, které se mocí Ducha svatého a slovy Kristovými staly jeho tělem a krví: tímto způsobem se Kristus stal skutečně a tajemně přítomný.
1358 Musíme tedy eucharistii považovat — za díkůvzdání a chválu Otci; — za obětní památku Krista a jeho Těla; — za přítomnost Krista mocí jeho slova a jeho Ducha.

26. MŠE SVATÁ - VSTUPNÍ OBŘADY

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Porozumění nutnosti úkonu kajícnosti při mši svaté
- Výchova postoje odprošení Boha a lidí.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- zná zpaměti modlitbu celníka,
- vyjmenuje jednotlivé části vstupních obřadů.

Dovednosti: Žák
- ukáže rozdíly v chování farizeje a celníka
- vysvětlí vstupní obřady.

Formován postojů
- vyjadřuje připravenost k odprošení Bohu a lidem.

Metody a techniky: řízený rozhovor, scénka, práce s biblickým textem, práce s učebnicí, zamyšlení, slavnost
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička s textem Lk 18,13b.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a vyzve je k modlitbě „Úkonu kajícnosti“.

2. Opakování obsahu předchozí katecheze
Katecheta s dětmi zopakuje předchozí katechezi a zkontroluje domácí úkol.
- Kdo z vás v neděli odpověděl na Ježíšovo pozvání?
- Z jakých částí se skládá mše svatá?
- S kým se při mši svaté setkáváme? (s Bohem a bratry)

Katecheta poprosí žáky o přečtení odstavce „Zapamatuj si“.
- Čím začíná mše svatá?

- Co musíme udělat na začátku, aby naše účast na mši svaté byla dobrá a přinesla ovoce? (odprosit Boha a bratry)
- Jak se nazývá ta část mše svaté, v které odprošujeme Boha a lidi?

II. POZVÁNÍ K VYJÁDŘENÍ POKORY PŘED BOHEM

1. Uvedení do práce s biblickým textem - vysvětlení obtížných výrazů

Bohu se líbí čisté srdce. Když jsou naše srdce čistá, cítíme velkou radost, protože v nich přebývá Bůh. Když litujeme svých hříchů, přibližujeme se k Bohu a ukazujeme, že po něm toužíme a chceme mu být podobní.
Dnes si poslechneme podobenství o farizeji a celníkovi
Katecheta objasní pojmy farizej a celník.
Farizeové tvořili jednu z vyšších vrstev společnosti v Palestině, proto se považovali za lepší a druhými často pohrdali.
Celníci vybírali od Židů poplatky pro Římany. Ne vždy to dělali poctivě, pro byli považováni za hříšníky a lidé je neměli rádi.
Jedním z celníků byl Zacheus, který po setkání s Pánem Ježíšem ho pozval domů, obrátil se a změnil svůj život.

2. Biblické vyprávění a scénka

Katecheta řekne podobenství o farizeji a celníkovi. Potom vybere žáky, aby zahráli jako scénku Lk 18,10-14:
Dva lidé šli nahoru do chrámu, aby se pomodlili, jeden byl farizeus a druhý celník. Farizeus se postavil a takto se potichu modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci, nebo i jako tamhleten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.' Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: ‚Bože, buď milostiv mně hříšnému.' Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, farizeus však ne. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen.
Již dříve vybraní žáci zahrají role farizea a celníka a jedno dítě - vypravěč - bude číst text podobenství.

3. Rozbor biblického textu

Katecheta se zeptá:

- Kdo přišel do svatyně?
- Jak se modlil farizej?
- Jak se modlil celník?
- Kterého z nich Ježíš pochválil?
- Proč Pán Ježíš pochválil celníka?

Katecheta zavěsí na tabuli kartičku s textem Lk 18,13b:

Bože, buď milostiv mě hříšnému.

Děti nahlas přečtou tento verš, a aby si ho lépe zapamatovaly, mohou to několikrát zopakovat.

- Jaký byl postoj celníka? (byl pokorný, ponížil se)

Ježíš pochválil celníka za to, že se přiznal ke svým slabostem a hříchům. Jeho modlitba plynula ze srdce, kterou doufalo v Boha. U něj celník hledal pomoc, aby se stal lepším člověkem.

- Co nás chtěl Ježíš naučit příkladem celníkovy modlitby? (pokoře, důvěře v Boha, přiznání se k hříchům, upřímné omluvě)

4. Smíření se s Bohem při mši svaté

Na začátku každé mše svaté nás kněz vyzývá, abychom litovali svých hříchů. Ve chvíli ticha si připomínáme hříchy, za které chceme Boha odprosit a potom se k němu obracíme slovy modlitby „Vyznávám se všemohoucímu Bohu…“

- Jakými slovy nás kněz vyzývá k lítosti nad hříchy?

(např. Litujme svých hříchů☺

- Co následuje po těchto slovech kněze?

(chvíle ticha)

- Jakými slovy prosíme Boha za odpuštění svých hříchů?

(Vyznávám se…, Pane, smiluj se…)

Žáci doplní v pracovním sešitu modlitbu „Vyznávám se…“ slovy z rámečků a celou si ji potichu přečtou.

III. ODPOVĚĎ - ODPROŠENÍ BOHA A BLIŽNÍCH

1. Uvědomění si potřeby odprošení Boha a bližních

Katecheta uvede žáky do zamyšlení se nad tím, koho jsme povinni odprosit.

Je důležité, abychom odprosili Boha a smířili se se svými bližními - našimi bratry. Všichni tvoříme jednu rodinu Božích dětí, sjednocených kolem Krista a proto jsme povinni si navzájem odpouštět.

Pán Ježíš touží, abychom se s ním setkali a tvořili jednotu Proto nás vyzývá k odprošení Boha a našich bližních.

Každý z vás se připravuje na plnou účast na mši svaté.

- Za co jsme povinni se omluvit Bohu?
- Komu z našich bližních se musíme omluvit?
- Za co se jim chceš omluvit?
- Jak to uděláš?

Poslechněte si básničku, která mluví o odpuštění.

Katecheta přečte básničku:

Když mě někdo udeří, ublíží mi nebo zraní,
je to jakoby mi hodil do srdce kamení,
které mě tíží a bolí,
jak zranění, které se špatně hojí.

Když takových kamínků je tam stále víc,
mé srdce kamení a nezná víc,
že i já někoho ranil a hříchem udolal,
zesmutněl a někdy oklamal…

Víc než kdy jindy prosím, odpusť mi,
ty kameny ze srdce vyhodím do tmy …
Tehdy srdce jak pták si zazpívá,
protože není nikdo, na koho se hněvá.
(br. T. Ruciński, „Otče náš, jak ho ještě neznáš“)

2. Zpytování svědomí a úkon kajícnosti - slavení

Katecheta vyzve žáky, aby chvíli v tichosti zpytovali svědomí a potom vede úkon kajícnosti.

Byls poslán uzdravovat duše, Pane: Smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.

Přišel jsi pozvat hříšníky, Kriste: Smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.

Sedíš po pravici Otcově a zastáváš se nás, Pane: Smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.

Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože, odpusť nám hříchy a doveď nás do života věčného.
Amen.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Téma: Ve společenství Církve odprošujeme Boha a lidi.
Mše svatá začíná vstupními obřady. Obsahují:
- znamení kříže a pozdrav,
- úkon kajícnosti,
- hymnus „Sláva“

1b. Práce v pracovním sešitu

Žáci vybarví obrázek a namalují, jak se omlouvají bližnímu.

2. Domácí úkol

Slož modlitbu, ve které se omluvíš Bohu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1324 Eucharistie je „zdrojem a vrcholem celého křesťanského života“. „Ostatní svátosti a také všechny církevní služby a apoštolská díla souvisejí s posvátnou eucharistií a jsou k ní zaměřeny. Vždyť nejsvětější eucharistie obsahuje celé duchovní dobro církve, Krista samého, našeho velikonočního Beránka.“

1325 „Společenství božského života a jednota Božího lidu, které vytvářejí podstatu církve, jsou vyjádřeny a uskutečněny eucharistií. V ní máme jak vyvrcholení činnosti, kterou Bůh posvěcuje svět v Kristu, tak i bohopoctu, kterou lidé vzdávají Kristu a skrze něj Otci v Duchu svatém.

1326 Konečně se prostřednictvím eucharistické oběti spojujeme již nyní s nebeskou liturgií a předjímaje věčný život, kdy „Bůh bude všechno ve všem“ (1 Kor 15,28).

1327 Krátce řečeno je eucharistie souhrnem a celkovým posláním naší víry: „Náš způsob myšlení se shoduje s eucharistií a eucharistie zase potvrzuje náš způsob myšlení.“

27. MŠE SVATÁ - BOHOSLUŽBA SLOVA

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že bohoslužba slova je skutečným dialogem Boha s celou Církví i jednotlivými lidmi.
- Výchova citlivého postoje na Boží slovo a uskutečňování ho ve svém životě.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí bohoslužbu slova jako dialog, rozhovor Boha s lidem shromážděným na mši svaté,
- vyjmenuje jednotlivé části bohoslužby slova.

Dovednosti: Žák
- umí se spontánně modlit;
- umí odpovědět na výzvy kněze při bohoslužbě slova.

Formován postojů
- pozorně naslouchá Božímu slovu a uskutečňuje ho ve svém životě.

Metody a techniky: řízený rozhovor, slavnostní čtení a analýza biblického textu, práce s učebnicí a kartičkou, vyprávění, zamyšlení, práce ve skupinách, vyslechnutí básně, tvorba přímluv.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartička s textem „Blahoslavení ti, kteří Boží slovo slyší a zachovávají ho“, kartička s nápisem „Bohoslužba slova“ a s názvy jejích částí.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a vyzve je k modlitbě.

2. Uvedení do tématu katecheze
Dnes si vysvětlíme druhou část mše svaté, která spočívá v naslouchání a odpovědi.
Katecheta pověsí na tabuli kartičku s částmi mše svaté (pomůcka z předchozích katechezí) a poprosí, aby si je děti připomněly. Pozornost zaměří na bohoslužbu slova.
Poslouchejme, co Pán Ježíš nám chce dnes říct.

II. POZVÁNÍ K AKTIVNÍ ÚČASTI NA BOHOSLUŽBĚ SLOVA

1. Slavnostní čtení Písma svatého
Katecheta přečte úryvek Lk 11,27-28:
Když to (Ježíš) mluvil, zavolala na něho jedna žena ze zástupu: »Blahoslavený život, který tě nosil, a prsy, které tě kojily!« On však řekl: »Spíše jsou blahoslavení, kdo slyší Boží slovo a zachovávají ho.«
- Koho chválila žena z davu?
- Co jí Ježíš odpověděl?

2. Analýza biblického textu
Katecheta zavěsí kartičku s textem nebo ho napíše na tabuli:

Blahoslavení ti, kteří Boží slovo slyší a zachovávají ho.

- Koho Ježíš nazval blahoslavenými, tedy šťastnými?
- Jak máme naslouchat Božímu slovu?
- Co to znamená „zachovávat“ Boží slovo?

3. Dialog s Božím slovem - práce s kartičkami
Dnes nás Pán Ježíš vyzývá ka naslouchání tomu, co nám říká Bůh Otec. Každou neděli a každý svátek posloucháme jeho slovo, které vypráví o jeho podivuhodných skutcích a vzbuzuje v nás úžas, radost a odvahu k překonávání těžkostí v každodenním životě. Tato Boí díla se netýkají jen minulosti, toho co již bylo, ale jsou stále aktuální. Bůh k nám mluví při mši svaté, když se čte jeho slovo.

- Jak se nazývá ta část mše svaté, ve které naslouchámе Božímu slovu? (bohoslužba slova)

Bohoslužba slova obsahuje tři čtení z Písma svatého, kázání, vyznání víry a modlitbu přímluv.

Katecheta zavěsí na tabuli kartičku:

BOHOSLUŽBA SLOVA
1. čtení (Starý zákon)
Žalm
2. čtení (Nový zákon)
Zpěv Aleluja
Evangelium
Kázání
Vyznání víry
Přímluvy

Katecheta ukazuje jednotlivé části na kartičce a v rozhovoru s dětmi je vysvětluje.

První čtení je bráno ze Starého zákona. Vypráví nám o těch, kteří žili před Ježíšem a čekali na jeho příchod. Na konci čtení lektor říká: „Slyšeli jsme slovo Boží“. Všichni odpovídáme: „Bohu díky“.

Děti to mohou společně opakovat.

Potom kantor (zpěvák) zpívá **žalm** a my opakujeme jeho refrén tak, aby obsah žalmu pronikl do našich srdcí. Je to naše odpověď na slovo Boží.

Katecheta řekne příklad refrénu žalmu z nejbližší neděle nebo např.:

„Pán je můj pastýř, nic mi neschází.“

Druhé čtení bývá z Nového zákona. Připomíná nám ty, kteří žili ve stejné době jako Ježíš a ukazuje nám život prvních křesťanů. Po tomto čtení lektor opět řekne: „Slyšeli jsme slovo Boží“. Všichni odpovídáme: „Bohu díky“.

Děti společně opakují odpověď.

Během poslouchání prvních dvou čtení a zpěvu žalmu sedíme. Na evangelium všichni vstaneme. Na naslouchání celým srdcem slovům Pána Ježíše se připravujeme zpěvem „**aleluja**“, což znamená „chvalte Pána“.

Než kněz začne číst třetí čtení, čili úryvek **evangelia**, řekne: „Slova svatho evangelia podle Matouše (Marka, Lukáše nebo Jana)“.

Odpovídáme: „Sláva tobě, Pane“.
Současně se znamenáme malým křížem:
- na čele, protože si chceme dobře zapamatovat a pochopit slova Pána Ježíše,
- na ústech - jsme připraveni o Pánu Ježíši druhým vyprávět,
- na srdci - přijímáme slova Pána Ježíše otevřeným srdcem a chceme se jimi ve svém životě řídit.
Když poslouchame evangelium, stáváme se účastníky života samotného Ježíše.
Po přečtení evangelia kněz řekne: „Slyšeli jsme slovo Boží“. Všichni odpovídáme: „Chvála tobě, Kriste“.
Všechny činnosti a dialogy je třeba s dětmi procvičit.
Po evangeliu nám kněz v **kázání** vysvětlí slovo Boží, které jsme před chvílí slyšeli. Každý, kdo pozorně poslouchá kázání, určitě v něm najde pro sebe upozornění a povzbuzení pro následující týden.
Katecheta ukáže na kartičku s částmi bohoslužby slova a zeptá se:
- O které části jsme teď mluvili?
Naslouchání Božímu slovu a kázání v nás rozhojňuje víru v Boha, proto v naději na jeho lásku nyní vyznáme svou víru v modlitbě **„Věřím v Boha“**.
Uděláme to také nyní; povstaneme a vyznáme Bohu svou lásku a víru v jeho přítomnost.
Katecheta může odrecitovat sám, nebo společně s dětmi Krédo.
Po vyznání víry se modlíme za všechny lidi. Vždyť chceme, aby všichni byli šťastní a pociťovali Boží lásku. V modlitbě **přímluv** prosíme Boha o pomoc. Modlíme se za Církev, národy a vlády, za ty, kteří trpí, za ty, kteří již odešli z tohoto světa a také za místní společenství shromážděné na mši svaté. Po každé prosbě odpovídáme: „Prosíme tě, vyslyš nás“. Odpověď můžeme i zpívat. Modlitbou přímluv končí bohoslužba slova.
Žáci v pracovních sešitech nalepí odpovídající nálepky k jednotlivým částem bohoslužby slova (kdy posloucháme Boží slovo a kdy na ně odpovídáme).

III. ODPOVĚĎ - PŘIJETÍ BOŽÍHO SLOVA A ŽIVOT PODLE JEHO PŘIKÁZÁNÍ

1. Vyprávění

Katecheta připraví žáky na poslouchání následujícího vyprávění.

Boží slovo přijaté s vírou a upřímná modlitba proměňují lidské srdce a činí ho šťastným. Poslouchejte toto vyprávění.

Písmo svaté - kompas života

Celou cestu domů Dominik přemýšlel o tom, co slyšel v náboženství.

- Náš život je cesta k Bohu - říkal katecheta a držel v levé ruce kompas a v pravé Písmo svaté. - Mapou na této cestě je svědomí a kompasem, který vždy ukáže správný směr a nedovolí nám zabloudit je Boží slovo.

Katechetova slova zaujala Dominika natolik, že se rozhodl podniknout při nedělní mši svaté jeden pokus. Do té doby čtení a evangelium jen poslouchal, ale málokdy je i slyšel. Zapamatoval si snad jen něco málo z evangelia, ale čtení a žalm mu úplně unikaly. Tuto neděli chtěl Dominik pozorně naslouchat celé bohoslužbě slova a zapamatovat si vše. Jaký byl jeho údiv, když hned první čtení potvrdilo správnost jeho rozhodnutí.

- „Tato má slova si vložte do srdce a do své duše," - začal číst lektor - „přivažte si je jako znamení na ruku a ať jsou jako pásek na čele mezi vašima očima."

Dominik byl upřímně zaskočený, jak rychlá byla Boží odpověď na jeho hledání. Nečekal však, jak jeho život odmění druhé čtení.

- „Všichni zhřešili…" - zahřměla slova lektora a Dominik si v tu chvíli se studem vzpomněl na všechna svá provinění - „…jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši."

Chlapec se podíval na kříž stojící u oltáře a vzpomněl si na křížek, který dostal loni od babičky k prvnímu svatému přijímání a který schoval do šuplíku.

- „Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří."

Když zazněl zpěv Aleluja, Dominik se rozhodl, že ode dneška bude křížek nosit, aby děkoval Ježíši za jeho utrpení a smrt, za jeho lásku a milosrdenství.

Po návratu domů Dominik namaloval velký obrázek k nedělnímu evangeliu. „Každý tedy, kdo slyší tato má slova a podle nich jedná, může se srovnat s moudrým člověkem, který si postavil dům na skále. Přišel déšť, přivalila se povodeň, přihnala se vichřice a opřela se do zdí domu - ale dům se nezřítil, protože měl základy na skále.“ - zněla chlapci v uších slova evangelia. Když obrázek dokončil, přidal ještě popis. Na dům napsal „Dominik“ a na kálu „Ježíš Kristus“. Dolů pod obrázek napsal slova žalmu: „Radujte se z Hospodina a jásejte, spravedliví, plesejte všichni, kdo máte přímé srdce!“ Chlapec se cítil výjimečně. Věděl, že zkouška, kterou dělal při nedělní Eucharistii, změní k dobrému jeho život.
Po další hodině náboženství šel Dominik za katechetou, aby se s ním rozdělil o svou radost z objevu Božího slova.
- Chtěl bych… chci poděkovat - začal a nevěděl, jak by měl svoji vděčnost vyjádřit.
- Za co? - divil se katecheta.
- Za to, co jste nám říkal o Božím slově - objasnil Dominik.
- Pomohlo to? - zeptal se s radostí katecheta.
- A jak! - potvrdil chlapec.
- Perfektní! - měl radost učitel. - A tady - podával Dominikovi kompas - abys na to nikdy nezapomněl.
Ve vyprávění byly použity úryvky ze čtení z 9. neděle během roku cyklus A.

2. Naslouchání verši
Katecheta přečte následující:
Nauč nás, Pane:
aby naše ruce sloužily těm,
kteří nemají ruce;
aby naše oči a uši sloužily těm,
kteří nevidí a neslyší;
aby naše nohy sloužily těm,
kteří jsou upoutáni na invalidní vozík;
aby naše slova a smích sloužily těm,
kteří neumí mluvit

a nedokážou se usmát;
aby naše myšlenky a srdce všem ukazovaly
TVOJI LÁSKU.

3. Tvorba přímluv - práce ve skupinkách
Katecheta vyzve žáky, aby utvořili skupinky a vypracovali v nich přímluvy. Mohou se potom použít při závěrečné modlitbě.

4. Zamyšlení
Již víme, jak se máme aktivně účastnit mše svaté. Mohli bychom se tedy zamyslet, jak jsme na tom do této doby byli.
- Jak jsi poslouchal Boží slovo?
- Jak jsi odpovídal na výzvy lektora?
- Jak ses připojoval ke zpěvu žalmu?
- Jak jsi naslouchal evangeliu?
- Jak jsi poslouchal výklad kněze v kázání?
- Jak ses zapojil do vyznání víry?
- Jaký byl tvůj postoj při přímluvách?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Katecheta vyzve ke společné modlitbě.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Bohoslužba slova - dialog Boha s Církví
Děti si přepíší do sešitu text z kartičky a jednotlivé části bohoslužby slova označí dvěma barvami - jednou ty, kdy Bůh mluví k nám a druhou ty, kdy my odpovídáme Bohu.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci nakreslí nebo nalepí obrázek toho, za koho se chtějí modlit a napíší prosbu za toho člověka.

3. Domácí úkol

1. Naučit se zpaměti části bohoslužby slova.
2. Složit přímluvy za Církev, národy, trpící a zemřelé a za účastníky mše svaté.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1349 Bohoslužba slova zahrnuje „spisy proroků“, to je Starý zákon, a „paměti apoštolů“, neboli jejich listy a evangelia; jež vybízí přijmout toto slovo „jako slovo Boží, jímž skutečně je“ (1 Sol 2,13), a uskutečňovat je, následují přímluvy za všechny lidi, podle apoštolova slova: „První věc, ke které vybízím, je tato: ať se konají modlitby prosebné, přímluvné i děkovné za všechny lidi, za krále a za všechny, kdo mají moc“ (1 Tim 2,1-2).

28. MŠE SVATÁ - BOHOSLUŽBA OBĚTI - PŘINÁŠENÍ DARŮ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Pochopení smyslu přinášení obětních darů - materiálních i duchovních.
- Formování postoje spoluobětování při mši svaté.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- zná zpaměti aklamaci: „Ať ji přijme ke své slávě a k spáse světa“,
- vyjmenuje dary přinášené na oltář při mši svaté.

Dovednosti: Žák
- zdůvodní, co je oběť duchovní a materiální.

Formován postojů
- spoluobětuje se s Kristem při mši svaté.

Metody a techniky: řízený rozhovor, promítání filmu (nebo prezentace obrázků), práce s liturgickým textem, vyprávění, zamyšlení, procesí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, film nebo ilustrace z této části mše svaté (přinášení a obětování darů, sbírka „do zvonečku“), kartička s částmi mše svaté a bohoslužby slova.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti, zkontroluje domácí úkoly a vyzve ke společné modlitbě formou přímluv.

2. Navázání na předchozí katechezi
Katecheta dětem připomene části mše svaté i jednotlivé části bohoslužby slova. Rozdělí třídu na dvě skupiny, jedna bude jmenovat

části bohoslužby slova, kdy Bůh mluví k nám a druhá vyjmenuje ty, kdy my odpovídáme Bohu.
Bůh nás živí svým slovem. Boží slovo je živé a skutečné, to znamená, že může a má přinášet ovoce v našem životě. Odpovídáme na ně nejen svými slovy, ale především skutky. Proto po bohoslužbě slova následuje bohoslužba oběti, která začíná přinášením a přípravou darů.
Katecheta zavěsí kartičku s částmi mše svaté a požádá děti, aby přečetly, co následuje po bohoslužbě slova.

II. POZVÁNÍ K OBŘADU PŘINÁŠENÍ DARŮ

1. Vysvětlení symboliky a důvodu přinášení darů - promítání filmu

Katecheta promítne obětní průvod při mši svaté, nebo ukáže obrázky. Nejdříve ale řekne:
Každý dar, který dává jeden člověk druhému, je darem přinášeným Pánu Bohu. Tak tomu bylo již v počátcích Církve. První křesťané přinášeli na mši svatou chléb, víno, ovoce, látky, vosk a všelijaké další věci. To byl jejich díl práce. Část těchto darů sloužila ke slavení mše svaté, zbytek se rozdal mezi chudé.
Dary přinášené do svatyně byly projevem lásky k bližním. Svatý Lukáš píše ve Skutcích apoštolů: „Měli jedno srdce a jednoho ducha“ (Sk 4,32). Pán Ježíš zase řekl: „Co jste udělali pro jednoho z těchto mých nejnepatrnějších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 25,40).
Katecheta se zeptá:
- Jak probíhá přinášení darů při mši svaté?
- Co lidé přinášejí k oltáři?
- Pro koho jsou přinášeny tyto dary?
- Jaké dary přinášíme na oltář při každé mši svaté?

Nejdůležitějšími dary, které Církev přináší k oltáři je chléb a víno, které se později stanou Tělem a Krví Pána Ježíše. Chléb, který přinášíme, symbolizuje lidskou práci. Víno zase symbolizuje utrpení a radost.
Když kněz pokládá na oltář chléb a víno, každý z nás vkládá do těchto darů to, co symbolizují - obtíže práce, utrpení, nemoci i naši radost. Celý náš život, který společně s Kristem obětujeme Bohu jako dar.
Žáci si v pracovním sešitě nalepí nálepky s přinášenými dary.

2. Práce s liturgickým textem
Katecheta zavěsí kartičku s textem:

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože celého světa.
Z tvé štědrosti jsme přijali chléb, který ti přinášíme.
Je to plod země a plod lidské práce,
a stane se nám chlebem věčného života.

- Co tato modlitba říká o chlebu?

Odpovídáme na ni slovy:
„Požehnaný jsi, Bože, navěky.“.
Stejná slova říkáme, když kněz pronese požehnání nad vínem.

3. Vysvětlení smyslu peněžních darů
Katecheta ukáže obrázek vybírání „do zvonečku“.
- Co ještě přinášíme v oběť?
- Komu jsou tyto peníze určeny?
Katecheta shrne:
Peněžní oběť znamená také lidskou snahu. Nepracujeme totiž proto, abychom měli peníze, ale abychom měli chléb a mohli se s ním podělit s bližními. Tyto peníze jsou určeny nejen na údržbu kostela, ale také jako pomoc pro chudě, na misie, na podporu mladých kněží, pro katolické školství.

III. ODPOVĚĎ - SVĚDOMITÁ ÚČAST NA PŘINÁŠENÍ DARŮ K OLTÁŘI

1. Vyprávění
Katecheta přečte vyprávění:
V jednom africkém kostele během oběry procházeli určení lidé s velkým proutěným košem, takovým, do jakého se sbírá maniok.

V poslední řadě kostelních lavic seděl chlapeček, který se zamyšleně díval na blížící se košík, protože neměl nic, co by do něj Bohu dal jako svou oběť.
- Jedinou věc, kterou mám, obětuji Bohu - sebe.

(B. Ferrero, „Zpěv cvrčka“)

2. Náš podíl na Kristově oběti - řízený rozhovor

Katecheta se ptá:
- Kdo sebe sama, celý svůj život obětoval Bohu?
- Co je třeba, abychom se Ježíši podobali?

Když se na nás kněz při mši svaté obrací slovy: „Modlete se, bratři a sestry, aby se má i vaše oběť zalíbila Bohu, Otci všemohoucímu.“, odpovídáme slovy: „Ať ji přijme ke své slávě a k spáse světa“.

Žáci otevřou učebnici na straně 69 a najdou tam slova kněze „Modlete se…“ a nahlas přečtou odpověď na ně.

S radostí očekáváme den, ve kterém se budete moci plně zúčastnit mše svaté, a přijmete ten největší dar - Pána Ježíše. Všichni se na tento den připravujeme. Rodiče určitě objednali krásné květy, pomůžou s výzdobou a uklidí v kostele.

Každý z vás může do daru chleba a vína vložit i své dary.
- Co obětujeme Pánu Ježíši?

Jaký dar připravíš pro ostatní děti?

Žáci v pracovním sešitu doplní text modlitby slovy z rámečků.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Jako modlitbu na závěr si můžete zazpívat písničku z Hosany I. - vše, co mohu dát (271).

2a. Zápis do sešitu

Téma: S Kristem přinášíme Bohu dary

„Kéž Pán přijme oběť tvých rukou ke chvále a slávě svého jména a k prospěchu našemu i celé své svaté Církve.“

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vybarví obrázek a do obětního košíku nakreslí nebo napíší, co mohou přinést Bohu v oběť.

3. Domácí úkol
Nakresli, co můžeš Bohu obětovat při mši svaté (např. květiny, chléb, peníze, apod.) a vysvětli, k čemu tvůj dar může sloužit.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1350 Předložení obětních darů (offertorium). Přinášejí se někdy v průvodu, chléb a víno, které kněz bude jménem Krista obětovat v eucharistické oběti, v níž se stanou jeho tělem a jeho krví. Je to úkon samého Krista při Poslední večeři, „když vzal chléb a kalich". „Jen církev může přinášet Stvořiteli tuto čistou oběť tím, že mu s díkůvzdáním obětuje to, co pochází z jeho stvoření." Přinášení darů a jejich kladení na oltář přebírá Melchizedechův úkon a klade Stvořitelovy dary do Kristových rukou. On pak ve své oběti přivádí k dokonalosti všechny lidské pokusy přinášet oběti.

29. MŠE SVATÁ - BOHOSLUŽBA OBĚTI - PROMĚŇOVÁNÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Odhalení mše svaté jako Ježíšovy a naší oběti.
- Výchova k postoji spoluobětování s Kristem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí mši svatou jako oběť Krista i Církve.

Dovednosti: Žák
- dokáže ukázat spojení Kristovy oběti ve večeřadle, na kříži a na oltáři.

Formován postojů
- obětavě se zapojuje při oběti Krista a Církve.

Metody a techniky: práce s obrázky, analýza biblického textu ilustrovaná obrazem, práce s učebnicí, vyprávění, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, ilustrace (Poslední večeře, ukřižování, mše svatá), fotografie M. Kolbeho, Damiána de Veuster, kartička s textem „Tvou smrt zvěstujeme…“

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a vyzve ke společné modlitbě písní „Vše, co mohu dát“.

2. Navázání na předchozí katechezi
Katecheta se ptá:
- Čím začíná bohoslužba oběti?
- Jaké dary jste přinesli Bohu minulou neděli při mši svaté?
- Jak nazýváme nesobecký dar přinesený Bohu? (oběť)

- Co to znamená obětovat?
- Co a komu můžeme obětovat?
- Co to znamená obětovat sebe, svůj život?

3. Vyprávění spojené s prezentací fotografií

Katecheta pověsí na tabuli fotku Maxmiliána M. Kolbeho a povypráví jeho příběh:

Svatý Maxmilián

Pochází ze Zduńska Wola v Polsku a s jménem Rajmund se narodil r.1894. Při vstupu k minoritům dostal jméno Maxmilián. Knězem se stal v Římě. Po doktorátu se vrátil do Polska r.1919, zorganizoval "Armádu Neposkvrněné Panny" a založil centrum tiskového apoštolátu Niepokalanow. Jako misionář působil přes 6 let v Japonsku a pak byl v rodné zemi představeným kláštera do r. 1939, kdy byl poprvé zatčen. Po druhém zatčení r. 1941 se stal vězněm v Osvětimi. Zde nabídl svůj život za spoluvězně a otce rodiny Františka Gajowniczka, což znamenalo rozsudek smrti hladem. Po 21 dnech v bunkru smrti ho věznitelé usmrtili fenolovou injekcí. Pan František se v roce 1982 zúčastnil na slavnosti, kdy papež svatořečil otce Maxmiliána.

4. Nastínění nového tématu

Dnes budeme mluvit o té části mše svaté, ve které ja Pán Ježíš mezi námi přítomný ve svém Těle a Krvi a obětuje za nás svůj život.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM, KTERÝ SE OBĚTUJE ZA NÁS

1. Čtení z Písma svatého a prezentace obrázku

Katecheta přečte úryvek 1 Kor 11,23b-25:

Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vykonal děkovnou modlitbu, rozlámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.“ Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, čiňte to na mou památku.“

Jedno z dětí může na tabuli zavěsit obrázek Poslední večeře. Katecheta se potom zeptá:
- Kdy se Pán Ježíš modlil nad chlebem a vínem?
- Jaká slova řekla nad chlebem a vínem?

2. Rozbor biblického textu
Pán Ježíš obětoval za nás ve večeřadle sám sebe. Proměněním chleba ve své Tělo a vína ve svou Krev nám chtě říct, že jeho Krev bude oddělena od jeho Těla, tedy že zemře.
- Kdy se splnila tato předpověď?

2.1 Jednota oběti kříže a večeřadla
Katecheta zavěsí vedle předchozího obrázku obrázek ukřižovaného Pána Ježíše.
Ve večeřadle i na kříži se Pán Ježíš obětoval za nás a za všechny lidi.
- V čem se tyto oběti liší?
Je to ta stejná oběť jen přinesená jiným způsobem: ve večeřadle nekrvavým způsobem a na kříži krvavým - v utrpení a smrti. Pán Ježíš ji přinesl Bohu z lásky a poslušnosti.

2.2 Mše svatá je zpřítomněním oběti Pána Ježíše
Katecheta ještě jednou přečte text 1 Kor 11,23b-25 a potom se zeptá:
- Jaký příkaz v tomto textu dal dvakrát Pán Ježíš?
- Kdo ho dnes plní?
- Jakým způsobem?
Katecheta ukáže dětem obrázek ze mše svaté (proměňování) a zavěsí ho na tabuli.
Kněz, který slouží mši svatou, plní příkaz Pána Ježíše a jeho slova vyslovuje nad chlebem a vínem a tato slova jsou pro nás velmi důležitá. Během mše svaté je totiž zmrtvýchvstalý Kristus přítomný mezi námi a obětuje Bohu Otci své Tělo a svou Krev. To ale my nemůžeme vidět. Je to „velké tajemství naší víry“. Vidíme jen způsoby chleba a vína, ale věříme Pánu Ježíši i slovům kněze: „Tajemství víry“ a s radostí odpovídáme: „Tvou smrt zvěstujeme…“

Katecheta text této modlitby zavěsí na tabuli a s dětmi procvičí její recitaci. Žáci potom doplní v pracovním sešitu text slovy z rámečků.

III. ODPOVĚĎ - PŘIPRAVENOST KE SPOLUOBĚTOVÁNÍ SE S KRISTEM

1. Vyprávění spojené s prezentací fotografie

Katecheta přečte vyprávění o životě sv. Damiána a na tabuli zavěsí jeho fotografii.

Svatý Damián

Svatý Damián pracoval mezi malomocnými. Nešlo mu vypořádat se se všemi těžkostmi a tak chtěl své místo opustit. Před odjezdem sloužil ještě poslední mši svatou. V okamžiku proměňování se mu zdálo, že v hostii uviděl obličej Pána Ježíše. Ke svému údivu spatřil, že ta tvář je pokrata malomocenstvím podobně, jako tváře lidí, mezi kterými pracoval.

Při každé mši svaté se Pán Ježíš zpřítomňuje, to znamená, že je mezi námi. Dělá to z lásky ke každému člověku. Pán Ježíš touží, abychom my, kteří žijeme z jeho lásky, odpovídali svou láskou na tu jeho. Od P. Damiána žádal takovou oběť, když mu ukázal svoji tvář pokratou malomocenstvím. Otec Damián pochopil a zůstal mezi malomocnými až do smrti. Učinil to z poslušnosti k povolání a také z lásky k Ježíši a lidem, ke kterým ho Pán Ježíš poslal.

2. Naše spoluobětování při mši svaté

Při oběti Pána Ježíše bylo nejdůležitější jeho úplné odevzdání se Otci, poslušnost vyplývající z lásky k Bohu a lidem. To stejné očekává Pán Ježíš od nás. Chce, abychom zcela poslouchali Boha Otce z lásky, tak jak on. Naši ochotu k poslušnosti vyjadřujeme Bohu slovem „Amen“ na konci modlitby kněze: „Skrze něho (Krista) a s ním a v něm je tvoje všechna čest a sláva, Bože Otče všemohoucí, v jednotě Ducha svatého po všechny věky věků.“ Tehdy nejlépe velebíme Boha a ukazujeme mu svou lásku. To je naše spoluobětování s Kristem.

Katecheta s dětmi procvičí další část liturgického dialogu.

3. Zpytování svědomí
Katecheta utiší třídu a položí otázky k zamyšlení:
Přemýšlej:
- Na jaký úmysl obětuješ svoji účast na nedělní mši svaté?
- Jak se snažíš v každodenním životě poslouchat Boha?
- Jak se snažíš milovat Boha a bližní?
- Jakým způsobem se při mši svaté spoluobětuješ s Kristem Bohu Otci?
- Jak se chováš při bohoslužbě oběti?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Katecheta vyzve ke zpěvu písně: „Je to jeden chléb a my, ač je nás mnoho, / tvoříme jedno tělo, / vždyť my všichni jsme účastni jednoho chleba a jednoho kalicha.“ (Kancionál 798).

2a. Zápis do sešitu
Téma: Ježíš proměňuje chléb ve své Tělo a víno ve svou Krev.
Při každé mši svaté se za nás zmrtvýchvstalý Kristus obětuje pod způsobami chleba a vína.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci vybarví obrázek s eucharistickými symboly a dokreslí sebe při mši svaté u oltáře.

3. Domácí úkol
Napiš, o jakém tajemství mluví kněz, když řekne: „Tajemství víry“.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
1352 Anafora. Eucharistickou modlitbou, modlitbou díkůvzdání a proměňování se dostáváme k srdci a k vrcholu bohoslužby: V prefaci církev vzdává díky Otci, skrze Krista v Duchu svatém, za všechna jeho díla, za stvoření, vykoupení i posvěcení. Tím se celé společenství

spojuje s nepřetržitou chválou, kterou nebeská církev, andělé a všichni svatí zpívají třikrát svatému Bohu.

1353 V epiklezi prosí církev Otce, aby poslal svého svatého Ducha (nebo moc svého požehnání) na chléb a víno, aby se jeho mocí staly tělem a krví Ježíše Krista, a aby ti, kdo se podílejí na eucharistii, byli jedno tělo a jeden duch (některé liturgické tradice kladou epiklezi po anamnezi). V pronášení slov o ustanovení účinnost Kristových slov a úkonů a moc Ducha svatého zpřítomňují svátostně jeho tělo a krev pod způsobami chleba a vína, jakož i jeho oběť přinesenou na kříži jednou provždy.

1354 V anamnezi, která následuje, připomíná církev utrpení, zmrtvýchvstání a slavný návrat Ježíše Krista; předkládá Otci oběť jeho Syna, který nás s ním smiřuje. V přímluvách dává církev najevo, že se eucharistie slaví ve společenství s celou nebeskou i pozemskou církví živých i mrtvých a ve společenství s pastýři církve, s papežem, diecézním biskupem, s jeho kněžstvem a jáhny a se všemi biskupy světa a s jejich církvemi.

30. MŠE SVATÁ - BOHOSLUŽBA OBĚTÍ - SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání pravdy, že mše svatá je hostina Krista a Církve.
- Výchova k pokornému postoji očekávání na sjednocení s Kristem ve svatém přijímání.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí mši svatou jako hostinu Krista a Církve,
- ukáže ve mši svaté prvky hostiny.

Dovednosti: Žák
- zdůvodní, proč je mše svatá hostina;
- dokáže vysvětlit ovoce svatého přijímání v životě člověka.

Formován postojů
- touží po plném sjednocení se s Kristem ve svatém přijímání.

Metody a techniky: řízený rozhovor, scénka, práce s ilustracemi, analýza biblického textu, slavení, vyprávění, zamyšlení.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, ubrus, chléb, obrázky (hostina - jídlo, mše svat - sv. přijímání, setník před Ježíšem).

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Příprava stolu
Katecheta poprosí několik dětí o přípravu stolu. Pokryjí ho ubrusem a položí na něj chléb. Jedno dítě si může sednout do čela - jako domácí, ostatní po stranách stolu - jako hosté.
Katecheta se zeptá:
- Kdo z vás byl někdy na slavnostní hostině?
- Co se na ní dělá?
- Kdo by mohl takovou hostinu připravit u vás doma?

- Kdo pozývá na tuto hostinu? (domácí pán, hlava rodiny)

2. Nastínění obsahu katecheze
Již jsme přirovnali mši svatou ke slavnostní hostině, na kterou nás zve Pán Ježíš. Dnes si důkladně probereme ten okamžik mše svaté, ve kterém nás Pán Ježíš sytí ze svého stolu.

3. Modlitba
Píseň 798 z Kancionálu.

II. POZVÁNÍ KE STOLU S PÁNEM JEŽÍŠEM

1. Srovnání mše svaté s hostinou - práce s obrázky
Katecheta umístí na tabuli nápisy a obrázky představující slavnostní hostinu a mši svatou.
Zamysleme se společně, proč mši svatou nazýváme také hostina.

HOSTINA	**MŠE SVATÁ**
pán domu	Pán Ježíš
hosté	pokřtění lidé, hosté, Církev
jídlo	Tělo a Krev Pána Ježíše

Nejlepší odpovědi žáků zapíšeme na tabuli. Katecheta potom shrne:
Mše svatá je hostina. Jsme na ni pozváni Pánem Ježíšem. Scházíme se v jeho domě u stolu, čili u oltáře. Posloucháním Božího slova a zapojováním se do mše svaté svými odpověďmi se připravujeme na pozvání k přijetí Pokrmu.
- Co je tímto pokrmem?
Jakými slovy nás Pán Ježíš zve k jeho přijímání?
Pod jakou způsobou je tento pokrm?
Abychom se dobře připravili na přijetí Těla Pána Ježíše ve svatém přijímání, nesmíme zapomenout na eucharistický půst. Hodinu před přijetím sv. přijímání nesmíme nic jíst.

2. Čtení a rozbor Písma svatého
Dvě děti se postaví vedle katechety se zapálenými svícemi. Katecheta slavnostně přečte úryvek Jan 6,55-56:

Mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.
- Jak Pán Ježíš nazývá své tělo?
- Co nám tento pokrm dává?
Katecheta shrne:
Mše svatá je hostina Božích dětí (Církve) s Kristem. Přijímáme jeho Tělo a Krev a spolu s ním máme podíl na jeho obětní hostině.

3. Příprava na plnou účast na Eucharistii
Na každou hostinu je třeba se připravit.
Pokud jdeme na nějakou slavnost, slavnostně se oblečeme, připravíme. Při mši svaté je slavnostním okamžikem svaté přijímání. K němu se musíme také speciálně připravit: před přijetím Těla Kristova nesmíme hodinu nic jíst, pít můžeme jenom vodu. Tuto přípravu nazýváme: eucharistický půst.
Katecheta se zeptá:
- Jak se nejlépe připravíme na hostinu s Pánem Ježíšem?
- V čem spočívá plná účast na mši svaté?
Katecheta rozmlouvá s žáky a pozornost směřuje nutnost odprošení se Bohu za hříchy, pozorné poslouchání Božího slova, zapojení se do recitace textů, odpovědí na výzvu kněze, společný zpěv a stejný postoj v lavici.
Plně se účastnit na hostině Pána Ježíše mohou jenom ti, kteří žijí se všemi v pokoji a na nikoho se nehněvají. Proto nás kněz před sv. přijímáním vyzývá: Pozdravte se navzájem pozdravením pokoje“. Na tato slova můžeme podat ruce těm, kteří stojí blízko nás, nebo jen poklonit s úsměvem hlavou.
Každý z nás si musí uvědomovat, že se celým svým životem má připravovat k této hostině (svatému přijímání) a i tak jí nebude nikdy hoden. Ježíš je svatý, bez hříchu, a my jsme hříšní. Kdo ho chce přijmout, stojí před ním v pokoře a zve ho do svého srdce.

4. Biblické vyprávění s prezentací obrázků
Katecheta vypráví o setníku z Kafarnaa (Lk 7,6-9):

Ježíš tedy šel s nimi. Když už nebyl daleko od toho domu, poslal k němu setník přátele se vzkazem: „Pane, neobtěžuj se! Vždyť nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu; proto jsem si ani netroufal přijít k tobě osobně. Ale řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven. Vždyť já sám jsem člověk podřízený, ale také mám pod sebou vojáky; řeknu jednomu: ‚Jdi!', a jde, a jinému: ‚Pojď!', a přijde, a svému služebníkovi: ‚Udělej tohle!', a udělá to." Když to Ježíš uslyšel, podivil se mu; obrátil se k lidu, který ho následoval, a prohlásil: „Říkám vám: Ani v izraelském národě jsem nenašel takovou víru."
Potom katecheta ukáže obrázky k tomuto příběhu a zeptá se:
- Čím setník potěšil Ježíše?
- Jakými slovy vyjádřil svou pokoru?

5. Vysvětlení obřadu svatého přijímání
Katecheta zopakuje setníkova slova:
„Pane, neobtěžuj se! Vždyť nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu; proto jsem si ani netroufal přijít k tobě osobně. Ale řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven."
- Odkud tuto setníkovu modlitbu známe?
- Kdy se ji modlíme?
- Co jí chceme vyjádřit?
Před svatým přijímáním říkáme Ježíši, který chce k nám přijít: „Pane, nezasloužím si…"
S vědomím, že nás miluje a slyší, se nyní postavme a řejněme mu ta slova: „Pane, nezasloužím si…"
Ježíš ví, jací jsme a přesto touží k nám přijít, protože nás miluje. Když kněz ukazuje eucharistický Chléb a říká: „Tělo Kristovo", odpovídáme „Amen". Tím způsobem ukazujeme svoji víru v přítomnost Pána Ježíše pod způsobou chleba a zveme ho do našeho srdce.
Katecheta vyzve žáky k otevření učebnic a procvičí s každým osobně dialog před přijetím svatého přijímání.
Žáci si tento dialog zapíší do pracovního sešitu do „bublin".

6. Zamyšlení nad chlebem

Obraťme svoji pozornost na stůl, který jsme připravili na začátku dnešní hodiny. Leží na něm chléb.
- Co je potřeba k tomu, aby chléb vznikl?
Odpovědi žáků můžeme zapisovat na tabuli.
Katecheta poprosí, aby si každé dítě ulomilo kousek chleba a pokračuje:
Každý z vás drží kousek chleba. Je v něm mouka, sůl, voda, kvasnice a vůbec všechno, co je potřeba, aby mohl vzniknout.
Podobný chleba se při mši svaté mění v Tělo Pána Ježíše. V tom chlebě je Pán Ježíš skutečně přítomen a přichází k nám, aby byl naší radostí, aby byl „Bohem s námi".

III. ODPOVĚĎ - TOUHA SJEDNOTIT SE S KRISTEM VE SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ

1. Vyprávění
Katecheta vypráví:

Dar prvního svatého přijímání

Amálka stála u otevřeného okna a kochala se krásným knětnovým večerem. Ve vzduchu voněl bez, konvalinky a fialky. Na větvičce jasmínu zpíval slavík. Děvče si chtělo zapamatovat každý okamžik tohoto krásného, končícího se dne. V její mysli pluly obrazy z dnešního dne: rozsvícený vyzdobený kostel, požehnání rodičů, očekávání prarodičů, srdečná přání a úsměvy hostů, kamarádi a kamarádky stejně šťastni a krásní, že byli až k nepoznání a potom ta dlouho očekávaná chvíle, okamžik přijetí Pána Ježíše ve svatém přijímání. Moc si chtěla tento den zachovat ve svém srdci.
Rozhlédla se po pokoji. Všudy byly kytice květů a dárky, které ji více zarážely, než těšily.
- Přece všechny ty květy a dary patří tobě, Pane Ježíši - myslela si Amálka, když se dívala na dárky, které dostala. - Přece ty zasluhuješ, aby se ti děkovalo. To ty s námi zůstáváš ve svatém přijímání. Ty jsi z lásky k nám přinesl oběť svého života. Ty nás sytíš svým Tělem.
Náhle radost děvčátka přetrhly smutné myšlenky.

- Byl to tak krásný den, ale trval tak krátce. Ráno mě čeká zase tolik těžkých věcí: ranní vstávání, dopsání domácích úkolů, písemka z angličtiny, návštěva u zubaře, kroužek gymnastiky, čtení povinné četby. Jak si s tím vším mám poradit? - zesmutněla Amálka.
Celá skleslá šla ke stolku, na kterém ležela památka na první svaté přijímání. Vzala obrázek a opatrně ho pověsila na zeď. To místo jí připravil už dříve táta.
- Díky tomu si budeš lehčeji pamatovat, že Pán Ježíš je s tebou vždy a všude, v každém okamžiku tvého života: v radosti i bolesti, ve zdraví i nemoci, když se učíš i když odpočíváš - připomněla si, co táta říkal, když se dívala na svou památku. Mezi mnoha hezkými blahopřáními uviděla i blahopřání od mámy.
- Milovaná dceruško, každý den svěřuj svůj život Pánu Ježíši - přečetla Amálka a úsměv se jí rozlil po tváři. - Milovaní rodiče - pomyslelo si děvče a poklekla u postele, aby obětovala svůj život Ježíši a poděkovala mu za dar prvního svatého přijímání. Slova která jí plynula ze srdce se sama skládala do modlitby:
Chci, aby byl Pán Ježíš hostem mého srdce,
vedl mne cestou víry a lásky.
Svěřuji ti, Pane, celé žití své,
protože od nynějška bude moje srdce tvé.
Kéž se nikdy těžkostmi netrápí,
jsi, Pane, se mnou, všechno dokážu.

2. Zpytování svědomí
Blíží se den, kdy se i vy budete plně účastnit mše svaté. Pán Ježíš vás již pozval na hostinu a vy se na ni připravujete.
Přemýšlejte:
- Jak se připravujete na setkání s Pánem Ježíšem?
- Jak často děkujete Pánu Ježíši, že s námi zůstává pod způsobou chleba a vína?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Společně můžeme jako modlitbu zazpívat písničku „Díky“ (Hosana I. - 443).

2a. Zápis to sešitu
Téma: Pán Ježíš nás ve svatém přijímání sjednocuje
Mše svatá je obětní hostina, při které přijímáme svaté přijímání a sjednocujeme se s Kristem.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci napíší do kroužků svoje jméno a jména spolužáků, se kterými se připravují na přijetí Těla Kristova.

3. Domácí úkol
Napiš, kdo je hostitelem při mši svaté a jak tě může pohostit.

Slovo pro katechetu
Z Kazechismu Katolické církve
1355 Při přijímání, jemuž předchází modlitba Páně a lámání chleba, dostávají věřící „nebeský chléb“ a „kalich spásy“, tělo a krev Krista, který se dal „za život světa“ (Jan 6,51). Protože tento chléb a toto víno byly podle tradičního vyjádření „proměněny modlitbou díkůvzdání (eucharistie)“, „nazýváme tento pokrm eucharistie a nikomu není dovoleno, aby se jí účastnil, leč tomu, kdo věří, že naše učení je pravdivé, kdo se očistil koupelí na odpuštění hříchů a k znovuzrození a kdo žije tak, jak učil Kristus“.
1384 Pán se k nám obrací s naléhavou výzvou, abychom ho přijímali v eucharistické svátosti: „Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život“ (Jan 6,53).
1385 Abychom odpověděli na tuto výzvu, musíme se připravit na tuto tak velikou a tak svatou chvíli. Svatý Pavel nás vybízí ke zpytování svědomí: „Kdo by tedy jedl chléb (Páně) nebo pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto musí člověk sám sebe zkoumat, a

tak ať chléb jí a z kalicha pije. Kdo totiž jí a pije, a tělo (Páně) nerozlišuje (od obyčejného chleba), jí a pije si odsouzení“ (1 Kor 11,27-29). Kdo si je vědom, že se dopustil těžkého hříchu, musí přijmout svátost pokání, dříve než přistoupí k přijímání.

31. MŠE SVATÁ - ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Poznání a pochopení smyslu rozeslání na konci mše svaté.
- Motivace k vydávání svědectví Kristovi slovem i životem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vyjmenuje části závěrečných obřadů mše svaté.

Dovednosti: Žák
- vysvětlí slova: „Jděte ve jménu Páně“.

Formován postojů
- aktivně se zapojuje do poslání Církve;
- slovem i skutkem vydává svědectví o Kristu.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s učebnicí, práce s kartičkami, nedokončené věty, hádanka, rozbor biblického textu, vyprávění.
Didaktické pomůcky: obrázek závěrečných obřadů mše svaté (kněz udělující požehnání), kartičky s nápisy: „Závěrečné obřady“ a „Jděte ve jménu Páně“ a textem závěrečného požehnání.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a navázání na předchozí katecheze
Katecheta vyjádří svou radost z přítomnosti dětí na katechezi.
Na tabuli umísí ilustrace týkající se mše svaté a připomene obsah předchozích hodin.
- Co to je mše svatá?
- Z jakých částí se skládá?
- O jakých částech mše svaté jsme již mluvili?
- Proč je pro nás mše svatá tak důležitá?

Katecheta shrne:

Při každé mši svaté nás Pán Ježíš sjednocuje se sebou i se všemi, kteří patří do společenství Církve. Cítíme se tak více dětmi Božími i navzájem bratry. Ježíš naplňuje naše srdce pokojem a radostí, tak jak kdysi naplňoval srdce svých učedníků a apoštolů.

2. Modlitba

Katecheta vyzve děti k modlitbě:

S díky Ježíši za jeho slovo i Tělo povstaňme, abychom se spoklečně pomodlili.

Pane Ježíši Kriste, tys řekl svým apoštolům: Odkazuji vám pokoj, svůj pokoj vám dávám. Nehleď tedy na naše hříchy, ale na víru své církve, a podle své vůle ji naplňuj pokojem a veď k jednotě. Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen.

Aby tato katecheze byla pravdivým setkáním s Ježíšem, pozdravme se pozdravením pokoje. Podáme si ruce a řekneme: Pokoj tobě.

Žáci v pracovních sešitech najdou rozdíly mezi obrázky A a B a také řeknou, které rozdíly jsou spojeny s textem mezi obrázky.

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM, KTERÝ NÁS POSÍLÁ K LIDEM

1. Prezentace a vysvětlení závěrečných obřadů - práce s kartičkami

Katecheta umístí na tabuli nápis:

ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Katecheta vysvětlí:

Mše svatá končí. Kněz nás vyzývá: „Modleme se“ a přednáší modlitbu, ve které děkuje Pánu Ježíši za to, že jsme mu mohli naslouchat a přijmout ho do svých srdcí. Její společné zakončení slovem „Amen“ uzavírá bohoslužbu oběti, po níž následují závěrečné obřady. Nejprve kněz přečte oznamy, ve kterých přítomným sděluje informace týkající se života farnosti. Po nich se k nám obrací slovy „Pán s vámi“ a připomíná tím, že jsme sjednoceni s Kristem, že jsme se s ním

spoluobětovali Bohu Otci, že jsme přijali dar vykoupení a Boží pomoc. Potom kněz udělí věřícím požehnání.

2. Vysvětlení slov požehnání a rozeslání

Katecheta zavěsí na tabuli obrázek představující kněze při žehnání lidu.

- Co kněz dělá?
- Jakými slovy kněz uděluje požehnání?

Katecheta pověsí vpravo od obrázku kartičku se slovy požehnání:

Požehnej vás všemohoucí Bůh,
Otec i Syn i Duch Svatý.

- Jménem koho kněz žehná věřící?
- Co znamená být Bohem požehnán?
- Jak v životě realizujeme Boží požehnání?

Potom katecheta umístí pod předchozí kartičku nápis:

Jděte ve jménu Páně.

- S jakým darem máme odejít ze mše svaté?

Katecheta pomocí učebnice procvičí s dětmi závěrečný dialog ze mše svaté.

III. ODPOVĚĎ - RADOSTNÉ PŘIJETÍ MISIJNÍHO ZÁVAZKU

1. Práce s biblickým textem

Katecheta poprosí vybraného žáka, aby přečetl verš Jan 15,16:

Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a určil jsem vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek, a váš užitek aby byl trvalý. Potom vám Otec dá všechno, oč ho budete prosit v mém jménu.

- Kým jsme byli vybráni?
- K čemu nás Pán Ježíš určil?

2. Místa realizace poslání „Jděte“ - práce s fotografiemi

Katecheta může vedle kartičky „Jděte…“ umístit konkrétní fotografie lidí (především dětí) na různých místech, např. v rodině, ve škole, na hřišti a ptá se:
- Kam nás Ježíš posílá? (domů, do školy, do práce, do zábavy)
- Za jakým účelem nás tam posílá?

Do těch míst máme přinést Ježíše. Ono „Jděte“ nás zavazuje, abychom přinesli Dobrou zprávu bližním, se kterými jsme každý den a také všem lidem.

3. Vyprávění

Katecheta přečte:

Kázání sv. Františka

Sv. František prosil bratra Ginepra, aby s ním šel kázat. Bratr se bál, že neumí mluvit před lidmi, ale když František naléhal, souhlasil. Šli tedy společně přes město, potichu se modlili, mluvili s dětmi, dospělými, pomáhali nemocným. Nakonec František řekl, aby se vrátili do kláštera.
- A naše kázání? - zeptal se bratr Ginepro.
- Již jsme kázali - odpověděl s úsměvem František.

- Jak kázal sv. František se svým učedníkem?
- Co můžeme podle jejich vzoru dělat my?
- Kdo potřebuje naše dobré skutky?
- Co dobrého můžeme udělat svýma rukama (nohama, ústy)?

4. Způsob realizace poslání k lidem - nedokončené věty

Katecheta se vrátí k obsahu kartiček s požehnáním a vysláním a na tabuli napíše začátky vět:

Boží požehnání zanesu (komu?)…… protože ……
Pokoj Kristův přinesu (komu?)…… protože……

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Poprosme nyní Boha o požehnání pro naše další dny života.
Pokud je katecheta kněz, může udělit požehnání jako na závěr mše svaté.

2a. Zápis do sešitu
Téma: Pán Ježíš nás posílá k lidem.

ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn i Duch Svatý.

2b. Práce v pracovním sešitu
Žáci nakreslí, jak ve škole nebo doma uvádí do života učení Pána Ježíše.

3. Domácí úkol
Nakresli, jak ve škole nebo doma uvádíš do života učení Pána Ježíše.

Slovo pro katechetu
Z Katechismu Katolické církve

1404 Církev ví, že již od nynějška Pán přichází ve své eucharistii a že je v ní přítomný uprostřed nás. Tato přítomnost je však skrytá. A proto slavíme eucharistii „a s nadějí očekáváme požehnaný příchod našeho Spasitele Ježíše Krista“ a prosíme o splnění naší naděje, „že s nimi budeme v tobě věčně žít a vidět tvou slávu; potom už nebude pláč, protože tě uvidíme tváří v tvář, a budeme ti podobni na věky, Bože náš, a věčně tě budeme chválit, skrze našeho Pána Ježíše Krista“.

1405 Nemáme bezpečnější záruku a zřejmější znamení této veliké naděje, těchto „nových nebes a nové země, kde bude mít svůj domov spravedlnost“ (2 Petr 3,13), než je právě eucharistie. Kdykoliv se totiž slaví toto tajemství, vždy „se uskutečňuje dílo našeho vykoupení“, a lámeme „tentýž chléb, který je lékem nesmrtelnosti, lékem, abychom nezemřeli, ale žili věčně v Ježíši Kristu“.

32. JEŽÍŠ JE DOBRÝ PASTÝŘ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Pochopení pravdy o Ježíši Dobrém Pastýři.
- Otevření se Ježíšově dobrotě.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, kdo to je pastýř,
- vyjmenuje vlastnosti dobrého pastýře.

Dovednosti: Žák
- zdůvodní, proč Pána Ježíše nazýváme Dobrým Pastýřem;
- složí modlitby k Ježíši Dobrému Pastýři pro různé okolnosti života dětí.

Formován postojů
- z nadějí směřuje své modlitby k Ježíši;
- vyjadřuje postoj lásky a poslušnosti vůči Ježíši, Církvi a jejím pastýřům.

Metody a techniky: řízený rozhovor, analýza biblického textu ilustrovaná obrazem, dramatické scénky, práce s dopisem, autoreflexe, tvorba modlitby.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, ilustrace (pastýř a jeho ovce, papež, biskupi, kněží), text dopisu pro každého žáka, kartičky s úkoly pro práci ve dvojicích.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Rozhovor uvádějící do tématu
Katecheta umístí na tabuli obrázek představující pastýře s ovcemi a vyzve žáky k diskuzi o něm:
- Kdo se stará o stádo ovcí?
- Jaký by měl být dobrý pastýř?

Katecheta představí téma:
Ježíš o sobě prohlásil, že je Dobrý Pastýř, a dnes se seznámíme s úryvkem evangelia, ve kterém tak Pán Ježíš o sobě mluví. Nejprve ale povstaňme, abychom se mohli pomodlit.

2. Modlitba
„Doufám v tebe, neboť Ty jsi věrný“

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM DOBRÝM PASTÝŘEM

1. Práce s biblickým textem
Katecheta povypráví podobenství o dobrém pastýři (Jan 10,11-12.14-15), pomůže si připravenými obrázky (lze použít i obrázky z pracovního sešitu), následně potom společně s třídou, nebo sám přečte text. Děti si ho mohou číst potichu z učebnic.
Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Ten, kdo není pastýř, kdo pracuje jen za mzdu a ovce nejsou jeho vlastní, opouští je a utíká, když vidí, že se blíží vlk. A vlk ovce trhá a rozhání. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce.
- Proč se Pán Ježíš nazval Dobrým Pastýřem?
- Kým pro něj jsme?
- Co pro nás Ježíš dělá?

2. Výroky jménem ovcí - dramatické scénky
- Kdy ovce potřebuje pastýře?
Katecheta povzbudí děti, aby mluvily jménem ovce, která potřebuje pastýře. Prohlášení lze začít např. těmito slovy:
Jsem ovce, která si zranila nohu…
Jsem ovce, která se odloučila od stáda…
Jsem ovce, která zabloudila ve skalách…
Jsem slabá ovečka, která se nestíhá držet pohromadě se stádem…
Katecheta směřuje rozhovor na vztahy lidí s Ježíšem a položí otázku:
- V jakých situacích potřebuje člověk Ježíše?

3. Účastníci pastýřské moci Ježíše

Dnes svoji pastýřskou moc Ježíš vykonává prostřednictvím svých zástupců na zemi - papeže, biskupů, kněží a učitelů.

Katecheta může poprosit o přišpendlení na tabuli fotografií přibližujících dětem tyto osoby. Potom se zeptá:

- Jakým způsobem pomáhají Ježíši?

III. ODPOVĚĎ - ODEVZDÁNÍ SE DO OCHRANY DOBRÉMU PASTÝŘI

1. Navázání osobního vztahu s Ježíšem

1.1 Dopis od Pastýře

Katecheta rozdá dětem na vyzdobených kartičkách dopis od Ježíše nebo ho žáci přečtou z pracovního sešitu. Nejlepší by bylo, kdyby každé dítě dostalo dopis adresovaný přímo jemu. Lze také udělat, aby si děti dopsaly své jméno samy na začátek dopisu.

…… jsi mou nejmilovanější ovečkou. Tak moc mi na tobě záleží, že za tebe dám i vlastní život. Můžeš mi věřit. Jsem stále s tebou, v dobrém i zlém.

Ježíš - tvůj Pastýř

Katecheta se zeptá dětí:

- Jak se cítíte po přečtení tohoto dopisu?
- Jak jste ho obdrželi?

1.2 Tvorba modlitby

Katecheta rozdá dětem kartičky s úkoly. Žáci pracují ve dvojicích. Mají za úkol napsat nebo připravit ústní krátkou odpověď (1-2 úkoly).

- Učitelka pochválila Jakuba za výbornou odpověď v hodině. Co v této situaci řekne Jakub Dobrému Pastýři? Řekni to jeho jménem.
- Magda má problémy s řešením úkolu do matematiky. Co řekne Dobrému Pastýři? Řekni to jejím jménem.
- Markovi se nepodařilo napsat písemku. Co v této situaci řekne Dobrému Pastýři? Řekni to jeho jménem.

- Olga ublížila nejlepší kamarádce. Co v této situaci řekne Dobrému Pastýři? Řekni to jejím jménem.
- Michal dostal od rodičů vytoužený dárek. Co v této situaci řekne Dobrému Pastýři? Řekni to jeho jménem.

V každé situaci se můžeme obrátit na Ježíše. Můžeme mu klidně říct o všem, co aktuálně prožíváme. Je přece naším Dobrým Pastýřem a vždy ho zajímá náš osud. Chce, abychom odhalili svá pobloudění, uměli se k nim přiznat a snažili se je napravit. Když vidíme, jak dobrý je náš Dobrý Pastýř, jsme i my povinni konat dobro.

2. Reflexe nad vlastními postoji

Přemýšlej:

- Jaký jsi k rodičům?
- Jaký jsi k učitelům a vychovatelům?
- Jaký jsi k babičce, dědečkovi a jiným lidem?
- Jak se chováš k těm, kdo tě o něco prosí?
- Jak pozdravíš kněze ve farnosti, když ho potkáš?
- Jak často se modlíš za své pastýře?

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš je Dobrý Pastýř.
„Dobrý pastýř dává život za své ovce“. (Jan 10,11)

1b. Práce v pracovním sešitě

Žáci vybarví obrázek a vyluští úkol s kódem.

2. Domácí úkol

Pamatuj v modlitbě na kněze pracující ve tvé farnosti.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

422 „Když se však naplnil čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného ze ženy, podrobeného Zákonu, aby vykoupil lidi, kteří podléhali Zákonu.

Tak jsme byli přijati za syny“ (Gal 4,4-5). To je radostná zvěst o „Ježíši Kristu, Synu Božím“ (Mk 1,1). Bůh navštívil svůj lid, splnil zaslíbení daná Abrahámovi a jeho potomstvu; a překonal všechna očekávání: poslal nám svého milovaného Syna.

423 Věříme a vyznáváme, že Ježíš z Nazareta, rodem Žid, narozený z izraelské dcery v Betlémě v době krále Heroda Velkého a císaře Augusta, povoláním tesař, který zemřel ukřižován v Jeruzalémě, pod místodržitelem Ponciem Pilátem, za vlády císaře Tiberia, je věčný Syn Boha, který se stal člověkem a „vyšel od Boha“ (Jan 13,3), „sestoupil z nebe“ (Jan 3,13; 6,33), přišel v těle; vždyť „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy? Všichni jsme dostali z jeho plnosti, a to milost za milostí“ (Jan 1,14.16).

424 Pod vlivem milosti Ducha svatého a přitahováni Otcem věříme a vyznáváme o Ježíši: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha“ (Mt 16,16). Na skále této víry, kterou vyznal Petr, Kristus založil svou Církev.

33. PRÁZDNINY S JEŽÍŠEM

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznané pravdy, že Pán Ježíš je stále s námi a my že máme být s Ježíšem.
- Povzbuzení k praxi prvních pátků a prožívání prázdnin s Ježíšem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, jakým způsobem je Pán Ježíš stále s námi;
- vysvětlí, proč bychom měli dodržovat „první pátky".

Dovednosti: Žák
- naplánuje si prázdniny s Bohem;
- vysvětlí smysl „prvních pátků".

Formování postojů
- vydává svědectví víry účastí na mši svaté v neděli a každodenní modlitbou;
- chodí ke svatému přijímání i o prázdninách.

Metody a techniky: čtení a rozbor biblického textu, řízený rozhovor, umělecká tvorba, recitace.
Didaktické pomůcky: čisté kartičky papíru, pastelky, tužky, nápis „Ježíš a já o prázdninách".

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba
Katecheta přivítá děti a společně mohou zazpívat písničku: „Na cestu s námi" (Hosana I. - 149)

2. Rozhovor uvádějící do tématu
Tento rok byl rokem vašich zvláštních setkání s Ježíšem.

Katecheta se ptá:
- Jaké události si zvlášť pamatujete?
- Jak můžeme Pánu Ježíši poděkovat za jeho přítomnost mezi námi?
Před námi jsou prázdniny. Je to čas odpočinku, svobody od učení. Nebudeme chodit do školy. Můžeme na ni i trochu zapomenout, když odjedeme na hory, nebo třeba k babičce. Doufám, že z prázdnin pošlete pohlednice rodičům a třeba i mně.
- Na koho však nesmíme o prázdninách zapomenout?

II. POZVÁNÍ K ODPOČINKU S JEŽÍŠEM

1. Čtení Božího slova
Pán Ježíš přišel do našich srdcí a touží v nich zůstávat. Velmi nás miluje. Jsme pro něho nejdůležitější.
Katecheta přečte z Písma svatého úryvek Mk 10,13-16:
Přinášeli mu děti, aby se jich dotkl, učedníci se však na ty lidi rozkřikovali. Když to Ježíš viděl, rozmrzelo ho to a řekl jim: „Nebraňte dětem, nechte je za mnou chodit, protože jim patří Boží království. Skutečně, říkám vám: Kdo nepřijme Boží království jako dítě, vůbec do něho nevejde.“ Bral si je pak do náručí, vkládal na ně ruce a žehnal jim.

2. Rozbor biblického textu
- Kdo přicházel k Ježíši?
- Proč k Ježíši přinášeli děti?
- Co řekl Ježíš učedníkům a shromážděným lidem?
- Co nás chtěl Ježíš naučit slovy: „jim patří Boží království“?

III. ODPOVĚĎ - PROŽÍVÁNÍ PRÁZDNIN V JEDNOTĚ S BOHEM

1. Povzbuzení k praktikování prvních pátků v měsíci
Nedávno jste byli u prvního svatého přijímání. Někteří se již rozhodli praktikovat první pátky v měsíci. Je to spojeno se slibem, který Pán Ježíš dal při svém zjevení sv. Marii Markétě Alacoque. Kdo bude přijímat tělo Pána Ježíše po devět prvních pátků za sebou jako náhradu

Ježíšovu Srdci, ten nezemře v těžkém hříchu, tedy má šanci dostat se do nebe.
Pamatujte na vykonání těchto prvních pátků i o prázdninách, v červenci a srpnu.

2. Umělecká tvořivost
Katecheta rozdá žáků kartičky a poprosí o nakreslení obrázku na téma: „Já a Ježíš o prázdninách“.
Po 15 minutách udělá katecheta výstavku obrázků a autoři jednotlivých prací popíší své výtvory. Katecheta všechno potom shrne a zaměří pozornost na chození do kostela, každodenní modlitbu, čtení Písma svatého, katolického tisku, dobrý život a snahu o nábožnost v rodině.

3. Meditace nad textem
Katecheta umístí nad obrázky nápis se jménem „Ježíš“, utiší třídu, zapálí svíci a přečte text „O prázdninách“
Pane Ježíši!
Prázdniny jsou divná věc.
Každé ráno
mohu přemítat o svém dnu.
Mohu potkat
staré kamarády
a poznat nové.
Co ode mě očekáváš,
Pane, v době těchto prázdnin?
Nauč mě, Pane Ježíši,
na nikoho nezapomenout
a učiň, abych byl vnímavý
na potřeby druhých.

4. Rozhovor o plánech na prázdniny
Katecheta se může s dětmi pobavit o tom, co plánují podnikat sami nebo s rodiči o prázdninách, případně je upozornit na nějakou prázdninovou náboženskou akci.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Jako modlitbu mohou všichni zazpívat písničku: „Na cestu s námi“ (Hosana I. - 149)

2. Zápis do sešitu

Téma: Já a Ježíš o prázdninách

„Nebraňte dětem, nechte je za mnou chodit, protože jim patří Boží království.“

3. Domácí úkol

Napiš si v bodech předsevzetí na prázdniny a dej si ho v pokoji na takové místo, abys je měl stále na očích.

Slovo pro katechetu

Z katechismu Katolické církve

2742 „Bez přestání se modlete“ (1 Sol 5,17). „Děkujte stále Bohu Otci za všechno ve jménu našeho Pána, Ježíše Krista“ (Ef 5,20). „Při každé příležitosti proste a modlete se, jak to vnuká Duch. Buďte v tom velmi bdělí a vytrvale se modlete za všechny křesťany“ (Ef 6,18).“Nebylo nám přikázáno stále pracovat, bdít a postit se, kdežto stálá modlitba je pro nás zákonem.“ Taková neúnavná horlivost může vyvěrat jen z lásky. Boj modlitby proti naší těžkopádnosti a lenosti je bojem pokorné, důvěřující a vytrvalé lásky. Tato láska otevírá naše srdce pro tři zřejmé, zářivé a oživující skutečnosti víry:

2743 Je vždy možné modlit se; křesťanův čas je časem vzkříšeného Krista, který je s námi „po všechny dny“ (Mt 28,20), ať jsou jakkoli bouřlivé. Náš čas je v Božích rukou. „Modlit se často a horlivě je možné i na tržišti nebo během procházky o samotě. Je to možné i ve vašem obchodu, ať už kupujete, nebo prodáváte, nebo také při vaření.“

2744 Modlit se — to je životní nutnost. Důkaz z opaku je neméně přesvědčivý: nedáme-li se vést Duchem, upadáme do otroctví hříchu. Jak může být Duch svatý „naším životem“, je-li naše srdce daleko od něho? „Nic není tak cenné jako modlitba; ona totiž dělá možným to, co

je nemožné, snadným, co je nesnadné. Není možné, aby upadl do hříchu člověk, který se modlí.“ „Kdo se modlí, jistě se spasí; kdo se nemodlí, jistě se zahubí.“

2745 Modlitba a křesťanský život jsou neodlučitelné, protože jde o jednu a tutéž lásku, o totéž odříkání, které pramení z lásky. Totéž dětinné a láskyplné přizpůsobení Otcovu plánu lásky. Totéž proměňující spojení v Duchu svatém, který nás stále víc připodobňuje Ježíši Kristu. Táž láska pro všechny lidi, láska, kterou nás miloval Ježíš: „Potom vám Otec dá všechno, oč ho budete prosit ve jménu mém. To vám přikazuji: Milujte se navzájem!“ (Jan 15,16-17). „Neustále se modlí ten, kdo svou modlitbu spojuje se skutky a skutky s modlitbou. Jenom tak můžeme pokládat zásadu neustálé modlitby za uskutečnitelnou.“

V.

DOPLŇUJÍCÍ KATECHEZE

*1. S PÁNEM JEŽÍŠEM SE SETKÁVÁME V MODLITBĚ

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznání co je modlitba.
- Motivování k dobré a časté modlitbě v očekávání na setkání s Ježíšem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- popíše modlitbu jako rozhovor a přebývání s Bohem;
- zná nazpaměť „Otče náš“
- rozlišuje modlitbu proseb, díků, chvály a odprošení.

Dovednosti: Žák
- zdůvodní, proč je třeba se modlit;
- dokáže sám zformulovat modlitbu, ve které Bohu bude děkovat i prosit, vysvětlí vybrané prosby modlitby „Otče náš“

Formování postojů
- modlí se ráno a večer;
- aktivně se zapojuje do modlitby Církve.

Metody a techniky: aktivizující hra „Cibule“, vyprávění, slavnostní čtení Písma svatého, práce s obrázky, řízený rozhovor, meditace na podkladě obrazů a hudby.
Didaktické pomůcky: výtisk Bible, svíce, obrázky (Pán Ježíš s apoštoly, Pán Ježíš při modlitbě), kartička s textem „Pane, nauč nás modlit se“.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí
Katecheta zkontroluje domácí úkoly a připomene hlavní myšlenky minulé hodiny.

Postavme se před Boha a v tichosti si odpovězme na otázky:
- Jak plním Ježíšovo poslání?
- Komu hlásám Ježíšovo slovo nebo jsem o něm mluvil.

2. Modlitba
Poprosme v tichosti Pána Ježíše o pomoc v přijímání a předávání jeho učení.
Po chvilce ticha.
Pane Ježíši, ta jsi byl pro apoštoly světlem, buď s námi, abychom uměli s radostí i odvahou ukazovat světlo tvého učení druhým. Prosíme tě, vyslyš nás.

3. Hra ve dvou kruzích
Katecheta zorganizuje společnou aktivizující hru „Cibule". Děti stojí ve dvou kruzích (vnější i vnitřní) tváří k sobě. Katecheta nevrhne, aby se ve dvojicích bavili o tom:
Co měli dnes ke snídani.
Jaká je jejich oblíbená kniha.
Jaká je jejich nejmilejší hra. Atd.
Po každé sadě otázek se děti ve vnějším kruhu posunou o jedno místo ve směru hodinových ručiček. Po chvíli katecheta poprosí děti, aby se opět posouvaly, ale tentokrát mlčky. V tichosti se nyní děti několikrát posunou. Po skončení se vrátí zpět do lavic. Pokud je málo místa, může se hra zahrát v lavicích. Jeden z dvojice si po otázkách vždy přesedne do další lavice (dopředu či dozadu).

4. Rozhovor uvádějící do tématu
Katecheta se ptá:
- Jak jste se cítili, když jste spolu mohli mluvit?
- Co jste cítili, když jste nesměli mluvit?
Katecheta shrne:
Jsme šťastní, když můžeme s někým mluvit, na něco se ptát, odpovídat. Bývá nám smutno, když mlčíme, když s námi nikdo nemluví.

Každý člověk se cítí dobře, když se může bavit s druhými lidmi, zvláště s těmi, kteří ho mají rádi. Podobně i Bůh, který nás velmi miluje, chce s námi mluvit.
Katecheta se ptá:
- Kdy je takový rozhovor možný?
- Jak nazýváme rozhovor s Pánem Bohem?

II. POZVÁNÍ K SETKÁNÍ S MODLÍCÍM SE JEŽÍŠEM

1. Rozhovor o modlitbě
Katecheta položí otázky:
- Kdy jste viděli modlícího se člověka?
- V jaké situaci se ta osoba modlila?
- Jak jste poznali, že se modlí?

2. Vyprávění
Katecheta vypráví:

Příprava na první svaté přijímání

Příprava na první svaté přijímání probíhala plnou parou. Sestra ohlásila, že tento týden bude první setkání, jehož tématem bude „modlitba“. Celá třída měla na sestru čekat v pátek v 16:30 před kostelem.
Všechny děti dorazili přesně v určený čas. Sestra řekla tajemně:
- Na dnešním setkání si zahrajeme na detektivy. Budeme hledat stopy, které nám pomohou odpovědět na otázku, co je modlitba. Musíme pečlivě sledovat, co se děje kolem nás, nenechat si ujít žádnou stopu.
- Hurá! - zvolaly nadšeně děti.
- Nejprve jdeme na farní úřad! - rozhoduje sestra, a vede děti směrem k faře.
V čekárně potkali čekající snoubence.
- Podívejte se na tyto páry, - řekla sestra. - Je to první stopa na cestě našeho hledání. Jaká odpověď na naši otázku vás napadne při pohledu na ně?
- Modlitba je setkání dvou milujících lidí! - bez váhání zvolala Roksana.

- Modlitba kráčí ruku v ruce s Bohem - řekl velmi vážně Vojta.
- Modlitba je svěřit svůj život Ježíši - dodal Tobiáš.
- Hurá! - zatleskala sestra. - Budeme hledat dál! - vykřikla a parta třeťáků vyrazila za ní. - Teď navštívíme výjimečné místo. - vysvětluje sestra slavnostně - Je kancelář domácího hospice, místo, kde se setkávají dobrovolníci. Mají dobré srdce a navštěvují děti, které jsou tak nemocné, že už nemohou chodit ven z domu a připravují je na setkání s Bohem.
Děti v čele se sestrou tam potkaly gymnazistku Katku a spolu s ní šly navštívit nemocného Vojtu. S velkým soucitem sledovaly utrpení chlapce a obdivovaly práci dobrovolníků. Když vyšly ven, sestra se znovu zeptala:
- Co je to modlitba?
- Modlitba je příprava na setkání s Bohem - odpověděl klidně Kuba.
- Modlitba je charita! - dychtivě volala Olga, která z celého srdce chtěla být sestřičkou.
- Mám radost, že jste dokázali tak moudře odpovídat, - řekla sestra a dívala se dětem hluboko do očí. - A nyní, - usmála se pobaveně, - jdeme do parku. Doufám, - řekla a hledala něco ve své tašce, - že máte chuť na něco sladkého.
- Jasně! - zvolal jako první Jenda.
- Tak a malé překvapení! - zvolala sestra a vytáhla z tašky velký sáček bonbónů. - A co mi řekne teď, co je modlitba? - zeptala se sestra, když sledovala děti, jak s chutí mlsaly.
- Už je mi to jasné, - řekl Jenda, - modlitba je pochoutka pro duši!
- Výborně, Jendo! - zvolali ostatní a odměnili ho potleskem.
- Taky mě něco napadá, - řekla Agáta, - vidíte tu fontánu? Modlitba je něco jako koupel pro duši, - dokončila svou myšlenku.
- Je to tak! - odpověděla sestra a spolu s dětmi si sedla do trávy.
- Modlitba je také odpočinek pro duši, - řekl Igor a pohodlně se natáhnul na trávník.
V tom se k dětem blížil malý chlapec. Srdečně se rozesmál a běžel za sestrou.

- Pánbíček, - zavolal a ukazoval na velký kříž zdobící hábit sestry. Potom se vydrápal sestře na kolena a vzal kříž do rukou a horoucně ho políbil.
- Tatínek v nebi miluje! - zvolal radostně a zvedl ručičky.
- Co řeknete nyní? - zeptala se sestra. - Čím je modlitba?
- Modlitba je radostné setkání dítěte s milujícím otcem, - usmála se Natálka.
- Pa, pa! - rozloučil se maličký a utíkal směrem k rodičům.
- Nemyslel jsem si, že příprava na první svaté přijímání bude tak zajímavá, - řekl Kryštof, když se s Julií vracel domů.
- A já jsem nevěděla, že je modlitba tak důležitá, - přitakalo děvče.
- Asi nás ještě ve třetí třídě čeká ještě hodně překvapení - zasmál se Kryštof a děti se rozběhly radostně domů.

3. Definice pojmu „modlitba“

Katecheta vyzve děti, aby si otevřely učebnici na straně 12 a poprosí je, aby přečetly odpovědi dětí na téma modlitby.

- Co je to modlitba?

Katecheta povzbudí děti k formulování vlastních definic modlitby - pomocí může být i úkol v pracovním sešitu (str. 9). Můžeme přitom ukázat i fotografie modlící se rodiny.

4. Setkání s modlícím se Ježíšem - práce s biblickým textem a ilustracemi

Katecheta vystaví obrázky představující modlícího se Ježíše.

Vzorem dobré modlitby je Pán Ježíš. Když čteme Písmo svaté, můžeme se o tom přesvědčit.

Apoštolové viděli, jak se Pán Ježíš modlil a toužili se také tak modlit. Poslechněme si slova Písma svatého o té modlitbě.

Dříve vybrané děti drží dvě zapálené svíce a katecheta přečte text Lk 11,1-4.

Jednoho dne se (Ježíš) na nějakém místě modlil. Když přestal, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pane, nauč nás modlit se, jako i Jan naučil své učedníky.“ Odpověděl jim: „Když se modlíte, říkejte: Otče, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Chléb náš vezdejší dávej nám každý

den. A odpusť nám naše hříchy, neboť i my odpouštíme každému, kdo se proviňuje proti nám. A neuveď nás v pokušení.“

Jedno dítě přišpendlí na tabuli kartičku s nápisem:

„Pane, nauč nás modlit se.“

a obraz ukazující Pána Ježíše uprostřed apoštolů. Katecheta poprosí o prohlédnutí si ilustrací v pracovním sešitě.
- O co apoštolové prosili Pána Ježíše?
- Jakou modlitbu je Pán Ježíš naučil?
- O čem mluvíme s Bohem, když se modlíme „Otče náš“?

Katecheta pomůže dětem formulovat odpovědi:
Modlitba Páně je nejdokonalejší modlitba, ve které se obracíme k Bohu Otci, velebíme ho a modlíme se za všechny lidi. Společně se ji modlíme při mši svaté.
- O co v této modlitbě prosíme?

III. ODPOVĚĎ - NÁŠ SRDEČNÝ ROZHOVOR S BOHEM

1. Rozhovor o tom, jak se děti modlí

Katecheta povzbudí děti, aby vyprávěly o své modlitbě.
- Jakými slovy se modlíte nejčastěji?
- Za co Pánu Bohu děkujete?
- Jakými slovy můžeme Boha chválit?

Katecheta vysvětlí význam modlitby díků a chval.
Přijali jsme od Boha život a všechno kolem nás je jeho darem. Čím více bude Pánu Bohu děkovat a chválit ho, tím více budeme obdarováni.
- O co můžeme Boha prosit?
- O co ho budeme v tomto školním roce speciálně prosit?
- Kdy jsme povinni se modlit?
- Co byste chtěli teď říct Bohu Otci?

2. Meditace s pomocí obrazu a hudby
Katecheta pustí meditační hudbu a ukazuje obrazy umístěné na tabuli. Říká:
Ježíš je s námi. On vždy doprovází naši modlitbu. Modlí se spolu s námi, kdykoliv chceme mluvit s Bohem. To on povzbuzuje naše srdce k modlitbě. U něj se můžeme cítit bezpečně a svobodně. Můžeme říct Bohu všechno, co máme na srdci. Můžeme také mlčky srdcem patřit na tvář milujícího Boha. To je také krásná modlitba.
Když takto setrváváme v modlitbě po boku Ježíše, učíme se modlit stále lépe. Prosme ho tak, jak jeho učedníci.
Děti čtou slova z kartičky nejprve potichu a potom všichni nahlas:
„Pane, nauč nás modlit se."

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba
Všichni tvoříme jednu Boží rodinu - Církev. Na znamení této jednoty se postavme do kruhu, podejme si ruce a pomodleme se tak, jak nás naučil Pán Ježíš: „Otče náš…".

2a. Zápis do sešitu
Název: Pán Ježíš nás učí modlit se
Modlitba je rozhovor a přebývání s Bohem.
„Pane, nauč nás modlit se."

2b. Páce v pracovním sešitu
Žáci doplní definici modlitby a vybarví obrázek.

3. Domácí úkol
1. Vypiš místa, na kterých se modlíš sám a také ta, na kterých se modlíš s druhými.
2. Napiš modlitbu žáka před začátkem nějakého těžkého úkolu, např. z matematiky.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

426 „Ve středu katecheze nacházíme v podstatě jedinou osobu: a to Ježíše z Nazareta, Otcova jednorozeného Syna ?, který pro nás trpěl a zemřel a nyní, zmrtvýchvstalý, žije navždy pro nás ? Katechizovat ? tedy znamená odhalovat v osobě Ježíše Krista celý Boží plán ? tj. snažit se pochopit smysl Kristových skutků a slov, znamení, jež vykonal.“ Cíl katecheze: „Uvést ? do společenství ? s Ježíšem Kristem: jen on nás může vést v Duchu svatém k Otcově lásce a jen on sám může dát, abychom se podíleli na životě Nejsvětější Trojice.“

427 „Při katechezi se učí o Kristu, vtěleném Slovu a Božím Synu, a všechno ostatní se vztahuje k němu; ? jen Kristus učí, zatímco každý druhý to činí jen v té míře, v jaké je jeho tlumočníkem tím, že umožňuje, aby Kristus učil jeho ústy ? Každý katecheta by měl na sebe vztahovat tajemná Ježíšova slova: ‘Moje učení není moje, ale toho, který mě poslal’ (Jan 7,16).“

428 Ten, kdo je povolán „učit Krista“, má tedy usilovat především o ten zisk, jímž je „nesmírně cenné poznání Krista“; je třeba přijmout ztrátu všeho, „abych mohl získat Krista a byl s ním spojen“ a abych „poznal na sobě moc jeho zmrtvýchvstání a účast v jeho utrpení; a protože umřel on, i já mu chci být v tom podobný. Potom ? dosáhnu i vzkříšení z mrtvých“ (Flp 3,8-11).

429 Z tohoto láskyplného poznání Krista se rodí nezadržitelná touha hlásat, „evangelizovat“, přivádět druhé k tomu, aby řekli své „ano“ k víře v Ježíše Krista. Zároveň také člověk pociťuje potřebu stále lépe tuto víru poznávat. Proto uvedeme v pořadí podle vyznání víry hlavní Ježíšovy tituly: Kristus, Boží Syn, Pán (2. článek). Po nich pak vyznání víry prohlašuje hlavní tajemství Kristova života: jeho vtělení (3. článek), pak velikonoční tajemství (4. a 5. článek) a konečně tajemství jeho oslavení (6. a 7. článek).

*2. JEŽÍŠ POVOLÁVÁ APOŠTOLY A POSÍLÁ JE

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s událostí vyvolení apoštolů a porozumění názvu „apoštol“.
- Vzbuzení radosti z bytí apoštolem.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, kdo to je apoštol,
- vyjmenuje dvanáct apoštolů,
- vyjmenuje úkoly apoštola Ježíše Krista.

Dovednosti: Žák
- popíše scénu vyvolení apoštolů;
- vysvětlí, jak být apoštolem v dnešní době.

Formován postojů
- vyjádří rozhodnutí stát se Ježíšovým apoštolem,
- vydá svědectví své přináležitosti k němu.

Metody a techniky: vyprávění, řízený rozhovor, práce s biblickým textem, prezentace, zpěv.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, kartičky se jmény apoštolů, malá srdíčka s nápisem „Jsem Ježíšovým apoštolem“ (pro děti).

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Katecheta může poprosit žáky o přečtení modlitba nebo vyznání víry, které psali za domácí úkol. Modlitbu zakončíme zpěvem písně „Ježíš nám dal vykoupení“.

2. Vyprávění

Bylo to v tomto školním roce první setkání školní Charity. Většina dětí chodila na setkání již minulý rok, ale žáci třetí třídy přišli poprvé. Všichni byli velmi zamyšlení, když paní katechetka je nazvala současnými apoštoly Pána Ježíše. Jak se patří na opravdové apoštoly, dostali nejenom úkol. Každé z dětí mělo vymyslet způsob, jak školní Charita může materiálně pomoci nemocným dětem, o které se starají řeholní sestry.

Magda si vzala k srdci úkol od paní katechetky. Moc by chtěla pomoci nemocným dětem, ale neměla ponětí, co by v tom mohla podniknout osmiletá holka. Celý týden nemohla nic vymyslet.

- Již zítra ráno je setkání a já nemám žádný nápad - hrozila se Magdička při pohledu na kalendář. - Anděle Boží, strážce můj, pomoz mi nějak, prosím, protože jediné, co dokážu, je dívat se na kalendář… Kalendář! - Anděl strážný nenechal Magdu dlouho čekat na svou pomoc. - Můžeme z namalovaných obrázků udělat kalendáře! Děkuji ti, andílku! - radostně tleskala Magda a běžela namalovat něco krásného.

Děti se nemohly dočkat následujícího setkání Charity. Všechny se chtěly pochlubit svými nápady.

- Uděláme sbírku! - vykřikoval, jako obvykle první Petr. - Udělal jsem pokladničku!

- Budeme sbírat druhotné suroviny! - navrhovala s ekologickým zápalem Gábina.

- Vyrobíme sváteční pohlednice! - navrhovala Dominika.

- Já navrhuji dražbu! - vykřikoval s velkým zápalem Michal. - Vyrobíme sváteční ozdoby a uděláme opravdovou dražbu!

- A jaký je tvůj nápad, Magdi? - zeptala se holčičky katechetka.

- „Naše laskavá srdce“ - tiše odpověděla Magda. - Myslím, že bychom mohli udělat kalendář „Naše laskavá srdce“.

- Krásný nápad - měla radost katechetka - ale jak to uděláme?

Všichni se zadívali na Magdu s velkým očekáváním v očích.

- Vyhlásíme umělecký konkurs a z nejhezčích obrázků necháme vytisknout kalendáře. Výdělek za ně dáme jako pomoc nemocným dětem - vysvětlovala Magda. - Tímto způsobem budeme celý rok

připomínat lidem, že osud druhých závisí často na našem laskavém srdci.
- Magdi! - vykřikl Emil po chvíli ticha, které zavládlo po jejích slovech.
- To je úžasný nápad! Můj strýc má tiskárnu a určitě nám pomůže!
- Perfektní! - radovala se paní katechetka. - V tom případě se dejme hned do práce!
Za dva měsíce při mši svaté přinášeli třeťáci obětní dary. Jarek nesl ve zlaté misce běloučké hostie. Dvojčata Natálka s Alenkou - konvičky s vodou a vínem, a Michal - pěkný barevný kalendář.
- Přinášíme ti, Pane, darem naše laskavá srdce - četla komentář Magda.
- Učiň, abychom byli tvými apoštoli všude tam, kam nás pošleš.
- Amen! - dokončila v duchu modlitbu paní katechetka, šťastná, že se na první svaté přijímání připravují tak úžasné děti.

3. Rozhovor na téma vyprávění
- Jaký úkol dostaly děti na setkání školní Charity?
- Jak tento úkol vyřešily?
- Jak je paní katechetka nazvala?
- Co to znamená být apoštolem?

4. Vyjasnění pojmu „apoštol“
Katecheta vysvětlí:
Slovo „apoštol“ pochází z řečtiny a doslovně znamená: „ten, který je poslaný“. Apoštol je vyslanec, který má splnit nějaké poslání. Za chvíli si přečteme úryvek z evangelia, ve kterém se seznámíme s apoštoly Pána Ježíše.

II. POZVÁNÍ DO SPOLEČENSTVÍ JEŽÍŠOVÝCH APOŠTOLŮ

1. Slavnostní čtení evangelia:
Katecheta přečte při zapálených svících úryvek Mk 3,13-19
Potom [Ježíš] vystoupil na horu, zavolal k sobě ty, které sám chtěl, a přišli k němu. A ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním a aby je posílal kázat, a to s mocí vyhánět zlé duchy. Ustanovil těchto dvanáct: Petra - to jméno dal Šimonovi, Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana - ty

pojmenoval Boanerges, to je »bouřliváci«, Ondřeje a Filipa, Bartoloměje, Matouše, Tomáše, Jakuba Alfeova, Tadeáše, Šimona Kananejského a Jidáše Iškariotského, který ho pak zradil.

2. Rozhovor na téma evangelia
- Koho Ježíš povolal?
- Kolik apoštolů si vyvolil?
- Jaký úkol jim svěřil?
- Jaký byl cíl poslání apoštolů?

Apoštolové byli přáteli Ježíše, kterému všude sloužili. Ježíš je vybral a poslal, aby v Jeho jménu učili lidi a vedli je k Bohu.

3. Prezentace - jména apoštolů
- Jaká jména apoštolů jste si zapamatovali?

Katecheta poprosí, aby dítě, které si zapamatovalo nejvíce jmen, přišlo k němu.
Katecheta vysvětlí:
Připravil jsem kartičky se jmény dvanácti apoštolů. Váš spolužák (spolužačka) dostane kartičku se jménem Učitele apoštolů - Ježíše Krista a vybere dvanáct apoštolů, a dá těm žákům kartičky s jejich novými jmény.
Takto vybraní apoštolové se shromáždí do středu třídy. Každý z nich se představí a zvedne nad hlavu kartičku se jménem.
Děti potom připnou na tabuli kartičky se jmény apoštolů. Všichni mohou od katechety dostat srdíčko s nápisem „Jsem Ježíšovým apoštolem“ a volným místem pro napsání jména.
Děti si doplní jména apoštolů v pracovním sešitě, nakreslí sebe a dopíší své jméno.

III. ODPOVĚĎ - PŘEDÁVÁNÍ APOŠTOLSKÉHO POSLÁNÍ

1. Rozpoznání chování apoštola
Uděláme si teď test, jestli bychom byli dobrými apoštoly.
Katecheta čte popisy různých situací (můžeme připravit i texty pro žáky). Úkolem žáků je vybrat správnou odpověď, nebo-li říci, který z

úkolů by měl Ježíšův apoštol ochotně plnit a co by měl rozhodně odmítnout.
Máma z kuchyně volá: „Skoč do obchodu pro smetanu, protože jí mám málo do omáčky."
Apoštol odpoví:

- ✓ Tak dnes bude bez smetany.
- ✓ Už jdu - vezme si tašku, peníze a jde do obchodu.
- ✓ Až za chvíli, teď si hraji na počítači.

Soused zabraný do práce prosí: „Skoč mi do obchodu a kup mi balíček cigaret."
Apoštol odpoví:

- ✓ Už běžím.
- ✓ Půjdu za chvilku, je co skončím tuto hru.
- ✓ Nemůžu kupovat cigarety, protože mi ještě nebylo 18 let.

Starší paní, které se na ulici rozsypal nákup, prosí o pomoc.
Apoštol:

- ✓ Dělá, že nic nevidí a neslyší prosby.
- ✓ Utíká si hrát za kamarády.
- ✓ Posbírá nákup a nabídne se, že ho paní zanese domů.

Kamarád prosí: „Dej mi opsat domácí úlohu, abych mohl dostat jedničku."
Apoštol odpoví:

- ✓ Když dostaneš jedničku, tak příště děláš úkol ty.
- ✓ Opsat ti ho nedám, protože by to nebylo poctivé, ale vysvětlím ti, abys věděl, jak to udělat.
- ✓ Opiš si to, ale dávej pozor, aby to nikdo neviděl.

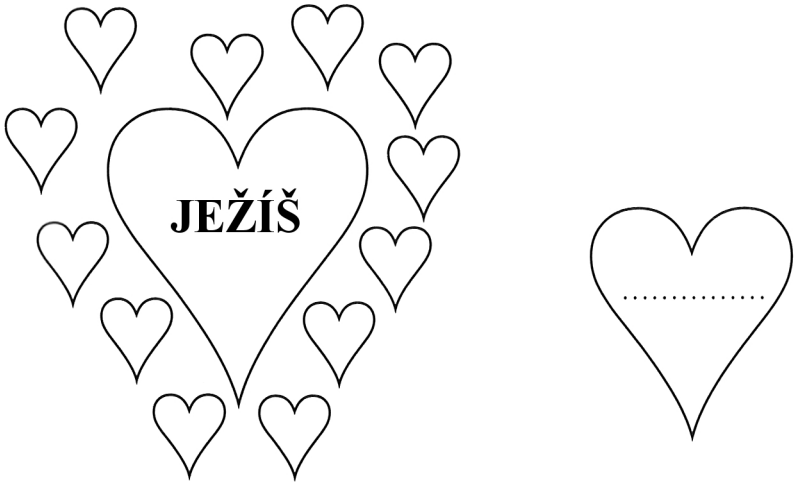
2. Vysvětlení splněného úkolu
Katecheta obrátí pozornost na vybrané odpovědi a shrne:
Dnes povolává Pán Ježíš k apoštolské práci biskupy a dává jim na pomoc kněze. My všichni jsme ale také apoštolové. Pán Ježíš nás k tomuto poslání povolal již ve chvíli našeho křtu. Nyní, když se

připravujeme na první svaté přijímání, snažte se plnit tento úkol a konat co nejvíce dobra. Místem našeho apoštolského působení je náš domov, škola, kostel, ulice a celé naše okolí.
Žáci mohou jmenovat jednotlivá místa a způsoby plnění jejich apoštolského poslání.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš nás učí a posílá nám své apoštoly.
Apoštol je člověk, který má důležité poslání. Úkolem dvanácti apoštolů bylo vydávat svědectví o životě, smrti a zmrtvýchvstání Pána Ježíše.

Napiš do malých srdcí jména apoštolů. Na volné místo nakresli sebe (nebo nalep svoji fotografii) a napiš své jméno na znamení, že chceš být apoštolem Ježíše Krista. Můžeš napsat také jména svých blízkých nebo kamarádů.

1b. Práce v pracovním sešitu

Žáci luští křížovku, plní úkoly a vybarví obrázek.

2. Domácí úkol

1. Buď Ježíšovým apoštolem pro svého spolužáka, který dnes nebyl ve škole - povyprávěj mu evangelium, které jsme si četli v náboženství.
2. Popros domácí o společnou večerní modlitbu.
3. Napiš pět zásad chování hodných Ježíšova apoštola.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

668 „Vždyť právě proto Kristus umřel a vstal k životu, aby se stal Pánem nad mrtvými i nad živými“ (Řím 14,9). Kristovo nanebevstoupení znamená, že se svým lidstvím podílí na moci a vládě samotného Boha. Ježíš Kristus je Pán: má všechnu moc na nebi i na zemi. Je povýšen „vysoko nad všechna knížata, mocnosti, síly, panstva“, protože Otec „všechno podřídil pod jeho nohy“ (Ef 1,21-22). Kristus je Pán vesmíru i dějin. V něm nacházejí dějiny člověka, ale i celé stvoření své opětné soustředění jako v Hlavě, své transcendentní (přesažné) dovršení.

669 Jako Pán je Kristus také hlavou církve, která je jeho tělem. Po svém nanebevstoupení a oslavení, když takto splnil své poslání, zůstává na zemi ve své církvi. Vykoupení je zdrojem vlády, kterou Kristus v síle Ducha svatého vykonává nad církví. „Kristovo království je již dnes tajemně přítomné“ v církvi, která je „zárodek a počátek tohoto království na zemi“.

670 Po nanebevstoupení vstoupil Boží plán do své konečné fáze. Jsme již v „poslední hodině“ (1 Jan 2,18). „Žijeme tedy už v poslední době, obnova světa je už neodvolatelně stanovena a jakýmsi reálným způsobem se v tomto věku předjímá: církev se totiž už na zemi vyznačuje opravdovou svatostí, třebaže nedokonalou.“ Kristovo království, jež hlásá církev, již projevuje svou přítomnost zázračnými znameními.

*3. S PANNOU MARIÍ K JEŽÍŠI - RŮŽENEC

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se s modlitbou růžence a způsobem, jak se modlí.
- Motivace k modlitbě růžence a účasti na růžencových pobožnostech.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, co to je růženec,
- vyjmenuje modlitby, které se při něm recitují,
- vysvětlí, co to jsou růžencová tajemství,
- vyjmenuje části i tajemství růžence.

Dovednosti: Žák
- umí se pomodlit růženec;
- dokáže rozjímat nad tajemstvími růžence;
- vysvětlí, proč se máme modlit růženec.

Formován postojů
- aktivně se zapojuje do modlitby růžence při pobožnostech,
- modlí se sám i s rodinou růženec.

Metody a techniky: vyprávění obohacené obrazem, prezentace růženců, práce s ilustracemi a kartičkami, pantomima (nebo přiřazování tváří s emocemi k částem růžence), svědectví, příprava liturgie s žehnáním růženců.
Didaktické pomůcky: mapa Evropy s vyznačeným Portugalskem, několik různých růženců, obrázek Fatimské Panny Marie a dětí z Fatimy, kartičky s názvy částí růžence, ilustrace vybraných tajemství, symbolické obrázky tváří (emoce).

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Přivítání dětí a modlitba

Nyní se všichni pomodlíme andělské pozdravení Panně Marii a poprosíme Boží Matku, aby se za nás přimlouvala u svého Syna.
Modlitba „Zdrávas Maria“.

2. Vyprávění s prezentací mapy a obrázků

Katecheta pověsí na tabuli mapu Evropy.
- Čeho je to mapa?
- Kde leží Česká republika?
- Kdo dokáže najít na mapě Portugalsko?

V Portugalsku v malé vesničce Fatima se v roce 1917 zjevila třem dětem Panna Maria. Těmi dětmi byly 10-tiletá Lucie a její příbuzní: 9-tiletý František a 7-letá Hyacinta. V Evropě tehdy zuřila strašná 1. světová válka.
Katecheta zavěsí na tabuli obrázek se scénou zjevení ve Fatimě, nebo si ho žáci otevřou v učebnici.
Maria si vybrala tři děti, aby jim zjevila tajemství. Znala jejich dobrá srdce a věděla, že jejich modlitba může vyprosit milosrdenství pro svět. Maria je prosila, aby se často modlily růženec, dělaly pokání za hříchy lidí a prosily Boha o jejich obrácení. Při posledním ze zjevení Maria řekla: „Jsem královna svatého růžence“.
- Jak se nazvala Panna Maria?
- Co můžeme dělat pro to, aby se svět změnil?
- Jak můžeme pomoct lidem, kteří se odvrátili od Boha?

II. POZVÁNÍ K POZNÁNÍ MODLITBY RŮŽENCE

1. Prezentace růžence

Katecheta ukáže různé růžence.
Růžence jsou různé - velké, malé, skleněné, dřevěné, kovové, barevné, ale všechny mají na začátku křížek a vždy stejný počet kuliček - pětkrát po deseti.
Katecheta může s dětmi spočítat zrníčka.

2. Objasnění způsobu modlitby růžence

Dnes se naučíme tuto modlitbu modlit.

Katecheta vezme do rukou velký růženec a vysvětlí, jak se používá. Snaží se, aby si děti zapamatovaly, že modlitbu růžence začínáme znamením kříže a potom se pomodlíme „Věřím v Boha“, „Otče náš“ a třikrát „Zdrávas Maria“.

Žáci mohou rovněž sledovat schema modlitby v pracovních sešitech.

Katecheta se zeptá:

Proč se modlíme růženec?

- Co můžeme modlitbou růžence vyprosit?
- Proč tolikrát opakujeme „Zdrávas Maria“?

Maria má radost jako máma, když se k ní obracíme.

Žáci v pracovním sešitu doplní názvy modliteb, které se při růženci modlíme.

3. Vysvětlení částí růžence a jejich tajemství - práce s kartičkami a ilustracemi

Celý růženec se skládá ze čtyř částí. Když se ho modlíme, uvažujeme nad událostmi z života Ježíše a Marie. Jednotlivá tajemství nazýváme radostná, světla, bolestná a slavná. Každá část se skládá z pěti takových tajemství. Bůh nás zve, abychom tato tajemství znali a žili podle nich.

Katecheta s pomocí žáků zavěsí na tabuli nápisy:

TAJEMSTVÍ RADOSTNÁ
TAJEMSTVÍ SVĚTLA
TAJEMSTVÍ BOLESTNÁ
TAJEMSTVÍ SLAVNÁ

Katecheta postupně probere s dětmi jednotlivé části růžence a na tabuli vždy umístí odpovídající obrázek - jeden ke každé části, např. Narození Pána Ježíše, Ustanovení Eucharistie, Křížová cesta, Zmrtvýchvstání Pána Ježíše.

Žáci mohou pracovat s pracovním sešitem, ve kterém doplní nálepky chybějících tajemství.

Katecheta se potom zeptá na jednotlivá tajemství a děti postupně přečtou jejich názvy.

- Jaká tajemství rozjímáme v radostných tajemstvích?
    1. Ježíš, kterého jsi z Ducha svatého počala
    2. Ježíš, s kterým jsi Alžbětu navštívila
    3. Ježíš, kterého jsi v Betlémě porodila
    4. Ježíš, kterého jsi v chrámě obětovala
    5. Ježíš, kterého jsi v chrámě nalezla
- Jaká tajemství rozjímáme v tajemstvích světla?
    1. Ježíš, který byl pokřtěn v Jordánu
    2. Ježíš, který zjevil v Káně svou božskou moc
    3. Ježíš, který hlásal Boží království a vyzýval k pokání
    4. Ježíš, který na hoře proměnění zjevil svou slávu
    5. Ježíš, který ustanovil Eucharistii
- Jaká tajemství rozjímáme v bolestných tajemstvích?
    1. Ježíš, který se pro nás krví potil
    2. Ježíš, který byl pro nás bičován
    3. Ježíš, který byl pro nás trním korunován
    4. Ježíš, který pro nás nesl těžký kříž
    5. Ježíš, který byl pro nás ukřižován
- Jaká tajemství rozjímáme ve slavných tajemstvích?
    1. Ježíš, který z mrtvých vstal
    2. Ježíš, který na nebe vstoupil
    3. Ježíš, který Ducha svatého seslal
    4. Ježíš, který tě, Panno, do nebe vzal
    5. Ježíš, který tě v nebi korunoval

III. ODPOVĚĎ - ZAPOJENÍ SE DO MODLITBY RŮŽENCE

1. příprava a prezentace pantomimy

Katecheta poprosí 4 skupiny po 3-4 dětech, aby se shromáždily a připravily pantomimu, kterou ukážou čtyři části růžence. Potom ji předvedou.

Katecheta může také připravit čtyři tváře s emocemi, které budou odkazovat na čtyři části růžence. Děti je nakreslí do pracovních sešitů vedle jednotlivých částí.

2. Hodnota modlitby růžence

Růženec se modlí všichni, kteří patří do Církve. Poprvé dostanete růženec obyčejně při prvním svatém přijímání. Růženec se modlí v různých situacích. Růženec se modlili i v koncentračních táborech. Tam si ho udělali třeba z chleba. Když navštívíte muzeum s památkami z války, najdete určitě i takové exponáty. Zastavte se s úctou u nich a zkuste si uvědomit, že vězni, kteří dostávali málo jídla, si dokázali odříct i ten kousek chleba, jen aby z něho mohli udělat růženec. Mnoho z nich modlitba růžence zachránila před smrtí, protože jim dodávala sílu vydržet v utrpení a naději, že se vrátí domů. Maria chrání své děti s velkou starostlivostí.

3. Příslib růženců a jejich požehnání

Vy také brzy dostanete od svých rodičů růženec a kněz vám je v kostele požehná a vy se ho budete modlit. Kéž jsou růžence často ve vašich rukách a to nejen tehdy, když vám bude zle. Modlete se růženec za sebe, za své blízké i za celý svět. Proste často Pannu Marii o to, co potřebujete. Řekněte jí o všem, co vás bolí, v čem máte těžkosti. Modlete se růženec doma, v kostele a noste ho u sebe. Matka Boží počítá s vaší modlitbou růžence. Ona vám pomůže připravit se na setkání s Ježíšem, svým Synem.

Katecheta může vydat vlastní svědectví o modlitbě růžence.

Katecheta oznámí den a hodinu, kdy se v kostele budou žehnat růžence a pozve všechny žáky i jejich rodiče. Informuje také o časech růžencových pobožností (pokud se ve farnosti konají) a povzbudí k účasti na nich.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Katecheta vyzve děti, aby chvíli přemýšlely, za co se chtějí pomodlit. Potom je vyzve k pomodlení jednoho desátku růžence. Může vedle sebe také postavit deset dětí k modlitbě „Zdrávas Maria" jako korálky růžence a jedno kousek stranou pro modlitbu „otče náš".

2a. Zápis do sešitu

Téma: S Marií čekáme na setkání s Ježíšem - růženec.
„Já jsem Královna posvátného růžence."
Celý růženec se skládá ze čtyř částí a každá z nich z pěti desátků, které připomínají nejdůležitější události ze života Pána Ježíše a jeho Matky.

2b. Práce v pracovním sešitu

Žáci vybarví obrázky s růžencovými tajemstvími.

3. Domácí úkol

Katecheta může vyzvat děti, aby na následující hodinu přinesli své růžence.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

964 Mariina úloha v církvi je neoddělitelná od jejího spojení s Kristem a přímo z něj vyplývá. „Toto spojení matky se synem v díle spásy je zřejmé od chvíle pozemského početí Krista až do jeho smrti." Zvlášť se to projeví v hodině jeho utrpení: „Blahoslavená Panna se ubírala cestou víry a své spojení se synem udržovala věrně až ke kříži. Tam stála ne bez Božího plánu, spolu se svým jednorozeným hluboce trpěla, přidružila se k jeho oběti svou mateřskou duší a láskyplně souhlasila, aby byl zabit obětní dar, který ona zrodila. A nakonec, když Ježíš Kristus umíral na kříži, dal ji za matku učedníkovi těmito slovy: 'Ženo, to je tvůj syn' (Jan 19,26-27)."

965 Po nanebevstoupení svého Syna Maria „svými modlitbami pomáhala prvotní církvi". Spolu s apoštoly a několika ženami vidíme

„také Marii svými modlitbami vyprošující dar Ducha svatého, který ji zastínil už při zvěstování“.

*4. JEŽÍŠ JE PŘÍTOMNÝ V NAŠICH BLIŽNÍCH

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Prohloubení poznané pravdy, že Ježíš je přítomen ve společenství lidí.
- Utváření postoje přejícnosti vůči nejbližším.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí, kdo je pro lidi vzorem lásky,
- vyjmenuje prostředí, ve kterých jsou lidé povinni si prokazovat lásku,
- umí nazpaměť přikázání lásky Jan 13,34.

Dovednosti: Žák
- pochopil, že konáním dobra se stáváme podobnými Ježíši;
- zdůvodní, v čem spočívá být Ježíšovým učedníkem v každodenním životě;
- na základě verše Jan 13,34 objasní, koho Pán Ježíš přikazuje milovat.

Formován postojů
- je připraven poskytnout pomoc bližním,
- vnímá přítomnost Pána Ježíše v lidech.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, vyprávění, scénka, práce s pracovním sešitem, zpěv, autoreflexe.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, svíce, ilustrace představující učícího Pána Ježíše, plakátek s textem Jan 13,34.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Píseň „Vy jste na zemi světlem mým“.

2. Rozhovor jako uvedení do tématu

Katecheta zkontroluje domácí úkol a připomene obsah poslední katecheze.

Kolem nás žije hodně lidí.

- S kým se nejčastěji stýkáme?

Mimo své nejbližší potkáváme také trpící lidi, kteří potřebují pomoc.

- Kde je můžeme potkat?

Katecheta shrne:

Společně se všemi lidmi tvoříme jednu velkou lidskou rodinu, ve které přebývá Pán Ježíš. On chce, abychom se navzájem milovali.

Katecheta si může posloužit ilustracemi Ježíše mezi lidmi.

II. POZVÁNÍ K OBJEVENÍ PÁNA JEŽÍŠE V DRUHÉM ČLOVĚKU

1. Práce s biblickým textem

Vybraný žák přečte (při zapálených svících) text Jan 13,34-35 (učebnice)

»Dávám vám nové přikázání: Milujte se navzájem; jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte i vy. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem.«

Katecheta se ptá:

- Jaké přikázání nám dal Pán Ježíš?

Katecheta umístí na tabuli list s vytištěným biblickým veršem:

> **Dávám vám nové přikázání: Milujte se navzájem; jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte i vy. (Jan 13,34)**

- Co od nás očekává Pán Ježíš?
- Koho jsme povinni milovat?
- Kdo je pro nás vzorem lásky?
- Kým se staneme skrze vzájemnou lásku?

Katecheta shrne:
Učedník Pána Ježíše prokazuje lásku všem lidem, rovněž těm, kteří jinak věří, jsou slabší nebo nemocní. Tehdy se podobáme na Pána Ježíše. Abychom ho následovali, žijeme v jednotě s druhými a tímto způsobem se připravujeme na setkání s Ježíšem ve svátosti smíření a Eucharistii.

2. Vyprávění
Katecheta přečte texty: „Dva kapesníky" a „Potěšen":
Jeden malý chlapec nosil vždy do školky dva kapesníky. Když se ho zvědavá vychovatelka ptala, proč to dělá, odpověděl:
- Jeden mám na to, abych si mohl utřít nos a druhý na to, abych mohl utřít oči tomu, kdo pláče.

* * *

Malá holčička se vrátila domů od sousedky, jejíž osmiletá dcerka nedávno tragicky zemřela.
- Proč jsi tam šla? - ptal se otec.
- Abych tu paní potěšila.
- Jsi ještě taková malá, jak bys ji mohla potěšit?
- Sedla jsem si jí na kolena a plakala jsem spolu s ní.

3. Rozhovor na téma vypravování
- Jak chlapec ukázal, že je Ježíšovým učedníkem?
- Co se od tohoto předškoláka můžeme naučit?
- Jak děvče ukázalo, že je Ježíšovou učednicí?

Katecheta poprosí žáky, aby si v učebnici prohlédli obrázky, a zeptá se:
- V jakých ještě situacích lidé ukazují, že jsou Ježíšovými učedníky?

III. ODPOVĚĎ - PROKAZOVÁNÍ LÁSKY BLIŽNÍMU

1. Rozhovor o způsobech, jak být Ježíšovým učedníkem
Katecheta poprosí, aby si děti v pracovním sešitě našly mezi nálepkami text s Ježíšovými slovy (Jan 13,34) a nalepily ho mezi obrázky (str. 12)
- Jak můžeme ukázat, že jsme Ježíšovými učedníky?

Žáci říkají konkrétní příklady, kdy jsou Ježíšovými učedníky doma, ve škole, na ulici.

2. Scénka - jsme Ježíšovými učedníky

Katecheta rozdělí děti na tři nebo šest skupin a svěří jim přípravu scének, ve kterých se ukážou jako Ježíšovi učedníci:

Skupina I - ve škole
Skupina II - doma
Skupina III - na ulici

Po předvedení scének je třeba je krátce vysvětlit.

3. Zpěv spojený s reflexí

Katecheta vyzve ke zpěvu písně „Chceš-li Ježíše milovat" (učebnice)
Katecheta se zeptá:
- Kdo nám pomáhá být dobrým?
- Jak se k Němu můžeme obracet o pomoc?

Nyní, ve chvilce ticha, si každý dáme předsevzetí, co uděláme, aby se Ježíš s námi cítil dobře všude, kde budeme.

IV. ZAKONČENÍ

1a. Zápis do sešitu

Téma: Setkáváme se s Ježíšem mezi lidmi.
Dávám vám nové přikázání: Milujte se navzájem; jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte i vy. (Jan 13,34)

1b. Práce v pracovním sešitu

Žáci vybarví obrázky, spojí šipkami text Jan 13,34 a nakreslí, jak sami pomáhají druhým.

2. Domácí úkol

Pověz o třech situacích, kdy ses zachoval jako Ježíšův učedník.
Nauč se zpaměti text přikázání lásky - Jan 13,34.

3. Modlitba
„Díky, Bože, za světlo tvého učení.“

Slova pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
458 Slovo se stalo tělem, abychom tak poznali Boží lásku: „V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jednorozeného Syna, abychom měli život skrze něho“ (1 Jan 4,9). „Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16).
459 Slovo se stalo tělem, aby bylo naším vzorem svatosti: „Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě“ (Mt 11,29). „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“ (Jan 14,6). A Otec na hoře Proměnění přikazuje: „Toho poslouchejte“ (Mk 9,7). On je totiž vzorem blahoslavenství a závazným pravidlem Nového zákona: „Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás“ (Jan 15,12). Tato láska v sobě zahrnuje, že člověk nabídne sebe sama v následování Ježíše.
460 Slovo se stalo tělem, abychom měli „účast na božské přirozenosti“ (2 Petr 1,4): „Vždyť to je důvod, proč se Slovo stalo člověkem a Boží Syn synem člověka: aby se člověk stal Božím Synem tím, že vstoupí do společenství se Slovem a dostane tak božské synovství.“ „Vždyť Boží Syn se stal člověkem, aby nás učinil Bohem.“ „Jednorozený Boží Syn, chtěje nás učinit účastnými svého božství, vzal na sebe naši přirozenost, aby, když se stal člověkem, z lidí učinil bohy.“

*5. V CÍRKVI DOSTÁVÁME BOŽÍ ŽIVOT

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Seznámení se se svátostmi a s jejich úlohou v životě člověka.
- Vzbuzení touhy po životě v milosti posvěcující.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- vysvětlí význam svátostí v životě křesťana.

Dovednosti: Žák
- umí vysvětlit, co to je milost posvěcující a kdy ji můžeme přijmout,
- vysvětlí potřebu svátostí pro přijetí života v Boží milosti.

Formován postojů
- snaží se žít v milosti posvěcující.

Metody a techniky: řízený rozhovor, představení obrazu, analýza biblického textu, scénka, práce s učebnicí, zpytování svědomí.
Didaktické pomůcky: výtisk Bible, ilustrace (zahradník, vinice), hrozen, nápis „milost posvěcující“, větší kříž s obrázkem Ježíše.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Modlitba
Pět církevních přikázání.

2. Připomenutí obsahu předcházející katecheze
Katecheta se ptá:
- Kdo ustanovil církevní přikázání?
- Proč Církev ustanovila tato přikázání?
- Kdo založil Církev a je v ní neustále přítomen?

3. Rozhovor uvádějící do nového tématu
Katecheta umístí na tabuli ilustrace zahradníka, který stříhá větvičky.

Ježíš je vždy s námi, je ve své Církvi, by nás posvěcoval a vedl k Bohu. Stará se o každého z nás, jak jako se dobrý zahradník stará o své stromky.
- Co dělá zahradník, aby stromy nesly hodně ovoce? (hnojí, stříhá)

II. POZVÁNÍ K RADOSTI ZE SPOJENÍ S KRISTEM

1. Uvedení do čtení biblického textu - prezentace obrazu vinice a vinného hroznu

Katecheta umístí na tabuli obrázek vinice. Vysvětlí, co to je vinice a přiblíží pojem vinné révy.
Vinný keř potřebuje péči. Vinař musí zastřihávat jeho větve, okopávat ho, aby přinesl hodně ovoce.
Katecheta ukáže vinný hrozen, může dětem dovolit ochutnat ovoce.
Poslechněme si, jak sv. Jan mluví o tom, co Pán Ježíš přirovnal k vinné révě.

2. Čtení a analýza biblického textu

Jedno z dětí čte Boží slovo - Jan 15,1-2.5 (text je v učebnici).
„Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař. Každou moji ratolest, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla ovoce ještě více. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, neboť odděleni ode mne nemůžete dělat nic.“
- K čemu se Pán Ježíš přirovnal?
- Koho označuje jako ratolest? (nás křesťany)
- Kdo se stará i vinný keř, o kterém mluví Pán Ježíš? (Bůh Otec)
- Proč Bůh stříhá vinný keř?
- Co dělá s ratolestmi, které nenesou ovoce? (odstřihává je pryč)
- Proč některé ratolesti nenesou ovoce?

3. Spojení s Ježíšem - scénka

Katecheta postaví před třídu velký kříž s obrazem Ježíše a vyzve děti, aby přišly k němu. Kdo může, položí ruku na kříž a druhou podá

dalšímu žáku, aby tak byli všichni, třeba i prostřednictvím druhých, spojeni s křížem. Katecheta znovu přečte verš Jan 15,5:
„Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, neboť odděleni ode mne nemůžete dělat nic.“
Katecheta vyzve děti, aby jako ratolesti vyjádřily radost z toho, že jsou spojeny s kmenem.

4. Vysvětlení pojmu „posvěcující milost“
Katecheta umístí nápis na tabuli:

Posvěcující milost

Posvěcující milost nás činí svatými. Dostali jsme ji při našem křtu, když nás Bůh obmyl z dědičného hříchu. Ztrácíme ji, když spácháme těžký hřích. Aby Ježíš pomohl a obnovil tuto milost, ustanovil svátost pokání a smíření. (O svátostech se více dozvíme během příštích katechezí). Měli bychom se vždy snažit spolupracovat s posvěcující milostí, plnit domácí a školní povinnosti, měli bychom se snažit dělat dobro a vyhýbat se zlu.

III. ODPOVĚĎ - PÉČE O ŽIVOT V MILOSTI POSVĚCUJÍCÍ

1. Rozhovor o udržování vztahu s Kristem
Katecheta zavede rozhovor na školní situace a poukazuje na to, že všechny osobní úspěchy a dobré skutky druhým jsou plody našeho bytí v Kristu. Když se pevně držíme Krista, můžeme k Němu přiblížit i další. Žáci zapíší Ježíšova slova do sešitů pomocí kódu.

2. Zpytování svědomí
Katecheta ztiší třídu a uvede zamyšlení:
Pán Ježíš je vinná réva, my jsme větve. Ježíš říká: „Ten, kdo ve mně zůstává, a já v něm přináší hojné ovoce.“ Ježíš oznámil, že má pro nás pokrm, ale záleží na nás, zda budeme z tohoto pokrmu mít užitek. Tím

pokrmem, který dává život je jeho tělo pod způsobou chleba. Abychom ho mohli přijmout, musíme mít srdce bez hříchu a naplněné milostí posvěcující.
Zamyslete se:
- Jak spolupracujete s milostí, kterou jste obdrželi od Boha?
- Jak plníte své povinnosti doma a ve škole?
- Jak se připravujete na setkání s Kristem ve svátosti pokání a Eucharistii?
- Děkujete Bohu za dobro, které přijímáte, i za to, které můžete dělat?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Vybraní žáci přečtou z učebnice jednotlivé prosby:
- Za to, že jsi mě vštípil do tvé Církve…
  Děkuji, Ježíši!
- Za to, že jsi mi daroval Boží život…
- Za to, že mi navracíš Boží život ve svátosti pokání…
- Za to, že mě chceš sytit svým Tělem…

2a. Zápis do sešitu

Téma: V Církvi nás Pán Ježíš obdarovává Božím životem.
Milost posvěcující, to je Boží život v nás.

2b. Práce v pracovním sešitu

Žáci doplní definici milosti posvěcující a vybarví obrázek.

3. Domácí úkol

Nakresli nebo napiš, jaké je tvé ovoce přebývání v Kristu (úspěchy v různých oblastech, přijmutí odměny, dobro prokázané druhým).

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1997 Milost je *účast na životě Boha;* uvádí nás do důvěrnosti (intimity) trinitárního života. Křesťan se křtem podílí na milosti Krista, který je hlavou svého Těla. Jako "adoptivní syn" může nyní nazývat Boha "Otcem" ve spojení s jednorozeným Synem. Dostává život Ducha, který do něj vlévá lásku a vytváří Církev.

1998 Toto povolání k věčnému životu je *nadpřirozené.* Zcela závisí na nezištné iniciativě Boha, protože jen On se může zjevit a dát sám sebe. Přesahuje schopnost rozumu a síly lidské vůle jako i všech tvorů.

1999 Kristova milost je nezištný dar, který nám Bůh dává ze svého života vlitého do naší duše Duchem svatým, aby ji vyléčil z hříchu a posvětil. Je to *posvěcující nebo zbožšťující milost,* kterou jsme dostali při křtu. Je v nás pramenem díla posvěcení:

Když se tedy někdo stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo. A všechno to pochází od Boha; on nás smířil se sebou skrze Krista (*2 Kor* 5,17-18).

2000 Posvěcující milost je habituální (stálý) dar, trvalá a nadpřirozená dispozice, která zdokonaluje samu duši, aby ji učinila schopnou žít s Bohem, jednat z lásky k němu. Rozlišují se: *habituální (stálá) milost,* trvalá dispozice k tomu, aby člověk žil a jednal podle božského volání a *aktuální milosti,* které označují Boží zásahy jak na počátku obrácení, tak během díla posvěcování.

*6. JEŽÍŠ DÁVÁ APOŠTOLŮM MOC ODPOUŠTĚT HŘÍCHY

Vhodné zařadit za katechezi č. 17.

Katechetické cíle - všeobecné požadavky

- Poznání pravdy o udělení moci apoštolům a jejich nástupcům odpouštět hříchy.
- Vytváření postoje vděčnosti a radosti ze setkání s Pánem Ježíšem ve svátosti smíření.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly

Vědomosti: Žák

- cituje slova ustanovení svátosti smíření,
- vysvětlí, kdo má moc odpouštět hříchy.

Dovednosti:

Žák

- vysvětlí, co se odehrává ve svátosti smíření;
- dokáže popsat místo, kde se koná svátost smíření a i jednotlivá gesta kněze.

Formován postojů

- je Bohu vděčný za dar svaté zpovědi.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem, prezentace štóly, vyprávění, slavení, cvičení s provázkem, zpytování svědomí.

Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obrázky (Ježíš s apoštoly ve večeřadle, Ježíš a ochrnutý), fotografie místního biskupa a kněze při zpovědi, texty pro žáky ke slavení, dva provázky, nůžky.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Navázání na předchozí katechezi

Katecheta otázkami připomene základní pravdy z minulé katecheze.
- Komu Pán Ježíš odpustil hříchy? (ochrnutému)
- Proč nám Pán Ježíš odpouští hříchy?

Při rozhovoru zavěsíme na tabuli obrázek Pána Ježíše a ochrnutého.
Dnes si řekneme, jak a komu Pán Ježíš dal moc odpouštět hříchy.

II. POZVÁNÍ K POZNÁNÍ ROLE KNĚZE PŘI ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ

1. Práce s biblickým textem a obrázky

Sv. Jan ve svém evangeliu popsal událost, která se stala až po zmrtvýchvstání Pána Ježíše. Večer, ten samý den, se Pán Ježíš zjevil ve večeřadle, kde byli apoštolové shromážděni.
Katecheta přečte text Jan 20,21-13
Ježíš řekl apoštolům: „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu budou zadrženy.“
Katecheta ukáže obrázek představující vzkříšeného Ježíše mezi apoštoly a ptá se:
- Co Pán Ježíš řekl apoštolům?
- Co to znamená „mít moc odpouštět hříchy“?
- Proč Pán Ježíš dal apoštolům moc odpouštět hříchy?

Pán Ježíš věděl, že odejde k Otci, proto dal apoštolům moc odpouštět hříchy a poslal je k lidem. Chtěl, aby se díky tomu mohl každý člověk vrátit k Bohu a znovu získat jeho přátelství.
Katecheta se ptá:
- Kdo je dnes nástupcem apoštolů? (biskupové a kněží)

Katecheta ukáže fotografii místního biskupa a kněze u zpovědi.
Žáci v pracovním sešitu doplní chybějící písmena v úryvku evangelia podle Jana (20,22-23).

2. Znak moci odpouštět hříchy - prezentace štóly

Katecheta ukáže fialovou štólu a vysvětlí:

Když kněz zpovídá, má kolem krku na ramenou fialovou štólu. To je znak moci, kterou přijal od Ježíše Krista. Když kněz zpovídá a uděluje rozhřešení, to sám Kristus v jeho osobě odpouští lidem hříchy.

- Kdo z vás už viděl kněze, jak zpovídá?

Děti popíší místa, kde kněz zpovídá a vnější činnosti, které jsou vidět ze strany penitenta a zpovědníka.

3. Vyprávění

Interview s knězem

Paní katechetka poprosila Marcela ze 3. třídy, který bydlí nedaleko kostela, aby udělal interview s knězem. Všichni ve třídě věděli, že Marcelovi se líbí práce novináře.

Marcel začal svoji práci shromažďováním zajímavých otázek. Doma si zapsal všechny otázky na lístek a rozběhl se na faru. Na štěstí měl pan farář Tadeáš chvíli volna a ochotně si s ním popovídal. Věděl, jak důležitá v životě třeťáků bude svatá zpověď.

Marcel si odkašlal, aby si spravil hlas a hned položil knězi první otázku:

- *Zpovídáte rád děti?*

- Ano, rád zpovídám děti, protože vím, že je Pán Ježíš moc miluje a chce, aby byly dobré. Když se stane něco špatného - mám na mysli hřích - ochotně jim pomáhám smířit se s Bohem, tedy obnovit s ním přátelství. Tehdy mohou mít znovu všichni radost a největší mám já, když dítě přijde do zpovědnice.

- *Opravdu nikomu neprozradíte moje hříchy?*

Opravdu, nikomu. Zavazuje mě k tomu zpovědní tajemství. Tvé hříchy předám jednoduše Ježíši a s nikým o nich nesmím mluvit. Navíc ty je říkáš potichu a věříš mi jako příteli. Přítel nikdy nevyzradí tajemství.

- *A nerozčílíte se na mne, když budou moje hříchy velmi těžké?*

Ne, Marceli, když ve zpovědnici poslouchám vyznání hříchů, toužím být jako Ježíš, který se nikdy nerozčílil na ty, kteří k němu přicházeli se svými problémy. Ježíš je vyslechl s láskou a trpělivostí a potom se jim snažil pomoct.

- To jste mne uklidnil. Je dobré to vědět, hned zítra to řeknu ve třídě. A co mám dělat, když zapomenu, jaké jsem dostal pokání?
Pokud jsi neslyšel, co jsem ti dal za pokání, můžeš mě požádat, abych ti to zopakoval. Pokud jsi pokání neudělal z roztržitosti nebo krátké paměti, musíš to říct zpovědníkovi při další zpovědi.
- A vy mi můžete odpustit hříchy?
Každý tvůj hřích, kterého lituješ a ze kterého se chceš polepšit a řekneš mi ho, tedy skrze mne Ježíši, ti bude odpuštěný.
- Děkuji za rozhovor. Když tyto informace řeknu ve třídě, jistě nikdo nebude mít strach jít ke zpovědi.
Děkuji, Marceli, za návštěvu a čekám tebe i tvou třídu příští měsíc ve zpovědnici. Tak naviděnou.

Reportér Marcel ze 3. třídy

4. Rozhovor na téma zpovědi
Jestli se děti chtějí na něco zeptat, rozvine katecheta rozhovor, ve kterém jim objasní jejich otázky a nepokoje se zpovědí. Nakonec vše shrne třeba těmito slovy:
Pán Ježíš, i když přebývá u Otce, je přítomný mezi námi a čeká, aby nás obdaroval láskou a sjednotil s Otcem. Ve zpovědnici vidíme kněze a slyšíme jeho slova, ale skrze víru se tam setkáváme se samotným Ježíšem. Kněz s láskou vyslechne naši zpověď, mluví s námi, řekne, co máme udělat, abychom se stále více podobali Bohu.

III. ODPOVĚĎ - DŮVĚRNÉ SDĚLENÍ HŘÍCHŮ JEŽÍŠI

1. Slavení
Katecheta rozdá čtyřem dětem kartičky s textem a na tabuli napíše opakující se zvolání: „Protože nás miloval od věků“.
1. dítě:
Pán Ježíš čeká na každého a chce nám darovat lásku
Všichni:
- protože nás miloval od věků.
2. dítě:
Zmrtvýchvstalý Ježíš na tebe čeká ve svátosti pokání

Všichni:
- protože nás miloval od věků.
3. dítě:
Pán Ježíš nám odpouští hříchy,
Všichni:
- protože nás miloval od věků.
4. dítě:
Pán Ježíš nás usmiřuje s Otcem,
Všichni:
- protože nás miloval od věků.
Katecheta:
Poděkujme nyní Pánu Bohu za svátost smíření.
Spontánní modlitba.

2. Odpuštění hříchů nás přibližuje k Bohu - cvičení s provázkem
Katecheta zorganizuje společnou hru. V závislosti na podmínkách viditelně pověsí (např. u stropu, na okno, na tabuli) dva stejně dlouhé provázky. Potom nechá jednoho žáka jeden provázek ve spodní části přestřihnout. Potom katecheta rozstřižený provázek naváže. Potom ten stejný provázek přestřihne jiné dítě a katecheta ho opět naváže a tak postupně i další děti. Tento navazovaný provázek je stále kratší a kratší, zatímco ten druhý je nedotknutý.
Katecheta vysvětlí:
Každý z nás je s Bohem svázán neviditelnou nitkou. Když někdo udělá hřích, tuto nitku přetrhne, ale pokud lituje a vyzpovídá se - Bůh ji naváže. Tím se ale nitka stane kratší a tak člověka přiblíží víc k Bohu.

3. Zpytování svědomí
Katecheta položí otázky k zamyšlení:
Přemýšlej:
- Jak často děkuješ Pánu Bohu za dar svátosti smíření?
- Jak často se modlíš za kněze, zpovědníka?
- Jak se připravuješ na setkání s Pánem Ježíšem ve svátosti smíření?
- Jak často se modlíš za to, abys byl lepší?

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

Všichni se nahlas pomodlí tuto modlitbu, kterou katecheta může zavěsit na kartičce na tabuli, nebo namnožit pro každé dítě:

Pane Ježíši, moc tě miluji, i když tě někdy neposlouchám. Promiň mi všechny moje hříchy a pomoz mi žít tak, abych byl vždy tvým přítelem.

2a. Zápis do sešitu

Téma: Pán Ježíš dal apoštolům moc odpouštět hříchy.

„Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu budou zadrženy."

2b. Práce v pracovním sešitu

Žáci vybarví obrázek představující štólu a doplní slova modlitby za svého budoucího zpovědníka.

3. Domácí úkol

Nakresli fialovou štólu.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve

1461 Protože Kristus svěřil svým apoštolům službu smíření, pokračují biskupové, jejich nástupci a kněží, spolupracovníci biskupů, ve výkonu této služby. Vždyť biskupové a kněží mají na základě svátosti kněžství moc odpouštět všechny hříchy „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého".

1462 Odpuštění hříchů smiřuje s Bohem, ale také s církví. Biskup, viditelná hlava místní církve, je tedy právem již od dávných dob považován za toho, kdo především má moc i službu smíření: jeho pravomoci podléhá stanovení kajícího řádu. Kněží, jeho spolupracovníci, vykonávají tuto moc tou měrou, jakou jí byli pověřeni buď od svého biskupa (popřípadě řeholního představeného), anebo od papeže, v rámci církevního práva.

*7. MŠE SVATÁ JE ZPŘÍTOMNĚNÍ JEŽÍŠOVY OBĚTI

Katechetické cíle - všeobecné požadavky
- Odkrytí pravdy o nesobecké a bezpodmínečné lásce Ježíše ke každému člověku.
- Vytváření postoje vděčnosti Pánu Ježíši za velkou lásku a touhy na ni odpovědět.

Obsah výuky - jednotlivé úkoly
Vědomosti: Žák
- definuje pojem „oběť“,
- vysvětlí, za koho umřel Pán Ježíš na kříži,
- v oběti, kterou Pán Ježíš přinesl na kříži, vidí jeho velkou lásku k lidem,
- vyjmenuje gesta a postoje, kterými můžeme Pánu Ježíši vyjádřit vděčnost za jeho lásku.

Dovednosti:
Žák
- vysvětlí, že velká Boží láska k člověku se projevila skrze smrt Ježíše na kříži;
- vysvětlí, že každá mše svatá je zpřítomněním Ježíšovy oběti na kříži.

Formován postojů
- vyjadřuje svou vděčnost Ježíši za jeho lásku a touží na ni odpovědět.

Metody a techniky: řízený rozhovor, práce s biblickým textem ilustrovaným obrazy, práce s plakáty, autoreflexe.
Didaktické pomůcky: exemplář Bible, obraz „Dobrého Pastýře“, plakát „oběť“, „toto je moje tělo…“, eucharistické symboly, obraz se scénou ukřižování.

I. PŘIVÍTÁNÍ

1. Navázání na předchozí katechezi

Katecheta umístí na tabuli obraz Dobrého Pastýře a naváže na minulou katechezi otázkami:

- Kým je Ježíš Kristus?
- Proč se Pán Ježíš nazývá Dobrým Pastýřem?
- Co znamenají Ježíšova slova: „Dobrý pastýř dá život za své ovce“?

2. Modlitba

Katecheta vyzve ke společnému zpěvu písničky „Pán je můj pastýř“, po které přednese modlitbu:

Ježíši, náš Dobrý Pastýři, zůstaň blízko každého z nás a veď nás na cestě k Bohu, našemu Otci. Amen.

II. POZVÁNÍ K ÚČASTI NA JEŽÍŠOVĚ OBĚTI

1. Význam Ježíšovy smrti na kříži - práce s obrazem a biblickým textem

- Kdy za nás Pán Ježíš položil svůj život?

Katecheta umístí na tabuli obraz představující Krista na kříži a vyzve žáky k přečtení textu Lk 23,44-46 v učebnici:

Bylo už kolem poledne; tu nastala tma po celé zemi až do tří hodin, protože se zatmělo slunce. Chrámová opona se roztrhla vpůli. A Ježíš zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ Po těch slovech skonal.

- Co řekl Pán Ježíš, když umíral na kříži?

Katecheta tato slova umístí pod obraz ukřižování.

- Komu Pán Ježíš svěřil svého ducha?
- Za koho Pán Ježíš umřel na kříži?
- Proč za nás Pán Ježíš umřel na kříži?

2. Seznámení se s pojmem „oběť“

Katecheta obrátí pozornost na kříž umístěný v učebně a shrne:

Každý kříž nám připomíná smrt Pána Ježíše. Byla to jeho krvavá oběť přinesená za každého z nás.

Katecheta umístí nad obraz slovo „oběť“.

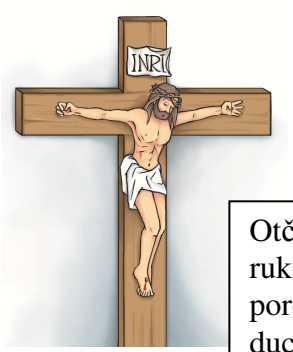
3. Smysl eucharistické oběti - meditace nad slovy konsekrace chleba
Katecheta umístí na tabuli eucharistické symboly a přečte text 1 Kor 11,23b-25:
Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, lámal jej a řekl: „ Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku.“ Stejně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví; to čiňte, kdykoli budete píti, na mou památku.“

- Co Pán Ježíš udělal při Poslední večeři?
- Za koho vydal svoje tělo?
Katecheta přidá na tabuli nápis:

Toto je moje tělo, které se za vás vydává.

- Proč za nás Pán Ježíš vydal své tělo?

OBĚŤ

Otče, do tvých rukou poroučím ducha svého.

Toto je moje tělo, které se za vás vydává.

Katecheta přesune nápis „oběť“ do středu mezi kříž a chléb s vínem a vysvětlí spojitost:
Pán Ježíš je naším Dobrým Pastýřem, dal za nás na kříži svůj život a obětuje se za nás při každé mši svaté, abychom měli věčný život.

III. ODPOVĚĎ - SVĚDOMITÁ A AKTIVNÍ ÚČAST NA MŠI SVATÉ

1. Důvody účasti na mši svaté

Každá mše svatá je nekrvavé zpřítomnění té samé oběti, kterou Ježíš přinesl na kříži za nás a za naše vykoupení.

- Proč máme povinnost účastnit se mše svaté v neděli a zasvěcené svátky?
- Jak můžeme Pánu Ježíši poděkovat za jeho lásku?
- Co pro něj můžeme udělat?

2. Ukázání postojů vděčnosti Ježíši

Vybraní žáci předvedou před třídou, jaké postoje bychom měli zaujmout, když jdeme kolem kříže, např.:

1. Znamení kříže
2. Úklona hlavy
3. Pokleknutí
4. Krátká modlitba
5. Sejmutí čepice
6. Políbení kříže

Žáci si v pracovním sešitě přečtou, za koho Ježíš zemřel (str. 23) a dopíší svoje jméno.

IV. ZAKONČENÍ

1. Modlitba

2a. Zápis do sešitu

Téma: Ježíš za nás dal svůj život

Katecheta vyzve k překreslení obrázků a přepsání textů z tabule.

2b. Práce v pracovním sešitě

Žáci vybarví obrázek a také nakreslí místo, kde nejčastěji dělají znamení kříže.

3. Domácí úkol
Při večerní modlitbě řekni Pánu Ježíši, co je pro tebe těžké.

Slovo pro katechetu

Z Katechismu Katolické církve
559 Jak přijme Jeruzalém svého Mesiáše? I když se Ježíš vždycky vyhýbal snahám lidu provolat ho králem, volí přesto čas a podrobně připravuje svůj mesiášský vstup do města „svého předka Davida“ (Lk 1,32). Je pozdravován jako Davidův syn, jako ten, který přináší spásu („Hosanna“ znamená: „Nuže, spas!“, „Dej nám spásu!“). A nyní „král slávy“ (Ž 24,7-10) vjíždí do svého města na oslátku: nedobývá siónskou dceru, obraz své církve, ani lstí, ani násilím, nýbrž pokorou, jež vydává svědectví pravdě. Proto jsou toho dne poddanými jeho království děti a „Boží chudí“, kteří ho s jásotem pozdravují, jako ho andělé ohlašovali pastýřům. Jejich volání: „Požehnaný, kdo přichází v Hospodinově jménu“ (Ž 118,26), přebírá církev v „Sanctus“ eucharistické liturgie jako úvod k památce Veliké noci Páně.
560 Ježíšův vjezd do Jeruzaléma totiž ukazuje, že přichází království, které se král–Mesiáš chystá uskutečnit Velikou nocí (paschou — přechodem) své smrti a vzkříšení. Oslavou Ježíšova vstupu do Jeruzaléma, na květnou neděli, liturgie církve zahajuje Svatý týden.
616 Právě láska „až do krajnosti“ (Jan 13,1) dodává Kristově oběti hodnotu vykoupení, odčinění, usmíření a zadostiučinění. Při oběti svého života nás všechny znal a miloval. „Kristova láska nás nutí k tomuto úsudku: Jeden zemřel za všechny, umřeli tedy všichni“ (2 Kor 5,14). Žádný, byť sebesvětější člověk nemohl na sebe vzít hříchy všech lidí a vydat se jako oběť za všechny. To, že v Kristu existuje božská osoba Syna, která přesahuje a zároveň i objímá všechny lidi a ustanovuje ho hlavou celého lidstva, umožňuje jeho vykupitelskou oběť za všechny.
617 „Svým přesvatým utrpením na dřevě kříže nám zasloužil ospravedlnění“ (sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit), učí tridentský koncil a zdůrazňuje jedinečnou povahu Kristovy oběti jako příčiny věčné spásy. A církev uctívá kříž

zpěvem: „O crux, ave, spes unica“ (Buď pozdraven, kříži, jediná naděje).

OBSAH

I. KDO JSI, PANE JEŽÍŠI? 3
1. Ježíš je uprostřed nás 5
2. Ježíš je Učitel 12
3. Ježíš je náš Spasitel - Zachránce 17

II. PANE JEŽÍŠI,CO ODE MNE OČEKÁVÁŠ? 23
4. Ježíš nás učí plnit Boží přikázání 25
5. Ježíš nás učí věřit jedinému Bohu 30
6. Ježíš nás učí mít v úctě Boží jméno 36
7. Ježíš nás učí slavit sváteční dny 41
8. Ježíš nás učí lásce k rodičům 47
9. Ježíš nás učí chránit život a zdraví 53
10. Ježíš nás učí opravdové lásce, úctě a věrnosti 58
11. Ježíš nás učí chránit své i cizí věci 66
12. Ježíš nás učí mluvit pravdu 72
13. Ježíš nás učí lásce k bohu a bližnímu 77

III. PANE JEŽÍŠI, CO MI NABÍZÍŠ? 85
14. Ježíš je s námi ve své Církvi 86
15. Ježíš nám daroval svátosti 91
16. Křest nás uvádí do společenství Církve 96
17. Ježíš nám odpouští hříchy a uzdravuje nás 102
18. Ježíš nám ukazuje, jak se můžeme vrátit k Otci 109
19. Zpytování svědomí 114
20. Lítost nad hříchy 121
21. Předsevzetí - rozhodnutí napravit se 127
22. Vyznání hříchů - svatá zpověď 132
23. Pokání - zadostiučinění 138

IV. PANE JEŽÍŠI, DĚKUJI TI ZA DAR EUCHARISTIE 145
24. Poslední večeře - ustanovení Eucharistie 146
25. Mše svatá je setkání s Pánem Ježíšem 152

26. Mše svatá - vstupní obřady 160
27. Mše svatá - bohoslužba slova 166
28. Mše svatá - bohoslužba oběti - přinášení darů 174
29. Mše svatá - bohoslužba oběti - proměňování 179
31. Mše svatá - závěrečné obřady 193
32. Ježíš je Dobrý pastýř 198
33. Prázdniny s Ježíšem 203

V. DOPLŇUJÍCÍ KATECHEZE 209
*1. S Pánem Ježíšem se setkáváme v modlitbě 210
*2. Ježíš povolává apoštoly a posílá je 218
*3. S Pannou Marií k Ježíši - růženec 225
*4. Ježíš je přítomný v našich bližních 232
*5. V Církvi dostáváme Boží život 237
*6. Ježíš dává apoštolům moc odpouštět hříchy 242
*7. Mše svatá je zpřítomnění Ježíšovy oběti 248

Text neprošel jazykovou kontrolou, proto prosím o shovívavost.

Pankrác